

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Concept Notulen Statencommissie Leefomgeving (LEO) van 18 april 2025

Inhoud

Presentiellijst	4
1. Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	6
2. Spreekrecht externen	6
3. Notulen	7
4. Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	7
5. Voorraadagenda	7
6. Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	7
7. LANDELIJK GEBIED	7
7.1. Agenderingsverzoek CDA/BBB rondom problematiek wilde zwijnen.....	7
8. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	31
9. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT	31
9.1. G-25-003 Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756524)	31
9.3. Sonderend stuk inzake bevoegd gezag en opstarten projectprocedure Aansluiting Energielandgoed Wells Meer (ELWM) in de gemeente Bergen, brief GS van 18-3-2025 (GS DOC-00760846)	43
9.4.1 Rondvraag	57
10. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV	60
10.1. G-25-004 Statenvoorstel aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee, brief GS van 18-3-2025	60
11. Sluiting	71

Presentielijst van de leden van de commissie LEO voor de vergadering van 18 april 2025

Voorzitter

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Goossen, I.J.G.

Griffie

Birgelen-Droog, mevrouw L.G.M. van

Oppen, C.M.P.J. van

Leden

Partij

Aanwezig:

Berghorst, mevrouw mr. A.

PvdA

Bloi MA, J.M.

VVD

Bosch, M. Th.

PVV

Franssen, R.F.R.P.

BBB

Hoks, F.J.R.

PVV

Huizing, J.

BBB

Ijpelaar, W.A.J.

CDA

Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.

D66

Koopman M SEN, mevrouw S.N.

VVD

Loomans, ir. P.J.M.

Horizon

Maillé, S.

VVD

Megens, B.J.M.H.

PVV

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

GroenLinks

Mülders, M.T.G.

GroenLinks

Nijenhuis, D.J.

BBB

Nijskens, H.L.M.

VVD

Schuuring BA, mevrouw E.A.

PvdA

Sol MSc, H.P.A.

GroenLinks

Wesseling, mevrouw A.

D66

Wolters, mevrouw L.C.C.M.

PvdA

Wolters Gregório, J.

SP

Afwezig

Driessen, R.B.

Forum voor Democratie

Wetemans, C.C.M.

oos limburg

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van

Faassen, L.

Kuntzelaers, J.J.M.

Theuns, M.L.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.J.H.T.

JA21

Beucken, L. van den

LOKAAL-LIMBURG

Erkamp, F.H.A.M.

50PLUS

Est, drs. A.M.B. van
Hendriks, J.M.G.H.
Loijer BSc, S.A.M. de
Roso, R.L.W.
Scholte, L.A.M.
Timmermans, H.A.M.

50PLUS
CDA
BBB
JA21
Forum voor Democratie
Partij voor de Dieren

Overige aanwezigen

Mevrouw Kester (inspreker)

Notulist

Het Notuleercentrum

1. Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, het is 10.00 uur. Welkom bij deze commissievergadering LEO op deze nog halfregenachtige dag. Ik open de vergadering en wil om te beginnen uw aandacht vragen voor het volgende. De fractie van JA21 heeft schriftelijke vragen gesteld over de permanente bewoning van vakantieparken, een onderwerp dat hier al vaker aan de orde is geweest. De fractie heeft met name aangegeven behoefte te hebben aan wat meer inzicht in dat onderwerp en dus met name bijgepraat te willen worden over de actuele stand van zaken en: hoe werkt dat nou, wie doet wat, wie heeft welke bevoegdheid, enzovoort? De vragen zijn ondertussen wel beantwoord, maar er is ook voorgesteld om een ambtelijke sessie te beleggen met JA21 om bijgepraat te worden. Nou zou het zomaar kunnen zijn dat anderen van u zeggen: goh, dat zou ik ook wel willen. Dan zou het wel zo efficiënt zijn om dat niet veertien keer te doen, maar allemaal in één keer. Dus de vraag is even of er bij anderen behoefte is aan ook zo'n ambtelijke bijpraatsessie. Dat hoeft u nu niet ter plekke te roepen, want die permanente bewoning is toch niet volgende week opgelost. Als u dat zou willen, dan het vriendelijke verzoek om dat binnen twee weken te melden bij de Griffie. Dan zal de Griffie daar een afspraak voor plannen. Is dat akkoord? Ja. Dan bent u gisteren via de tweede nazending geattendeerd op de rondvraag van GroenLinks, de heer Sol, over het RIVM-rapport inzake Chemelot. Die rondvraag is toegevoegd aan agendapunt 9.4.1. Zijn er vanuit de commissie nog andere rondvragen die wij vandaag zouden moeten behandelen? Ik zie geen vingers. Dan laten we het erbij. Dan kijk ik even naar GS of er van uw kant nog mondelinge mededelingen zijn, IPO-zaken te melden zijn of iets anders spannends. De microfoon graag.

Gedeputeerde Faassen: Over het IPO kan ik mededelen: er is gisteren een mededeling gedaan, een reactie geweest vanuit het IPO-bestuur op de voorjaarsnota, wat we weten. Daar hebben we kort op gereageerd. We hebben gisteren een bestuursvergadering gehad, dat besproken en daar ook bediscussieerd of we daar een reactie op zouden geven of niet. Er is toen in algemene zin besloten daar een korte reactie op te geven, maar het zegt eigenlijk nog weinig, want er is maar beperkt budget bekend. Het meeste wordt volgens mij op Prinsjesdag bekend. Dus eigenlijk weten we gewoon te weinig om inhoudelijk een goede reactie te geven. Dus we hebben kort een reactie gegeven vanuit het IPO-bestuur. Dat misschien als aanvulling.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan komen we bij het vaststellen van de agenda. Aan agendapunt 10.1 – dat is het Statenvoorstel Wittemer Allee – is de beantwoording van de technische vragen van de VVD inmiddels gekoppeld. Dat is vanochtend gebeurd. U heeft nog even tijd, als u wil, om die tot u te nemen. De vraag is of u akkoord gaat met de voorliggende agenda. Ja?

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 2 van vandaag. Dat is het spreekrecht externen. Er heeft zich één inspreker gemeld voor agendapunt 7.1 over de wilde zwijnen. Zij zit al aan de tafel. Voor zover u dacht 'hebben wij een nieuw burgercommissielid, dat heb ik misschien gemist'; dat is niet zo. Mevrouw heeft gevraagd of ze alvast daar mocht gaan zitten. Dat is natuurlijk geen probleem. Ze zal daadwerkelijk inspreken bij het betreffende agendapunt. Dan zal ik u op dat moment het woord geven. U hoeft niet bang te zijn en te denken: wanneer zou ik dan aan de beurt zijn? Dat komt helemaal goed.

3. Notulen

De voorzitter: Dan ben ik bij punt 3, de notulen. Ik heb daar geen opmerkingen over ontvangen, dus ik stel voor dat wij die maar gewoon ongewijzigd vaststellen. Ja, bij dezen.

4. Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Datzelfde geldt voor het overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen. Zijn daar nog opmerkingen van uw kant over? Daar zie ik ook geen prangende vragen. Dan stellen we die ook vast.

5. Voorraadagenda

De voorzitter: De voorraadagenda is ook bijgevoegd, de meest actuele versie daarvan. Kunnen wij die ook vaststellen? Ook daar zie ik geen reactie. Dat is 'geen nieuws, goed nieuws', neem ik aan. Die stellen we dus daarmee vast.

6. Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: De lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Met uw goedvinden stel ik die ook vast. Dat gaat heel snel vandaag.

7. LANDELIJK GEBIED

7.1. Agenderingsverzoek CDA/BBB rondom problematiek wilde zwijnen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 7, het landelijk gebied. We beginnen met het agenderingsverzoek van het CDA en de BBB rondom de problematiek van de wilde zwijnen. Het agenderingsverzoek is ingediend door mevrouw Waajen en de heer Franssen. Mevrouw Waajen is verhinderd. Mijnheer IJpelaar zal dat overnemen, heb ik begrepen. Maar ik geef eerst het woord nu aan mevrouw Kester om in te spreken. U heeft van de Griffie de informatie gekregen over spreektijd enzovoort. Dan geef ik nu aan u het woord.

Mevrouw Kester: Ja, dank u wel. Goed. Ik woon nu bijna acht jaar op de Snijdersberg in Geulle. Het is echt schitterend. Je kunt zo uit je huis het Bunderbos inlopen. Helaas is dat niet toegankelijk, dat Bunderbos, door de zwijnen. Als je te dicht in hun buurt bent, raken ze in paniek en kunnen ze agressief worden. Veel mensen – ik ook – zijn bang. Kinderen kunnen niet in het bos spelen. Zelfs in de eigen tuin van mensen wroeten de wilde zwijnen rond. Zwijnen houden zich nu eenmaal niet aan de grenzen van het bos. Ze zijn al herhaaldelijk binnen ons dorp gesignaleerd, op de openbare weg dus. 's Avonds op de fiets of lopend naar huis is absoluut gevaarlijk. Vanaf Penderskneup, 200 meter van mijn huis, heb je een prachtig uitzicht over de Maas, tot in België. Dit was tot twee jaar geleden net een leuk loopje voor mij met mijn rollator. Verder het bos in, is voor mij nu eenmaal niet weggelegd. Tot mijn grote verdriet is dat bescheiden loopje nu door de aanwezigheid van de zwijnen onmogelijk geworden. Borden van de gemeente en Staatsbosbeheer waarschuwen mij nu voor zwijnen. Mocht ik er een tegengekomen, dan moet ik mij maar groot maken of in een boom klimmen. Ziet u het voor u? Die bordjes geven mij dus absoluut geen veilig gevoel. Ze maken me bang. Vroeger ging ik graag op de fiets via de Eijkskensweg naar Elsloo om boodschappen te doen. Dat doe ik niet meer. De kans dat ik een wild zwijn tegenkom is mij te groot. Mijn leefruimte is door de vele wilde zwijnen flink beperkt. Als de gewassen hoog staan, moet je oppassen. Voor de zwijnen zijn de velden

met hoge gewassen een ideale plek om zich te verbergen. Als ik erlangs rijd op mijn fiets, zit ik altijd maar te klingelen met de bel om te ze te waarschuwen dat ik eraan kom. Ik krijg er een stijve vinger van. Mijn buurman, die slechthoort, kan met zijn honden niet het bos in, omdat de zwijnen hem kunnen overvallen. Boeren lijden schade. De zwijnen zitten overal en veroorzaken ook schade aan tuinen en gewassen. In het bos doen ze zich tegoed aan bloemen en planten, sommige inheems en zeer uniek. Dat leidt tot verarming van flora en fauna. Ik vind dat we dat niet zomaar kunnen laten gebeuren. Het aantal zwijnen groeit exponentieel. Zes à zeven jongen per jaar is absoluut geen uitzondering. Als er niks gebeurt, zal het probleem alleen maar groter worden. Kortom, het is de hoogste tijd dat de Provincie zijn taken op het gebied van natuur en faunabeheer aanpakt en werk maakt van een vermindering van de zwijnenstand. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kester. Als u heel even blijft zitten, dan kijk ik even rond of er vragen zijn vanuit de commissie aan mevrouw Kester. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mevrouw Kester, dank u wel voor het inspreken. Dat geeft ons een heel goed beeld van de emotie en ook de dagelijkse confrontatie die u ervaart rondom wildezwijnenproblematiek. Mijn vraag is: hoelang ervaart u deze problematiek al?

De voorzitter: Mevrouw Kester.

Mevrouw Kester: Ik denk een jaar of twee nu.

De heer Ijpelaar (CDA): Oké. En heeft u in die twee jaar tijd ... Zijn er merkbaar dingen verbeterd of is het verslechterd?

Mevrouw Kester: Nee, het is eerder ... Laat ik zeggen; ja, ik kan niet echt zeggen dat het is verslechterd. Ik ben geen boswachter. Ik weet niet precies wat zich afspeelt in het bos. Maar in ieder geval, mijn angst wordt groter.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Hebben anderen nog vragen aan mevrouw Kester? Zo niet, dan dank ik u, mevrouw Kester. Dan kunt u weer op de publieke tribune plaatsnemen. Dan starten wij met de behandeling van dit onderwerp. We starten bij de aanvragers van de agendering, het CDA en de BBB, waarna Gedeputeerde Faassen een eerste reactie geeft. Aansluitend maken wij nog een rondje langs alle fracties. Dan kan iedereen daarop reageren. Dan sluiten we weer af bij de heer Faassen. Ik begin bij het CDA en de BBB. Het CDA met een toelichting op hun agenderingsverzoek. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ja, ik had een hele inleiding voorbereid, maar eigenlijk hebben we al een prachtige inleiding gehad over de problematiek dankzij de spreker. We hebben de afgelopen twee jaar hier al een paar keer over gesproken, over wildezwijnenproblematiek, met name ook in Meerssen. Op de een of andere manier lukt het ons politiek/bestuurlijk/wildbeheereenheden niet om in twee jaar tijd, zoals mevrouw ook aangeeft, de harmonie te herstellen rondom Meerssen. Dus ik denk dat het goed is dat de Gedeputeerde vandaag echt even zijn actieplan gaat delen. Die ruimte willen we ook geven aan de commissie, om hier dit punt te agenderen. Het mag duidelijk zijn dat er echt wel een probleem is in Meerssen. Dat kunnen we echt niet meer ontkennen. Dat is er echt zo. Er is niet alleen een probleem in Meerssen op het gebied van wilde zwijnen, maar er is nu ook nog een keer bestuurlijk een probleem, want blijkbaar krijgen we het niet opgelost met elkaar. We hebben eigenlijk twee problemen. Nee, laat ik zeggen, we hebben drie problemen, want de burgers voelen zich ook niet meer veilig. Dus we hebben ook nog heel veel

emotie op dit moment in de gemeenschap van Meerssen, die zegt: ja, ik weet niet hoe groot het probleem is, maar het probleem wordt niet kleiner en wij zien nog dagelijks wilde zwijnen langs onze ringdeurbel lopen. Ik heb verschillende filmpjes gezien. Ja, het is natuurlijk waanzin dat er massaal wilde zwijnen door Meerssen/Geulle rondhuppelen. Dat heeft helemaal niks met harmonie en met natuur te maken. Dat betekent gewoon dat de wilde zwijnen op zoek gaan naar een andere plek. Dat betekent dat we het goed hebben gedaan in onze natuurgebieden, misschien wel te goed. Dat is eigenlijk de inleiding wat mij betreft. Dan kijk ik naar mijn collega.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Dank u, spreker. Dank u, mijnheer Ijpelaar, voor het inleiden. De problematiek in het Meerssense, in het genoemde gebied, heeft een oorzaak. Die oorzaak; zwijnen, als die een goed mastjaar hebben, dus genoeg voer vinden, dan vermenigvuldigen ze zich ruim. Aan de andere kant hebben we een beheerstrategie in Limburg, via het faunabeheerplan. Daarin worden door partijen afspraken gemaakt. Dat heb ik eerder aangehaald: als partijen dan via bijvoorbeeld een eigendomswet zeggen 'ja, oké, maar in ons gebied hebben wij een bepaalde andere visie op beheer en daarom houden wij ons beheer gesloten'; dat kan dan leiden tot dit soort problematieken. Dit is nou een probleem dat specifiek voor Bunde, Geulle, Moortveld en die kanten op zich voordoet, op dit moment. De grondeigenaar c.q. grondgebruiker, Staatsbosbeheer, heeft met diverse wildbeheereenheden in Limburg contracten lopen en die contracten lopen gedurende een periode van X af. Nu weet ik dat in andere gebieden in het Heuvelland in april volgend jaar de contracten aflopen. Naar alle waarschijnlijkheid zullen dezelfde strategieën als die nu in het Meerssense plaatsgevonden hebben enkele jaren, ook in de rest van Limburg gaan plaatsvinden. Ik zie dit probleem alleen maar groter worden. Daarom zou mijn vraag zijn: oké, ik heb vragen gesteld, technisch, aan de ambtenaren. Er zou een escalatieladder te vinden zijn in het beheerplan. Ik heb hem niet kunnen ontdekken. Maar hoe zit het met een soort van escalatieladder om te komen tot een bepaalde volgtijdelijkheid in het verkrijgen van opdrachten, dat een Provincie het eigendomsrecht overrulet en zegt: oké, wij gaan hier ondanks dat de grondeigenaar, grondbeheerder, zegt dat hij geen beheer toe wil staan wel beheren. Net zoals we bij de muskusrattenbestrijding hebben. Daar wou ik het ook over hebben. Dat wou ik even terugleggen bij de Gedeputeerde. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Ik geef de heer Faassen de ruimte voor een eerste reactie en dan gaan we naar de overige fracties. Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, op de eerste plaats dank voor het delen van uw zorgen, dat u vandaag hebt willen spreken hier bij ons. Dank daarvoor. Laat ik beginnen met te zeggen dat wij als GS ons bewust zijn van de problemen in Meerssen en dat we ons die ook aantrekken. Dat is wat anders dan een wettelijke verantwoordelijkheid – daar zal ik het dadelijk over hebben – maar wij begrijpen wat in Meerssen gebeurt, wat er in Meerssen gebeurd is en waar we nu staan. Daar acteren we ook op. Dat wil ik vandaag toch wel heel duidelijk maken, dat ik dat ook het afgelopen jaar gedaan heb. Dit probleem is niet nieuw. Dat speelt al langer. Dat werd net ook door de heer Ijpelaar aangehaald, dat dat al twee jaar speelt, voorzitter. Daar zijn we ons van bewust. Dat is al begonnen eind 2023, dat ik contact gehad heb met de burgemeester. We hebben daarover gesproken. Ik heb in die tijd gesproken met verschillende partijen. Dat zijn de WBE's. Dat is de grondeigenaar Staatsbosbeheer, want daar ligt de verantwoordelijkheid. Laat dat gewoon heel helder zijn: we kunnen er als politiek iets van vinden, maar we hebben een faunabeheereenheid in Limburg, die bestaat uit verschillende partijen, die daar samen vergaderen, die daar samen een faunabeheerplan samenstellen. Dat faunabeheerplan, dat daar gezamenlijk is vastgesteld, dat door ons als GS alleen goedgekeurd wordt, dat niet inhoudelijk goedgekeurd wordt ... Vervolgens is het

aan de terreinbeheerder, de TBO, in dit geval Staatsbosbeheer, en de WBE's om gezamenlijk dit plan met de faunabeheereenheid uit te voeren. Zonder op de inhoud van afgelopen jaar op dit moment in te gaan heb ik begrepen dat dat niet lekker liep vorig jaar. Dat zou een oorzaak kunnen zijn. Daar wil ik verder niet op ingaan. Maar waar ik wel op in wil gaan: op het moment dat ik begrepen heb dat dat verbetering behoeft, heb ik alle partijen aan tafel gebracht. Dat heb ik in november vorig jaar gedaan. Dat was nog niet zo heel eenvoudig, kan ik jullie zeggen. Dat bestond uit de jagers. Dat bestond uit de FBE, dat bestond uit Staatsbosbeheer, dat bestond uit drie WBE's en ondergetekende. Daar zaten denk ik twintig man aan tafel. Die heb ik uitgenodigd. Ik heb daar toch vrij duidelijk gemaakt dat dit opgelost moest worden en dat zij daarvoor aan de lat stonden. Dat hebben ze begrepen. Daar waren er onderling verschillen. Maar dat heeft er wel toe geleid dat we in december nog een gesprek hadden. Toen heb ik duidelijk gezegd, in dat gesprek: ik wil boter bij de vis, anders komen we ergens anders terecht. Dat is wat u aangaf, de heer Franssen. Er is een mogelijkheid om dat als Provincie te doen, maar dat gaat niet werken. Je moet gezamenlijk dit probleem willen oplossen. Partijen hebben zich toen bereid verklaard dat ook te gaan doen. We hebben het over december. Ze hebben een contract gemaakt voor zes jaar met Staatsbosbeheer. Er zijn nog een aantal voorwaarden waar ze in de tussentijd misschien wat mee willen, maar de bereidheid hebben ze uitgesproken om met elkaar aan tafel te gaan en te blijven en het contract samen uit te voeren. Dus er is wel wezenlijk iets veranderd ten opzichte van vorig jaar. Ik zal dadelijk nog wat zeggen over aantallen. Dus die actie hebben wij als GS of ik als Gedeputeerde ondernomen om partijen toch met een beetje druk aan tafel te zetten en tot een overeenkomst te komen. Dat is gelukt. Dus vanaf januari hebben we een nieuwe situatie van partijen die aan tafel zitten en ook met elkaar aan tafel horen te zitten. De terreineigenaar, de eigenaar, is degene die samen met de WBE's een plan moet maken om dit gebied te bejagen. Laat ik vooropstellen dat jagen op wilde zwijnen niet eenvoudig is. We zien de filmpjes met dertig wilde zwijnen die voorbijrennen, maar dat is ook precies het probleem: ze zijn heel vlug, heel slim en die kun je niet bejagen. Als ik hoor van de WBE's en van de jagers dat je om één wild zwijn serieus te bejagen vijftig uur nodig hebt, dan kun je begrijpen dat dat niet eenvoudig is. Er is gesproken over drukjacht. Ook dat is gebeurd. Er is een grote drukjacht georganiseerd. Er zijn nul wilde zwijnen geschoten op dat moment. Dus dat laat zien hoe moeilijk het is. Maar partijen zijn absoluut bereid dit samen op te pakken en dat heeft ook al tot resultaat geleid. In het eerste jaar ... De cijfers die ik gisteren gekregen heb ... In dit gebied waren het er vorig jaar 16 en tot nu toe 30, dus dat is al een verdubbeling. De cijfers die we gisteren gekregen hebben laten zien dat in het hele gebied 114 stuks geschoten zijn tot nog toe. Dus wat dat betreft is er wel degelijk iets veranderd en staat er ook iets te veranderen. Partijen zijn daar ook toe bereid. Ik kan jullie vers van de pers aangeven dat ... In die tijd hebben we ook voorgesteld, beide partijen, om een bemiddelaar te benoemen in de situatie die we hadden, in de persoon van Hubert Mackus, een oud-Gedeputeerde hier, die dit probleem met de WBE's en Staatsbosbeheer samen heeft proberen op te lossen. Dat is gisteren gelukt, want ze zijn tot een overeenkomst gekomen om dit samen op te pakken. Dus wat ik wil aangeven is dat er wel degelijk vanuit onze kant actie ondernomen is, terwijl het niet onze wettelijke taak is. Laat dat ook gezegd zijn. Ik heb – met de mogelijkheden die ik heb – partijen aan tafel gezet. Dat is gebeurd. Er is tot een overeenkomst gekomen. We hebben nu meer dan 110 wilde zwijnen geschoten, dus er is wel degelijk actie en er gebeurt wat. Dus ik wil met klem ontkennen dat we niks doen. Dat gebeurt wel degelijk. Hoe je het dan wil noemen ... Je kunt zeggen: is dit de goede weg? Maar we zijn op weg om wilde zwijnen te bestrijden. Aan de andere kant, wat u aangeeft, mijnheer Franssen: wat gebeurt er in de toekomst? Dit is een voorbeeld van hoe het goed kan. Ik ga ervan uit: als dat hier goed kan, kan dat elders ook. Ik begrijp de druk en ik zie de filmpjes natuurlijk ook voorbijkomen. Ik ga met de WBE's in gesprek om te kijken hoe we dit in bredere zin kunnen uitvoeren. Daarnaast heb ik in aansluiting op de brief die we ontvangen hebben van verontruste bewoners en een brief die we ontvangen hebben van de gemeente duidelijk een reactie gegeven op hoe het juridisch zit, om dat gewoon duidelijk te maken, de actie die we ondernomen hebben. We

zullen naar aanleiding van vandaag ook nog antwoord geven op de brieven die we ontvangen hebben van de bewoners, om daar duidelijk te maken waar we staan en hoe we verdergaan. Dus ja, actie wordt ondernomen. Ik denk dat we op de goede weg zijn. Ook voor de andere WBE's is dit een voorbeeld en daar ga ik mee in gesprek. Verder nog meer specifiek: naar aanleiding van de brief die ik gehad heb van B&W gaan we in gesprek met alle partijen, want het is nooit B&W. Nee, het is Staatsbosbeheer, het zijn de WBE's, het is de faunabeheereenheid. Samen aan tafel, eventueel met mij. Ik speel die rol. Ik zal proberen partijen bij elkaar te brengen, want daar moet de oplossing komen. Om externe jagers in te zetten ... Er wordt dan gesproken over externe professionals. Alle jagers zijn professioneel. Laat dat duidelijk zijn. De ene doet het voor zijn beroep en de ander doet het als vrijwilliger. Hier is er sprake van vrijwillige jagers. Die moet je ook in hun kracht zetten. Om daar jagers van buitenaf bij te zetten, gaat niet werken, want deze jagers kennen het gebied en die weten hoe ze moeten schieten. Het is een extreem moeilijk gebied met hellingen, Schootsveld, een trein die ertussendoor loopt. Dus het is niet zo eenvoudig door te zeggen: we laten het leger komen en we ruimen de wilde zwijnen op. Zo werkt dat niet. Wat dat betreft is dit de actie die we ondernomen hebben tot nu toe. Ja, ik denk dat, wat je er ook van vindt, we op de goede weg zijn om dit probleem adequaat aan te pakken. Dat is mijn aanvulling, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Faassen. Dan ga ik nu naar de commissie. Ik begin weer bij het CDA en dan gaan we alle fracties langs. Mijnheer Ijpelaar. De spreektijd is maximaal drie minuten.

De heer Ijpelaar (CDA): Dat gaan we zeker redden. Ja, we hebben specifiek over Meerssen natuurlijk best al lang gesproken. Ik vind het altijd belangrijker om naar de toekomst te kijken, maar het is toch zo'n langlopend probleem: kunt u ook iets vertellen over het verleden. Waarom heeft dit nu zo lang geduurd? Dat is toch wel echt een belangrijke vraag, omdat we wel willen leren van onze fouten en we dit in de toekomst niet willen laten gebeuren. U gaf zelf aan dat we het ook in breder verband zouden willen betrekken, over andere wildbeheereenheden. Dus dat is een belangrijke vraag. Daarnaast, u geeft aan: er is nu een overeenkomst getekend door de partijen. Wat houdt die overeenkomst nou in? Dat is denk ik wel een wezenlijke vraag. Ik heb al iets over de tijdlijn gezegd. Misschien ook nog dat u even kan ingaan op het feit; we hebben daar een ecoduct. We hebben daar laatst ook een mededeling portefeuillehouder over gehad, over dat daar geen gegevens worden opgeslagen over hoeveel dieren over dat ecoduct gaan of zo. Maar ik heb een heel constructief gesprek gehad met de voorganger van mevrouw Boven van de Partij voor de Dieren over dat ecoduct. Nou schijnt het zo te zijn dat de werking van dat ecoduct die wilde zwijnen allemaal de verkeerde kant op jaagt of in ieder geval niet goed terug kan laten sturen. Is u dat bekend? Doet de ligging van het terrein ook nog iets met het opfokken van die wilde zwijnen richting de kern van Geulle en Meerssen bijvoorbeeld? Ik denk dat dat wel de vragen zijn die ik had aan de Gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Het doet mij goed om te horen dat er een constructieve uitkomst is gekomen uit de bemiddeling van de heer Mackus. Verder heb ik nog enkele vragen. Dan houden we het centraal. Ik heb de hoop dat we tot een centraal contract kunnen komen, dat voor alle partijen geldend is. In ieder geval, zo breed als maar mogelijk in Limburg. Maar is het mogelijk om bijvoorbeeld een partij, een TBO, een grondeigenaar ... We stellen een faunabeheerplan vast, dat in principe leidend is. Dan is het mogelijk dat een individuele grondeigenaar toch nog zegt: ik wil aparte regels hebben. Is er niet een mogelijkheid om dat een beetje in banen te leiden, dat we niet een willekeur gaan krijgen in de gebieden? Dat is misschien ook waar mijnheer Ijpelaar op doelt. Als we de geschiedenis van het gebied Meerssen krijgen ... In het verleden is er een heleboel jaren geen afschot getolereerd. Dit is de reactie daarop dan. Verder heb ik eigenlijk geen vragen meer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat deze zaal gelukkig heel goed snapt met welke angst en emoties men in en rond Meerssen leeft. Hoe nemen we dat dan weg? Met de wilde zwijnen zelf valt lastig te overleggen natuurlijk, maar we kunnen het als mensen onderling wel hebben over welke natuur we hebben om veilig in te recreëren en in welke natuur we als mens goed moeten opletten op onze omgeving. Dat we in het bos kunnen recreëren, maar ook op de hoede moeten zijn is duidelijk, net als in de stenen jungle, waar het ook fijn vertoeven is, maar waar je ook niet zomaar kunt oversteken. Het verkeer is ook gevaarlijk met meer dan 2.500 fietsers- en voetgangersaanrijdingen, waarbij jaarlijks 40 Limburgers overlijden. De vraag is dus niet zozeer hoe angstig we voor wilde dieren in en om natuurgebieden moeten zijn, maar wel: welke samenleving accepteren we? Onze samenleving moet in balans zijn, ook met de natuur. Veel mensen willen wel naast de natuur wonen, maar er niet in. Dan is ook de vraag van de SP: hoe wordt dat geregeld? Zijn terreinen überhaupt helemaal te omheinen? Zijn er innovaties die kunnen helpen? We hebben net al de ecoducten gehoord. Dus we zijn eigenlijk ook heel erg benieuwd naar dat uiteindelijke plan hoe het te beheersen en of dat überhaupt gaat werken. We hebben al een heleboel dingen geprobeerd de afgelopen decennia en niet alles werkt altijd. Dan heb ik de Gedeputeerde net wel gehoord, maar dan rest me nog de vraag: wanneer krijgen we dat plan en die informatie als PS allemaal? Wanneer wordt verwacht dat we dat kunnen evalueren of wanneer we op werkbezoek kunnen gaan om te bekijken: wat gebeurt er allemaal? Wat valt daarin te bezien voor PS? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, dank aan de spreker, ook voor het delen van haar zorgen. Ik vind het toch knap dat ze hier zit. Maar voorzitter, er moet me wel iets van het hart. Ik spreek hier ook echt vanuit mijn hart. Dat is de agendering en de onderbouwing daarvan; die hebben mij toch wel tegen de borst gestoten. Telkens wanneer we het hier over wilde zwijnen hebben of andere wilde dieren, gaat het telkens maar weer over de risico's die die dieren meebrengen voor ons als mensen. Ik zou het hier eigenlijk willen omdraaien. Ik zou eigenlijk willen zeggen: waarom hebben we het niet over de veiligheid van die wilde zwijnen? Zodra gezegd wordt dat er risico's zijn voor de mens, dan wordt er in dezelfde adem ook geroepen dat er extra afschot moet komen. Maar extra afschot is geen oplossing van het probleem. Afschot, voorzitter, is symptoombestrijding. Je lost de oorzaak van het probleem daar niet mee op. Inderdaad, het probleem hier in Meerssen zou kunnen zijn dat er te veel wilde zwijnen zijn. Maar het echte probleem is dat wij als mens ook gewoon heel veel ruimte in beslag nemen en dat er daardoor minder plaats is voor wilde dieren, in dit geval de wilde zwijnen. Het echte probleem, voorzitter, is dat de natuurgebieden niet goed met elkaar verbonden zijn en dat ze ook gewoon veel te klein zijn. De dieren kunnen niet migreren. Wat doen ze dan? Dan komen ze de dorpen in. Dan gaan ze de akkers op. Dat is wat wij mensen dan niet prettig vinden. Hoe mooi die dieren ook zijn, ze zijn ook heel imposant. Wilde zwijnen zijn prachtige dieren, die bovendien ook nog eens een belangrijk onderdeel zijn van de ecosystemen, want door hun manier van leven verhogen ze de biodiversiteit. Ze maken open plekken in het landschap door te wroeten, waardoor pioniersplanten de kans krijgen om te groeien. Die trekken dan vervolgens weer insecten aan. Ze breken aas open, waardoor dat beter bereikbaar wordt voor aaseters. Het zijn prachtige dieren ook. Laat ik dat toch maar even benoemen. Die worden ook door heel veel mensen gewoon bewonderd. Ik kijk even ... Ja, de heer Franssen ...

De voorzitter: Sorry, mijnheer Franssen, ik had u niet gezien. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Mertens, het laatste gedeelte van uw betoog onderschrijf ik ook volledig. Maar exact het eerste gedeelte dat u benoemt, het niet bejagen ... In Limburg hebben we Meerlebroek en De Meinweg als toegewezen leefgebieden van de wilde zwijnen. Een toegewezen leefgebied betekent niet dat het varken zich daar ongebreideld mag vermeerderen, verplaatsen en doen, maar dat betekent dat er populatiebeheer op zit. In de andere gebieden is er in principe wat we vroeger noemden het nulstandgebied of buitenleefgebied. Het buitenleefgebied betekent dat er een bepaalde vorm van beheer is, in principe om de stand zo klein mogelijk te houden. Wat u nou schetst is exact dat wat er gebeurd is: geen beheer meer. In die gebieden is door de terreineigenaar, terreinbeheerder, ervoor gekozen om in bepaalde gedeeltes van het jaar geen beheer te laten plaatsvinden. Dit is het resultaat. Nou zegt u: oké, we moeten kijken naar meer bescherming voor de dieren. We moeten nog meer gebieden aan elkaar proberen te koppelen. Ik volg u. De oplossing die u dus biedt gaat het probleem alleen maar groter maken in mijn ogen. De vraag is: hoe kijkt u daartegen aan? Hoe ziet u dat? Excuus.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wist al – dat had ik al opgemaakt uit de maidenspeech die de heer Franssen gehouden heeft – dat hij het wilde zwijn een mooi dier vindt en dat hij eigenlijk ook gewoon van de natuur houdt. Dat heeft hij zelf gezegd. Maar hij heeft een andere kijk op hoe we met levende dieren omgaan. Wij, vanuit GroenLinks, zijn van de filosofie dat we, net zoals ook de SP zojuist benoemde, in harmonie met elkaar moeten leren zijn. We zijn hier niet alleen op deze planeet. Wat er dus telkens gebeurt, is dat wij als mens zeggen: ja, maar kijk, we vinden het niet prettig dat die dieren in onze dorpen komen. We vinden het niet prettig dat ze op onze akkers komen. Ze woelen onze tuinen om. Ze woelen onze akkers om. Ze zijn gevaarlijk. Ze veroorzaken ongelukken. Maar dan kijken we er telkens met onze menselijke blik naar, terwijl we ook gewoon moeten opkomen voor die dieren en zien, wat u zelf ook erkent, dat die dieren ook een belangrijke functie hebben in die ecosystemen. Dat moeten we dan ook gewoon met elkaar accepteren. Dan zegt u: ja, afschot is dan de manier om ermee om te gaan. Ik zeg dan: zorg er dan voor dat die dieren meer plek hebben om ook echt te kunnen leven, zodat ze niet die plekken opzoeken waar wij ons veilig voelen en waar bijvoorbeeld ook boeren hun boerenbedrijf hebben.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mevrouw Mertens, als u zegt dat wij meer ruimte moeten bieden, dan komen er dus nog meer wilde zwijnen, want er zijn geen natuurlijke vijanden van de wilde zwijnen meer. Dus óf u moet voorstellen dat we massaal wolven gaan fokken in Meerssen en die ook nog een keer introduceren in dat bos daar óf we moeten toch aan wildbeheer gaan doen. Ik ben even lost hoe we de harmonie, die u net bepleitte, weer gaan opzoeken. Heeft u een voorstel voor hoe wij het ecosysteem terug in harmonie kunnen brengen, zodat de populatie wilde zwijnen op een natuurlijke manier wordt beheerst?

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, voorzitter, dank u wel. De heer Ijpelaar doet of zodra er geen bovenliggende predatoren er zijn er dan een probleem is. Volgens mij heeft ook onder andere de heer Franssen zojuist benoemd dat door het feit dat er een goed mastjaar is geweest, er daardoor ook heel veel voedsel aanwezig is, waardoor die zwijnen zich heel goed kunnen handhaven. Zodra er geen goed mastjaar is, betekent dat ook dat die populatie dus ook veel kleiner is. Wat we daar eigenlijk uit kunnen afleiden is dat wanneer er sprake is van onderlinge rivaliteit, wanneer er sprake is van ziektes

en wanneer er sprake is van te weinig eten het probleem zich vanzelf oplost. Daarnaast, over die hogere predatoren; ja, met dat beeld in het hoofd denk ik dan bijvoorbeeld aan de grote predatoren die hier niet wonen, maar bijvoorbeeld in Afrika wonen. Ja, daar is er toch ook geen probleem? Daar zijn toch ook geen nog hogere predatoren, die vervolgens grote leeuwen bijvoorbeeld bevangen? Daar gaat het toch ook alleen maar om: zodra die grote dieren voedsel vinden, dan kunnen ze zichzelf in stand houden, maar zodra ze dat voedsel niet vinden, lost het probleem zich vanzelf op. We kunnen constateren, voorzitter, dat er gewoon welvaart is onder die dieren. Dat is toch wel heel erg mooi.

De voorzitter: Oké. Ik ga door met de ronde langs de fracties.

De heer Franssen (BBB): Ik had nog een vraag.

De voorzitter: O, sorry. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Ik had nog een vraag aan mevrouw Mertens. U zei net voor mijnheer Ijpelaar: wij kijken in principe met een menselijke blik naar deze samenhang. We kunnen er met een menselijke blik naar kijken, maar dat doen we altijd. Wij hebben een bepaalde visie, een bepaald blikveld en zo kijken we daarnaar. In het verhaal dat u noemt, door ziekte en andere zaken; ja, goed, dat kan. Maar de enige ziekte die de varkenspopulatie hard zou kunnen raken is de Afrikaanse varkenspest. Met zulke aantallen en zulke migrerende groepen is de kans best wel aanwezig dat dat hier zal gaan landen. Laten we hopen van niet, want dan hebben we echt een heel ander probleem. Maar goed, we kunnen daar buiten de vergadering uren over gaan praten waarschijnlijk, maar ik kan het niet volgen in die zin. U praat erover ... Het dier is een imposant dier, is een gevaarlijk dier. Praat met de mensen van de Snijdersberg daar, de bewoners. Er is wel een andere dimensie aan het wilde varken. Ik zou u willen meegeven; ik wil u rustig uitnodigen om bij ons eens te komen kijken hoe dat dan gaat met die varkens, wat daar voor een geweld aan te pas komt. Het is een mooi dier, maar een heel gevaarlijk dier. Dat wordt heel erg onderschat. Ik heb geen vragen, mevrouw. Wat is de vraag? Er is geen vraag.

De voorzitter: Ik begrijp dat het de vraag is of mevrouw Mertens de uitnodiging wil aannemen.

De heer Franssen (BBB): Dat kunnen we doen. Dank u.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, voorzitter. Dank u wel. Zolang er geen dieren afgeschoten worden kom ik graag met de heer Franssen mee. Nee, voorzitter, om nog even te reageren: ik snap de zorgen van de mensen die daar wonen. Zoals u weet, ik woon in Itteren. Ik kom regelmatig in Meerssen, ook om te wandelen, ook samen met mijn kinderen. Dan bedenk ik ook heel goed: waar ga ik wandelen? Heb ik zin om in het Bunderbos te gaan wandelen, want er bestaat een kans dat ik zwijntjes ga tegenkomen? Doe ik dat dan overdag? Ja. Blijf ik op de paden? Ja, inderdaad. Maar de kans bestaat inderdaad ook ... Dat is ook al overkomen, dat we ze tegenkomen. Maar dan blijven we netjes staan, dan kijken we ernaar en dan genieten we ervan. Dan genieten we van het feit dat ze dan vervolgens ook netjes doorlopen. Daar zijn we uiteraard ook heel blij om, dat ze dat dan doen. Maar voorzitter, laat mij verder gaan met mijn betoog. Ik heb eigenlijk al heel veel gezegd van wat ik ook had opgeschreven. Ja, misschien nog gewoon de oproep waar ik heel graag mee wil afsluiten en nog een paar vragen voor de Gedeputeerde. Voorzitter, wat GroenLinks betreft zijn we niet de baas over andere diersoorten. Wij zijn niet alleen op deze planeet. Mensen delen de leefruimte met andere soorten en we horen die plek ook gewoon aan andere soorten te gunnen. Dan de vragen voor de Gedeputeerde. Is afschot hier eigenlijk wel de duurzame oplossing? Is de duurzame oplossing niet eerder ervoor zorgen dat de dieren meer plek hebben? Werkt drukjacht niet averechts? Wat zijn de

negatieve effecten van afschot en van drukjacht? Nu was het een goed jaar met veel voedsel, maar dat is niet ieder jaar zo. Kan de Gedeputeerde daar misschien ook wat meer informatie over geven, over hoe het dan zit met de zwijntjes? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. Dan ga ik naar de heer Timmermans van de Partij voor de Dieren. Dat is zijn eerste keer vandaag.

De heer Timmermans (Partij voor de Dieren): Mijn eerste keer. Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd. We hebben de zorgen begrepen die er heersen in Geulle momenteel, en in Meerssen. Maar we zijn ook verbaasd dat na twee jaar tijd er nog steeds dezelfde zorgen zijn. Er zijn risico's. Er is overlast. Er is gebrek aan preventie. Maar er is vooral onduidelijkheid over wie de verantwoordelijkheid neemt. Is dat de Provincie, de gemeente, de terreinbeheerder of is dat de faunabeheereenheid? De Partij voor de Dieren roept al jaren dat massaal afschot geen duurzame oplossing is. Meer jacht leidt tot een structurele daling van de populatie en dat inzicht wordt gelukkig steeds breder gedeeld. We waarderen het dan ook dat GS dit onlangs uitsprak in de Limburger. Meer jagers lossen niets op en zorgen mogelijk voor extra onrust in zwijnengroepen. Maar als dat inzicht zich vervolgens alleen vertaalt naar het afvoeren van kadavers en het afsluiten van bosgebieden in de nachtelijke uren, dan vragen wij ons af: is dit werkelijk alles? De Partij voor de Dieren ziet wel structurele oplossingen, mits je door de bril van Provincie durft te kijken. Pascale Plusquin wees in het Statenoverleg van september 2023 al op een belangrijke oorzaak: het ecoduct over de A2. Door de afrastering van Maastricht Aachen Airport worden zwijnen richting het ecoduct geleid, waarna ze terechtkomen bij de Kloostertuin in Bunde, op enkele honderden meters van het Bunderbos, maar zonder directe verbinding. Daar hoopt de populatie zich op. We hebben het steeds over een heel groot probleem, maar daar concentreert zich dat probleem van de wilde zwijnen. Voorzitter, Gedeputeerde Faassen deed in dat overleg twee toezeggingen. 1. Onderzoek naar de werking van de ecoducten met een terugkoppeling aan de Staten in Q1 2024. Waarom is deze toezegging voor zover wij weten niet ingelost en wanneer volgt die alsnog? 2. Hernieuwd overleg met de gemeente Meerssen. Daar heeft mijnheer Faassen net al gedeeltelijk iets over gezegd, maar we hebben niets gehoord over zwijnwerende rasten. Is dat gesprek gevoerd en waarom is er nog steeds geen zichtbare maatregel gerealiseerd? Voorzitter, er is veel gezegd, maar weinig gebeurd. Wat ons betreft is het tijd voor actie. Geen herhaling van zetten, maar een integrale aanpak, waarin preventie, samenwerking en dierenwelzijn vooropstaan. Geen dode dieren opruimen, maar beleid dat voorkomt dat ze sterven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Timmermans. Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja, dank u wel. Er is natuurlijk ook dankzij de heer Ijpelaar en de heer Franssen in het voorgesprek heel veel verteld over de wilde zwijnen en over de bewoners van Geulle en Meerssen. Wat 50PLUS heel erg aan het hart gaat is het welzijn van de bewoners. We hebben het wel steeds over: de wilde zwijnen moeten we beschermen. In onze ogen moeten we de mensen echter beschermen, de mensen, de kinderen die daar spelen. Een wild zwijn is een heel mooi dier – dat zegt de heer Franssen ook – maar is levensgevaarlijk. Daarom pleiten wij als 50PLUS zeker bij de Gedeputeerde om actie te ondernemen om de mensen goed te beschermen. Kunnen we niet die dieren terugbrengen in hun leefgebied met roosters, met hekken eromheen, zodat ze niet op de straat kunnen komen? Ook is het preventie om zoveel mogelijk voedsel/afval te verwijderen, dus niet buiten te laten staan. Daar komen ze op af. Ze hebben honger. Ze willen eten. Ze hebben jongen. Ze hebben niks te doen, dus ze maken maar steeds jongen, jongen, jongen. De populatie van die zwijnen wordt alleen maar groter. Wij als mensen moeten daar natuurlijk wel even voor opletten, dat wij de veiligheid van die mensen kunnen waarborgen. Dit is wat ik graag wil zeggen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, sorry dat ik even lachte, over het tijdverdrijf van de wilde zwijnen. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Allereerst ook heel veel dank richting de inspreker voor het delen van haar zorgen. Hoewel D66 gelooft dat het wilde zwijn een verrijking is voor onze natuur, delen wij ook wel echt die zorgen van die toenemende populatie, want zoals ook de bewoners aangeven: er zijn wel mogelijkheden om op te treden op basis van het huidige faunabeheerplan, maar de omwonenden zijn vooral heel bezorgd over de vraag of er wel genoeg wordt ingezet en of dit wel snel genoeg gaat. We horen of ontvangen dan ook nog graag de antwoorden van de Gedeputeerde op de in hun brief gestelde vragen. Daar nog een aantal aanvullende vragen op. Hoe is het contact en de samenwerking tussen Provincie en Staatsbosbeheer? Hoe is het contact en de samenwerking tussen de Provincie en de wildbeheereenheden? En hoe is die ook met de faunabeheereenheid? De Gedeputeerde refereerde al aan een aantal bestuurlijke overleggen. Bieden die overleggen volgens het College ook voldoende oplossing om enig bestuurlijk probleem op te lossen? Hoe is het contact en de samenwerking tussen Staatsbosbeheer, de wildbeheereenheden en faunabeheereenheid? Hebben we in Zuid-Limburg al een plek waar de wilde zwijnen vreedzaam kunnen leven zonder bejaagd te worden of hebben we potentiële leefgebieden nog op het oog? Daarnaast sluiten we ons ook graag aan bij de opmerkingen van het CDA en de Partij voor de Dieren betreffende het ecoduct. Voorzitter, D66 is geen tegenstander van maatregelen, maar we willen wel maatregelen die gericht, proportioneel en verantwoord zijn. We zijn daarom ook geen voorstander van het afschieten van zeugen met biggen. Het lukt zelden om naast de zeug ook de biggen gelijk dood te schieten, waardoor deze biggen uithongeren en middels een stille en hongerige dood zullen sterven. Laten we dergelijk dierenleed niet toestaan, maar ons richten op het afschieten van volwassen zwijnen. Ook is D66 geen voorstander van drukjacht, waarbij massaal geschoten wordt op de dieren. We mogen meer waardering voor de natuur hebben dan dat, wat D66 betreft. Ik kan me ook voorstellen dat wanneer het gaat om overlast in woonwijken dat niet altijd de veiligste optie is. D66 is van mening dat we als Provincie moeten optreden tegen de groeiende wildpopulatie zwijnen, maar wel met gerichte, proportionele en verantwoorde maatregelen. D66 is dan ook blij om te horen welke acties het College onlangs al heeft ingezet. We vragen het College dan ook om de situatie verder nauwlettend in de gaten te houden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schuurung.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij waren afgelopen weekend in het Bunderbos. Ik herken me inderdaad wel in de opmerking die gemaakt werd dat alle waarschuwingen ervoor zorgen dat je denkt dat het probleem wellicht groter is dan het is. Tenminste, op sommige momenten. Toen wij er liepen ontstond er ook nog een bosbrand, dus het was helemaal niet zo'n heel relaxte wandeling achteraf, maar goed. Ik zit nog even te kauwen op de wat meer fundamentele discussie die hier net aan tafel plaatsvond. Ik deel heel erg de wens om uiteindelijk in een situatie te komen waarin er ruimte is voor natuur, waar wij leven. Ik denk dat alleen specifiek bij het Bunderbos, waar het natuurgebied zo dicht ook bij bewoning ligt, dat gewoon ingewikkeld is. Uiteindelijk is natuurlijk veiligheid topprioriteit. Het is ook niet voor niks dat wij afspraken gemaakt hebben over het beheer van wilde zwijnen in deze provincie, met specifieke leefgebieden en de wens om de populatie terug te dringen buiten die leefgebieden. Ik wil me graag aansluiten bij een aantal vragen die al gesteld zijn. Die hoef ik niet te herhalen. Ik vind het wel positief om van de Gedeputeerde te horen dat er, in ieder geval als het gaat over de samenwerking tussen alle partijen, toch een soort van schot in de zaak zit. Vooruitgang in de zaak. Laat ik niet op zaken vooruitlopen. Uiteindelijk was dat een groot knelpunt in de hele situatie, dus dat is positief om te horen. Ik denk dat ook de bewoners wel een

duidelijke brief geschreven hebben. Ik begreep dat u daar nog op wilt reageren. Het zou inderdaad leuk zijn of interessant zijn om daar ook een afschrift van te mogen ontvangen, om mee te kunnen lezen. Daar ben ik wel benieuwd naar. Ik heb verder geen aanvullende vragen, buiten die die al gesteld zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het is natuurlijk uitermate vervelend om te horen dat deze zwijnen voor overlast zorgen in Meerssen en dat er daardoor ook heel veel zorgen en emoties bij de inwoners zijn. Maar tegelijkertijd kan ik ook heel veel waardering hebben voor de bijdragen van mijn collega's van GroenLinks en de Partij voor de Dieren, die ons eraan herinneren dat wij in een bepaalde manier van harmonie met die natuur moeten samenleven. Laten we niet vergeten dat als je graag dicht bij de natuur woont, die natuur er niet is om voor een leuk stukje achtergrond sfeer te zorgen, maar dat die natuur zijn ding doet en dat die af en toe dingen doet die wij leuk vinden en af en toe dingen doet die wij misschien minder leuk vinden. Kijkend naar de problematiek van de wilde zwijnen hebben een aantal collega's er ook al aan herinnerd dat de populatie in balans zal zijn met de hoeveelheid voedsel die beschikbaar is. Zoals al aangegeven, zijn de afgelopen twee jaar heel erg vochtig geweest, waardoor de plantengroei flink was. Dat leidt er waarschijnlijk dan ook weer toe dat er meer zwijnen komen, omdat er meer voedsel te vinden is. Na een droog voorjaar heb je misschien dat de planten weer wat minder groeien en dat de dieren dus op zoek gaan, nadat de populatie gegroeid is, naar voeding. Dus ik zou er zeker voor willen pleiten, zoals ook al eerder collega's gezegd hebben, beter te kijken naar welke voorzieningen nog getroffen kunnen worden om te voorkomen dat zwijnen in Meerssen komen. Het tweede is de discipline van de inwoners, dat ze zorgen dat er geen voedsel voor die zwijnen meer buiten te vinden is. Per slot van rekening, als je drie keer zo'n rondje getrokken hebt als zwijn door de stad en je hebt niks gevonden, ga je volgens mij op zoek naar een andere plek waar je wat kan vinden. De oplossing daarvoor is ook al een keer genoemd: onze natuurgebieden zijn waarschijnlijk te klein en niet goed met elkaar verbonden, waardoor de dieren uiteindelijk in een fuik lopen en dan maar weer verder gaan zoeken in hetzelfde gebied. Dus laten we met name ook, naast alle maatregelen die de Gedeputeerde al genomen heeft, niet inzetten op alleen maar schieten, maar laten we met name ook gaan kijken hoe wij die verbindingen beter kunnen maken, de natuur zijn ding laten doen en erop hopen dat op een gegeven moment de populatie vanzelf weer in balans komt met de hoeveelheid voeding die in die natuur te vinden is. Ik heb verder geen aanvullende vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter. Onze vragen zijn natuurlijk: zijn er nog wildtellingen geweest de afgelopen jaren? Zijn die gewoon doorgegaan? Wisten we waar we naartoe zouden gaan? Ik krijg de indruk dat we niet de tellingen hebben gedaan en dat we nu in één keer tegen een probleem aanlopen. Ik vind het heel gek. Hoeveel schade hebben die diertjes toegebracht? Waar komen die claims terecht. Als een eigenaar zegt 'ik wil niet dat hier afschot plaatsvindt op mijn terrein', wordt die eigenaar dan voor die schade verantwoordelijk gesteld of moet iemand anders dat betalen? Dat vind ik dan ook het rare. Als iemand schade heeft, dan wordt dat ergens gedeclareerd. Hoeveel is dat? Dan heeft u het over het potentieel van de groei. Dat ging van 16 naar 30. In het hele gebied – ik weet niet wat het hele gebied is, wat dat omhelst – waren dat er 114. Als dat in Meerssen is, dan zou het een heel grote populatie zijn. Ik vraag me dan af hoe zich dat in zo'n snelle tijd heeft kunnen opbouwen. Dan zijn er ook nooit tellingen ... Dan ga ik een conclusie trekken die ik aan de Gedeputeerde overlaet. Tot zover mijn vragen. Ja?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, de overlast die wilde zwijnen veroorzaken in delen van Limburg is een probleem voor omwonenden, maar dat is ook een probleem vanwege de bestuurlijke wirwar die erachter schuilt. Zoals de spreker aangaf zijn wegen en bossen afsluiten en borden neerzetten een schijnoplossing. Wat opvalt is dat bewoners steeds vaker van het kastje naar de muur worden gestuurd: gemeente, Provincie, terreinbeheerders, jagers, natuurorganisaties. Iedereen heeft zijn rol, maar het lijkt te ontbreken aan regie en duidelijke afspraken, waardoor het probleem niet wordt opgelost, maar wordt vergroot. Tegelijkertijd, voorzitter, willen we het probleem ook niet helemaal overdrijven, alsof het een nationaal veiligheidsrisico is. Maar Nederland is natuurlijk wel heel dichtbevolkt. Wat je ziet, ook vanuit eigen ervaring, is dat zwijnen steeds minder schuw zijn. Ze lijken te wennen aan de menselijke omgeving. Dat vraagt om gerichte maatregelen. Wat we nu echter zien, zoals D66 ook heeft aangegeven, is dat wordt gegrepen naar de zwaarste optie: het afschieten van zeugen en hun biggen. Dat vinden wij als structurele maatregel principieel niet ethisch. Het kan nooit de bedoeling zijn dat gebrekkig faunabeheer wordt afgeschoven op dieren die zich gedragen zoals de natuur dat voorschrijft. Dit had natuurlijk nooit zover moeten komen. Door een gebrek aan langetermijnvisie en bestuurlijke afstemming is het probleem uit de hand gelopen. Nu lijkt alleen drastisch ingrijpen mogelijk en dat is niet de schuld van omwonenden of individuele instanties. Het is het systeem dat faalt. Daarom pleiten wij voor de tweesporenaanpak, die ook in het document is genoemd: op korte termijn toch het probleem aanpakken, maar wel proportioneel, en op lange termijn de ontwikkeling van een heldere, breed gedragen visie op faunabeheer, waarbij de verantwoordelijkheden duidelijk zijn en we niet ieder jaar opnieuw in crisisstand komen, waarbij er eindeloze debatten volgen. Net zoals nu in Den Haag wel zichtbaar is over de wolf, een probleem dat al jaren speelt en waarbij er geen oplossing komt. Tot slot, voorzitter. We willen ook niet dat het weer opnieuw bureaucratisch wordt opgetuigd. We moeten het juist simpeler maken, niet ingewikkelder. Gebruik vooral de structuren die er al zijn, maar zorg voor helderheid. Wie voert wat uit? Wie is verantwoordelijk? Wie beslist? Dit zodat de communicatie, zoals de Gedeputeerde al aangaf, tussen jagers en terreinbeheerders wordt gefaciliteerd, waarbij het doelgericht is. Nogmaals, als afsluiting, voorkom dat dit een jarenlang slepend dossier wordt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook allereerst aan de spreker van vanmorgen. Het schetst een heel duidelijk beeld voor ons. Natuurlijk spreken we met meer mensen daar ook over. Ja. Het heeft ook onze aandacht. Ik hoorde de Gedeputeerde spreken over het faunabeheerplan. Dan is onze vraag: zou GS dit wel inhoudelijk willen toetsen, die mogelijkheid? Dat is een vraag van ons. Ten aanzien van het overleg van bemiddelaar Mackus hebben we een aantal vragen. Waren ook waterschap en gemeente erbij aangesloten? In het verlengde van de vraag van het CDA, de heer Ijpelaar: welke oplossingen zijn er concreet door deze overeenkomst tot stand gekomen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Faassen voor een reactie.

Gedeputeerde Faassen: Ik heb het eerste deel. Ik begrijp de emotie in de zaal, van verschillende kanten. Dat is me duidelijk. Dat hebben jullie goed geschetst. Dank voor de interesse daarin. Ik zal proberen de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Op sommige weet ik het antwoord ook niet, maar dat zal in de loop van de beantwoording duidelijk worden. Ik begin bij de heer Ijpelaar van het CDA. Die vraagt wat in het verleden gebeurd is en waarom het zo lang geduurd heeft. Een belangrijke oorzaak in Meerssen is met name dat het Grensmaasgebied tot juni vorig jaar een andere eigenaar

had. Die liet jacht niet toe. Dus dat gebied was vrij. Dan komen die wilde zwijnen, met name vanuit België, want die kunnen goed zwemmen, over. Daar ligt een gedeelte van de oorzaak. Dat is vorig jaar medio juni overgegaan naar Staatsbosbeheer, waardoor dat nu in één hand is en er ook beter gehandhaafd kan worden, omdat we nou met één partij te dealen hebben. Dus dat is een van de oorzaken waarom dit ontstaan is. Verder vraagt u mij naar de overeenkomst van partijen. Ja, dat is een goede vrij. Aan de ene kant is dat privaatrechtelijk, omdat de overeenkomst tussen Staatsbosbeheer als eigenaar en de WBE's een privaatrechtelijke is. Ik weet niet in hoeverre ... Daar gaan wij niet over als Provincie. Dat is een overeenkomst tussen de terreineigenaar en de WBE's. Daar zat een stuk spanning over hoe dat ingericht was. Dat is een landelijke overeenkomst tussen Staatsbosbeheer en de WBE's. Ik begrijp dat daarover onderhandeld wordt, ook op landelijk niveau, maar dat is niet iets provinciaals. Dat is een landelijke overeenkomst, die voorgesteld wordt door Staatsbosbeheer aan de WBE's in een jachtovereenkomst. Dus ja, ik snap de vraag. U kunt de vraag stellen aan Staatsbosbeheer en de WBE's, met name aan Staatsbosbeheer. U kunt hem aan mij stellen, maar ik kan daar geen antwoord op geven.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Ik vind u een heel vriendelijke Gedeputeerde. Ik vind het fijn dat u dat zo prachtig uitlegt voor ons, maar u heeft een overleg gehad, meerdere overleggen. Uiteindelijk vertelt u in de inleiding dat u blij bent dat de overleggen goed geëindigd zijn, want er ligt een overeenkomst. Maar u weet niet wat in de overeenkomst staat. Dan kunt u ook niet blij zijn, want dan kan ik gewoon een overeenkomst maken en dan zeg ik: er is een privaatrechtelijke overeenkomst, u moet blij zijn. U weet natuurlijk wel wat erin staat op hoofdlijnen. U heeft wel een goed gevoel. Ik zal zeker ... We kunnen met zijn tweeën echt nog wel wat vragen gaan stellen. Ik ken mijn collega inmiddels. Dus die uitnodiging pak ik aan, maar u mag onze commissie wel op hoofdlijnen vertellen waarom u zo tevreden bent dat er een overeenkomst ligt.

De voorzitter: Mijnheer Faassen, waarom bent u blij?

Gedeputeerde Faassen: Ja, voorzitter, dat is een goede vraag. Ik vind het ook een interessante vraag die u mij stelt. Daar ga ik ook antwoord op geven. Waarom ben ik blij? Omdat ze tot overeenstemming zijn gekomen, die er voordien niet lag. Dat ging niet over de inhoud. Daar ging die discussie niet over. Het ging over de manier waarop mensen met elkaar omgingen. Dat speelt nog steeds een rol. Daarom hebben we ook die bemiddelaar samen ingeroepen, om die verhouding tussen de twee beter te maken. Dat stond los van de inhoud. Dus ik ga nogmaals geen antwoord geven op de vraag over de inhoud, want die discussie heb ik daar namelijk niet gevoerd. Ik heb ze tot elkaar willen brengen, om te zien dat ze tot een overeenkomst zouden komen. Dat zijn twee verschillende dingen. Dus niet inhoudelijk, mijnheer Ijpelaar. Geen vervolgvraag. Goed. Duidelijk. We waren gebleven ... Ja, verder is er nog een overeenkomst. Dat is de faunabeheerovereenkomst. Dat is een overeenkomst die samengesteld wordt door de faunabeheereenheid. Daarmee wordt een faunabeheerplan gemaakt. Dat zijn partijen ... Iemand anders stelde die vraag ook. Daar hebben wij als GS geen invloed op. Wij keuren alleen goed of af. Ook niet inhoudelijk. Dat is ook geen rol die wij door kunnen geleiden aan PS. Wij hebben die verantwoordelijkheid gelegd bij de faunabeheereenheid om tot een faunabeheerplan per soort te komen. Dat is gewoon een juridisch gegeven, zoals we dat ingericht hebben.

De voorzitter: Wie was nu eerst? Eerst even mijnheer Franssen en dan mevrouw Schuurung. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Maar als u een plan goedkeurt, dan kunt u toch ook een plan in principe afkeuren en zeggen: hier kunnen we niet mee akkoord gaan.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Dat zou kunnen op onderdelen als het juridisch is, maar niet inhoudelijk op inhoud of gevoel, wat je van iets vindt. Wij toetsen juridisch of het kan of niet.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Maar op het moment dat het plan wordt gemaakt door de faunabeheereenheid; op het moment dat u het plan goedkeurt, is het toch provinciaal beleid?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Volgens mij is het geen beleid. We keuren het gewoon goed. Het is de faunabeheereenheid die het plan maakt. Het is geen beleid. Het is een faunabeheerplan, dat gemaakt wordt ... Even toch ter verduidelijking: alle partijen zitten daar aan tafel. Daar zit de Natuur en Milieufederatie aan tafel. Daar zitten jagers aan tafel. Daar zit het waterschap aan tafel. Daar zitten alle partijen aan tafel die in dit verhaal relevant zijn.

De voorzitter: Nog één vraag, mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Eigenlijk is het geen vraag, maar meer een opmerking. Dan is het net zo zuur dat partijen die aan de ene kant akkoord gegeven hebben en het plan hebben opgesteld aan de andere kant zeggen: oké, maar wij gaan toch eigen regie voeren in het gebied, in bepaalde gebieden. Daarom is dit heel erg cru.

Gedeputeerde Faassen: Ik snap uw vraag niet.

De voorzitter: Mijnheer Faassen. Oké. Dat was dan een statement. Dan gaan we naar mevrouw Schuurding.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Ja, het is misschien een beetje een vervolgvraag op wat de heer Franssen net zei. Dat was inderdaad ook mijn eerste vraag: als je het goed- of afkeurt, dan doe je daar toch een beoordeling op? Maar als ik het goed begrepen heb, dan is GS wel het bevoegd gezag voor het stellen van nadere regels voor het faunabeheerplan. Maar begrijp ik hieruit dat GS nog niet van mening is dat extra regels nodig zijn voor dit beheerplan, omdat het in principe volledig bij de faunabeheereenheid ligt wat daarin staat en de uitvoering verder ook niet onder onze verantwoordelijkheid valt?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, voorzitter. Dat is correct. Zo hebben we het geregeld. Daarom is die faunabeheereenheid ook uit verschillende partijen samengesteld. Samen maken zij dat plan, zodat het gedragen is.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel. Gedeputeerde, u schetst hoe de situatie nu is, maar zou GS het wel willen, op inhoud toetsen?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ik zie de noodzaak niet. Juist wat ik al aangaf: we hebben een faunabeheereenheid, die uit verschillende partijen bestaan die erover gaan. Dat hebben we zo ingericht, dat die partijen daar bij elkaar zitten om tot een gedragen faunabeheerplan te komen. Dus ik zie de rol van GS in die zin niet, omdat we juist de faunabeheereenheid hebben. Volgens mij hebben we het zo ingericht om die dat beheerplan te laten samenstellen.

De voorzitter: Oké. Gaat u verder.

Gedeputeerde Faassen: Goed. Dan hebben we een vraag gehad over het ecoduct. Dat antwoord loopt nog. Volgens mij was er antwoord gegeven. Tenminste, dat is het laatste wat ik heb. Maar dat wordt nog uitgezocht, dus daar kom ik later nog op terug. Oké. Ik krijg hier net te horen dat er een mededeling portefeuillehouder geweest is op 12 maart 2024. Dus dat is daarop het antwoord. Hoe dat nu precies zit, dat weet ik niet. Ja, die vraag kunnen we stellen, maar die zouden we bij de WBE's in het gebied moeten stellen. Die discussie heb ik niet gehoord. Daarop ben ik u het antwoord dan ook schuldig.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De Gedeputeerde had het zonet over de vraag over het ecoduct. Ik vond dat eigenlijk wel een heel interessante. Ik had er eigenlijk graag meer informatie over gehad. U zegt: er is al antwoord op gegeven. Ik kan me niet heugen dat er al antwoord op is gegeven.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Dat is wat ik net mededeelde. Er is een mededeling portefeuillehouder geweest op 12 maart 2024. Dus dan zouden we dat moeten bekijken, denk ik. Of we moeten zorgen dat we hem boven water krijgen.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Maar dat is een mededeling portefeuillehouder van vorig jaar. Gaat u dan ons ... Wat gaat u dan ... Niet die opnieuw toezenden. U gaat ernaar kijken, kijken wat de informatie is, dat beoordelen en daar vervolgens opnieuw de mening van GS op loslaten? Hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ik weet niet in hoeverre die discussie op dit moment speelt, zoals het nu geschetst werd. De vraag werd net gesteld: speelt dat een rol, dat ecoduct, in hoe die zwijnen daar lopen? Dat is een vraag die ik aan de WBE's kan stellen, in het gebied, of dat nog een rol speelt. Ik heb dat niet meer teruggehoord. Die vraag is toen gesteld door de Partij voor de Dieren, maar ik heb

dat in de discussie die nu speelt in Meerssen niet meer teruggehoord. Dus dat is een vraag die ik kan stellen. Ik kan bij jullie schriftelijk terug laten komen hoe dat zit. Of daar tellingen gedaan worden – dat is een andere vraag – dat weet ik gewoon niet op dit moment. Dat zou ik na moeten vragen. Over het wildbeheer, hè? De tellingen hebben we wel. Dat is wat anders.

De voorzitter: Mevrouw Schuurung.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zit even heel snel naar die mededeling portefeuillehouder te kijken van een jaar geleden. Daarin wordt de conclusie getrokken dat wilde zwijnen twee ecoducten gebruiken en dat daardoor wordt voorkomen dat er op de onderliggende snelweg aanrijdingen met wilde zwijnen plaatsvinden. Daar staat geen heel duidelijke conclusie in op de vraag die de Partij voor de Dieren net stelde, over het feit of daardoor een soort knelpunt ontstaat waardoor het probleem zich concentreert op een specifieke locatie. Misschien is dat nog iets waar u wellicht nog even – niet nu per direct, maar misschien ook schriftelijk – bij ons op terug kan komen. Ik denk dat dat wel interessante informatie voor ons is.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, ik begrijp de vraag. Maar als die er al van vorig jaar maart ligt, dan denk ik van ... Nee, maar dat is gewoon een conclusie. Als het niet duidelijk was, had ik misschien eerder de vraag verwacht. Maar ik kan er antwoord op geven. Dat kan ik doen, als dat de vraag is.

De voorzitter: Ik noteer dat als toezegging, dat u specifiek op de vraag over het ecoduct, niet in relatie tot de veiligheid op de A2 of de A79, maar in relatie tot waar die zwijnen dan heen gaan, in relatie tot de bebouwde kom, nog schriftelijk antwoord gaat geven.

De heer Ijpelaar (CDA): En of dan maatregelen – er zijn ook een aantal partijen die dat gevraagd hebben, waaronder wij – zoals hekwerken dan zouden werken in relatie tot dat ecoduct en de stroming van wilde zwijnen. Dus ook de mitigerende maatregelen.

De voorzitter: Dan formuleer ik hem anders. Dan is de eerste vraag: is dat inderdaad een probleem en zo ja, welke maatregelen kunnen dan getroffen worden. Ja? Oké. Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, dat is wat voorbarig, want die vraag is gesteld en daar kom ik nog op terug. Ik zou dan voorstellen dat ik eerst het antwoord geef op de vraag qua omheining en dat we dan kijken of dat nog nodig is. Dat zou mijn antwoord zijn. U stelde mij de vraag. Daar wil ik nog antwoord op geven. Voorzitter. Goed. Dan zijn we bij de vraag van de BBB: hoe kunnen we privaatrechtelijk ingrijpen als partijen niet willen? Ja, dan zouden we daarmee in overleg moeten gaan, als die WBE's in zo'n gebied hier tegenaan lopen. Daar zouden we dan met Staatsbosbeheer en die particuliere eigenaar over in gesprek moeten gaan. Zoals nu in Meerssen ook ... Als dat ergens speelt, moeten we daar proberen uit te komen. Verplichten wordt een ander verhaal, maar dat overleg moet dan plaatsvinden. De SP houdt natuurlijk een terecht betoog over het samen leven tussen wilde dieren en de mens. Dat kwam ook een beetje terug bij GroenLinks. Ik snap het betoog. Ik voel dat ook zo. Er zitten twee kanten aan. We leven nou eenmaal niet meer in Afrika, waar de natuur zo ... We hebben kleine natuurgebieden die we aangewezen hebben. Daar kun je wat van vinden, maar dat is een andere discussie. Er is nog één puntje dat ik aan wil duiden. Dat heb ik in de eerste lijn niet gezegd. Dat is: we hebben twee leefgebieden, Meerlebroek en De Meinweg. Die hebben we aangewezen als wildezwijnengebied. Waarom hebben we dat gedaan? Oorspronkelijk hadden we

zelfs een nulstand in Limburg. Dat had een reden en die reden is er nog altijd. Dat is de Afrikaanse varkenspest. Hoe meer wilde zwijnen we hebben, hoe groter het risico wordt dat we die krijgen. Als we die krijgen, dan hebben we een serieus probleem, want dan moeten we alle wilde zwijnen in Limburg opruimen. Ik heb daar al twee keer een test bij het ministerie over doorlopen, om dat scenario te doorlopen. Ik kan jullie vertellen: dat is echt dramatisch. Als dat ons treft, hebben we echt een ander verhaal met elkaar te bespreken dan nu. Dat is ook een van de redenen van dit populatiebeheer. Dat is een reden waarom we aan populatiebeheer doen. Die samenleving tussen mens en dier, daar moeten we een balans in zien te vinden. Dan is de vraag: kunnen we natuurgebieden omheinen?

De voorzitter: Momentje. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Laat mijnheer Faassen het maar afmaken. Misschien ben ik daarna klaar.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dan over de omheining van die natuurgebieden. Dat is niet aan de orde. Dat kan gewoon niet. Die natuurgebieden zijn te klein. Dan krijg je dat de migratie van wilde dieren dan ook wordt beperkt. Dat is ook de hele discussie met wolvenrassen, als we die in de natuur gaan plaatsen. Ja, dan maak je de hele migratie onmogelijk. Dat is ook een onwenselijke situatie. Dus dat is wat ons betreft en volgens mij in algemene zin geen optie.

De voorzitter: Eerst een vervolgvraag van mijnheer Wolters Gregório en dan de heer Ijpelaar.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben het bij de Statendiscussie over de bever ook al gehad over populatiebeheer, wat kan er wel en wat kan er niet? Als het goed is komt er een goed voorstel vanuit GS daarover nog richting de Staten, waarin ook iets wordt gezegd over tellingen van bevers en dat soort dingen. Maar goed, dan moet je die band maar terugluisteren. Of we kunnen als volksvertegenwoordiging met zijn allen een gezonde discussie gaan voeren over: wat willen we nou eigenlijk aan natuur in Limburg? Willen we dan kleine plukjes als verkapte kinderboerderijen of willen we natuur als vrije natuur, met alle natuurlijke gevolgen erbij? Nu hebben we het toevallig over het zwijn bij Meerssen. We gaan het straks weer krijgen over de wolf op De Meinweg of het komt van de Veluwe naar ons toe. Dus we blijven elke keer dezelfde soort discussies voeren over heel kleine stukjes. Ik zou graag daar een toekomstbestendige Limburgse visie op hebben, over: welke natuur willen we, waarom, waar wel en waar niet? Ik weet niet of we dat in de toekomst kunnen regelen.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Interessante vraag, maar dat gaat hem niet worden. Wij hebben Natura-2000-beheerplannen. Daar hebben we die dingen in vastgelegd. We maken faunabeheerplannen. Dus we hebben al heel veel plannen gemaakt. Daar hebben we dit soort dingen nu juist in vastgelegd: waar we natuur hebben, hoe we die natuur beheren. Dat is ook een onderdeel van uw vraag. U vraagt: wanneer krijgt PS plannen te zien? Ja, niet, want die plannen worden dus gemaakt door de faunabeheereenheid. Door hen worden die faunabeheerplannen gemaakt. De discussie die je daarna voert over de wilde zwijnen in de brede zin ... Vandaag was ik hier te gast volgens mij om uitleg te geven over het wilde zwijn. Dat wil ik graag doen. Wat betreft een werkbezoek; het is aan uw Staten zelf om dat te organiseren indien u dat zou willen.

De voorzitter: Momentje. Mijnheer Ijpelaar, had u nog een vraag?

De heer Ijpelaar (CDA): Ik weet niet of de heer Faassen nu de beantwoording over hekken in relatie tot mijn vraag ook beantwoordde, maar dan hebben we elkaar verkeerd begrepen. Dus even een verduidelijkende vraag: de hekken, de omheining en mitigerende maatregelen, als je de A2 hebt aan de linkerkant, Meerssen ... Aan de westkant van het ecoduct, heel goed. Daar is er sprake van dat stukjes omheining zouden kunnen helpen om de wilde zwijnen weer terug het ecoduct over te jagen in plaats van richting de kern. Die vraag zou ik graag additioneel willen stellen over de werking van het ecoduct. Dan gaat het om beperkte omheining of beperkte ... Zwijnen reageren niet op borden, maar wel meestal op hekken. Het gaat niet om het afhekken van een heel natuurgebied, maar het gaat om slimme maatregelen, die mogelijk in relatie staan tot het ecoduct. Dat staat ook absoluut niet beschreven in de mededeling portefeuillehouder. Het is wel iets wat ik inderdaad met mevrouw Plusquin al meer dan anderhalf jaar geleden besproken heb. Dus het is jammer dat dat nog steeds is blijven liggen op de een of andere manier.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Een heldere navraag. We zullen nagaan hoe dat geregeld is, wie daarvoor verantwoordelijk is en hoe de vraag precies is. Ik hoor de vraag nu, dus we gaan proberen daar een antwoord op te vinden.

De heer Ijpelaar (CDA): Zeker. Een goede vraag ook over de verantwoordelijkheid. Het kan best dat de gemeente daar ook een verantwoordelijkheid in moet pakken. Wij hoeven niet alles te betalen. Daar ben ik het wel meteen mee eens, met de heer Faassen, maar dat mag u ook meenemen in de beantwoording.

Gedeputeerde Faassen: Fijn. Dank u wel voor de aanvulling. Goed. We noteren die als toezegging. Helemaal goed. GroenLinks, de oorzaak voor die natuurgebieden, hoe die ecologische verbindingszones er zijn. Dat is ook zo. In de POVI gaan we daar meer aandacht aan schenken, hoe die ecologische verbindingszones vorm en aandacht krijgen, dus dat komt nog terug, hoe we dat gaan inrichten. In Zuid-Limburg blijft het probleem – met name in het Bunderbos – dat daar een spoorlijn doorheen loopt, net als een autobaan. Dat is een heel ingewikkeld gebied. Maar we gaan proberen in grote lijnen daar binnen de POVI antwoord op te vinden. Dan of afschot een duurzame oplossing is. Ja, op die vraag kan ik eigenlijk ... Wat is duurzaam als je iets afschiet? Dat is natuurlijk een goede vraag. Op dit moment is dit de enige manier om de populatiedruk die nu gewoon te groot is – dat kan zijn door een mastjaar of om een andere reden – aan te pakken, om ook de buurt ... U hoort de vragen van de bewoners hier. Maar om daar ook in zekere mate een beperking aan te leggen. Anders kan het natuurlijk uit de hand lopen en dat willen we ook niet. Dus om twee redenen. Aan de ene kant omdat de druk op de bewoners te groot wordt en aan de andere kant ook de Afrikaanse varkenspest. Die populatie mag gewoon niet te groot worden. Dan de vraag over de drukjacht. Dat is een goede vraag. Dat is ook een algemene vraag. Je moet eigenlijk in zo'n natuurgebied rust creëren om die wilde zwijnen te bejagen. Dat geldt natuurlijk ook voor bezoeken met mensen met honden die wel of niet loslopen. Dat is ook een reden dat er onrust in het gebied is, waardoor de jacht moeilijk is. Dat is een goede vraag. We proberen juist rust in dat gebied te creëren, om dat beheer zo goed mogelijk te laten plaatsvinden. Zoals ik net al noemde hebben ze een drukjacht uitgevoerd. Dat ging gewoon niet, omdat die beesten in dit gebied gewoon weg zijn. Het werkt gewoon niet. Is dat effectief? Blijkbaar niet altijd. Dan de Partij voor de Dieren. Wie is verantwoordelijk? Ja, die vraag heb ik in het begin al proberen te beantwoorden. Dat is geregeld in de Omgevingswet, wie verantwoordelijk is. Zoals het er nu naar uitziet; als u dat wil kan ik nog een keer schriftelijk uitleggen hoe dat precies geregeld is. We

hebben in de beantwoording van die brief richting Meerssen geprobeerd, om duidelijk te maken waar de verantwoordelijkheden liggen. Dat kan ik u graag laten toekomen. U wil weten hoe dat juridisch is onderbouwd. Is dat voldoende?

De voorzitter: Mijnheer Timmermans.

De heer Timmermans (Partij voor de Dieren): Niet helemaal. Dank u wel, voorzitter. De angel van het probleem is dat we wel weten waar de verantwoordelijkheid ligt, maar niemand neemt de verantwoordelijkheid. Dat is precies het probleem waar we momenteel mee kampen. Hoe wordt ervoor gezorgd dat degene die verantwoordelijk is ook echt de verantwoordelijkheid gaat nemen?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat ben ik dus duidelijk niet eens met mijnheer Timmermans, want die verantwoordelijkheid wordt genomen. Die is na het overleg vorig jaar ... Op dit moment, als we spreken, wordt die genomen in het overleg tussen Staatsbosbeheer, de WBE's, de faunabeheereenheid en de gemeente. Dat overleg, wat ik ook gezegd heb, zijn we nu aan het organiseren, om er ook grip op te krijgen. Dat overleg loopt ook al ambtelijk. Bijna maandelijks is er overleg. Ik kan u een overzicht laten toekomen van hoe dat loopt. Maar ik bestrijd ten sterkste dat geen verantwoordelijkheid genomen wordt in dit gebied, want dat gebeurt dus echt wel. Goed. Dan had u een vraag: toezegging, Q1, het onderzoek naar ecoducten. Ja, daar komen we dus nog op terug. Ook op wat de heer Ijpelaar nog vroeg, wat ik daar als aanvulling op moet geven met de vragen die gesteld zijn. Toezegging 2, gesprek Meerssen. 'Wat is hieruit gekomen?' Dat staat op 19 mei gepland, dat vervolggesprek met de gemeente Meerssen, Staatsbosbeheer, WBE's en faunabeheereenheid, zoals gezegd, op bestuurlijk niveau. Ambtelijk loopt dit door. Gisteren is dat overleg geweest met de mediator, dat gesprek wat geïnitieerd is. Daar is ook besloten om dat nu ook goed vorm te geven. Dat zou nogmaals ook als voorbeeld kunnen dienen in andere gebieden waar we met overlast te kampen hebben. Dan: hernieuwd overleg met Meerssen. Hoe zit het met zwijnen en wildrasters? Vorig jaar heeft de Provincie die met de faunabeheereenheid aangeboden aan particulieren om eventueel een tuin af te zetten, maar daar is geen gebruik van gemaakt. Dus die mogelijkheid is wel geboden. Dan ...

De voorzitter: Momentje. Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Was dat een eenmalig aanbod of is dat iets waar mensen eventueel nog steeds gebruik van kunnen maken?

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat hebben we toen aangeboden. Of dat eenmalig was? Volgens mij niet. Het is gewoon aanbod wat gedaan is, een elektrisch raster. Maar daar is gewoon geen gebruik van gemaakt. Dus dat hebben we wel aangeboden. De vraag van 50PLUS. Ja, om actie te ondernemen om mensen goed te beschermen door in hun leefgebied in feite ook een afrastering te maken, dat gaat gewoon niet werken. Je kunt dat niet op die manier doen. Je moet op de een of andere manier, zoals we nu proberen, een samenleving proberen te creëren waar dingen met elkaar samengaan.

De voorzitter: De heer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja, dank u wel. Maar hoe gaat u dan garanderen dat die mensen veilig in hun dorp kunnen blijven wonen met hun kinderen, kunnen wandelen met hun honden, omdat ze toch

ontzettend veel last hebben van die wilde dieren in hun straten? Er moet toch een oplossing komen. Die oplossing kunt u misschien geven.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, nou komt natuurlijk een vervelend antwoord. Dat is het antwoord dat ik die garantie niet kan geven. Het zou onmogelijk zijn om die te geven. En dan de opmerking ... Het is een heel vervelende opmerking die ik nu ga maken, maar het is wel zo. Wilde dieren zijn van niemand. Wie is dan verantwoordelijk? Ja, dat kun je niet zeggen. Dat hebben we gewoon zo geregeld. We gaan dat zo goed mogelijk proberen. Om het op te lossen moet je rust in het gebied creëren om tot die goede beheersing van de wildstand wat wilde zwijnen betreft te komen. Maar garanderen kan ik u niets.

De voorzitter: Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Nee, dat is begrijpelijk, dat u dat niet kan garanderen. Maar er kunnen wel bijvoorbeeld maatregelen genomen worden door folders te maken met wat de mensen kunnen doen om te voorkomen dat die beesten in die straten komen. Wat ik al zei, het afval goed beheersen.

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Een heldere vraag. Daarvoor is dit overleg, wat we samen met de gemeente gaan voeren en met de faunabeheereenheid, de WBE's, Staatsbosbeheer en ondergetekende, om te kijken waar we tot oplossingen kunnen komen om dit probleem op te lossen. Daarvoor is dit overleg en daar zullen we dit ook in meenemen. Dan de vraag: hoe is het contact tussen Staatsbosbeheer, Provincie en faunabeheereenheid? Hoe gaat dat? Ja, dat gaat dus juist goed. Dat is naar aanleiding van het eerste gesprek wat we gehad hebben in november, wat een bepaalde dynamiek had, laat ik het maar zo uitdrukken, om partijen toch tot elkaar te brengen. Dat is gelukt. Dus dat contact met de faunabeheereenheid ... Met de WBE's loopt het goed. Met de jagers loopt het goed. Met Staatsbosbeheer, zeker door de mediation van de heer Mackus, loopt het goed. Op dit moment kan ik alleen maar zeggen dat dat goed loopt, mede dankzij ons initiatief om die partijen bij elkaar te brengen en dit ook te blijven doen. Dus dat is het antwoord daarop. 'Bieden die overleggen voldoende soelaas?' Dat zal blijken. Als je kijkt naar het afschot zoals dat nu verloopt blijkt dat goed te werken. Dat heeft gewoon tijd nodig. We kunnen dat niet van vandaag op morgen oplossen. Dus ja, dat proberen we op die manier te doen. Die contacten lopen op dit moment goed. Dan vraagt u om een plek waar wilde zwijnen vreedzaam kunnen leven. Hebben we die nog extra op het oog? Nee, op dit moment niet. We hebben die twee leefgebieden, Meerlebroek bij Reuver en De Meinweg bij Roermond. Dat zijn de twee leefgebieden. Er is geen vooruitzicht dat we andere leefgebieden gaan creëren. Ja?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank, voorzitter. Dat betekent dus dat er in Zuid-Limburg nog niet direct een vreedzaam leefgebied voor de wilde zwijnen is. Dat kan mogelijk ook bijdragen aan de problematiek. We hebben nog wel een opgave als het gaat om natuur. Is dit niet iets wat meegenomen zou kunnen worden in die opgave?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Dat zou misschien kunnen. We hebben die opgave. Dat is correct. Maar in Zuid-Limburg heb je natuurlijk ook de problematiek van het buitenland. Dat is volledig omgeven door grensgebied. Dus ja, hoe wil je dat gaan inrichten? Ik kan de vraag ... Sorry? Ja. Ja, dit is lastig. Dat zie je dus nu ... Even om aan te geven; ik ken die problematiek al lang. Tien jaar geleden ben ik al met de toenmalige Gedeputeerde in Zuid-Limburg geweest. Daar was er ook met name het probleem van het landschap waarin die wilde zwijnen zich bewegen. Dat is wat anders dan in Midden-Limburg, wat vlak is en waar je in feite een beter schootsveld hebt als in Zuid-Limburg. Het is een goede vraag. Ik kan hem meenemen en we kunnen zien of we daar iets mee kunnen, als dat uw vraag is. Duidelijk. Dat we erover nadenken, ja.

De voorzitter: Een toezegging dat een Gedeputeerde ergens over gaat nadenken vind ik een beetje ...

Gedeputeerde Faassen: Ja, dat is het antwoord.

De voorzitter: Dat is een beetje ingewikkeld. Nee, maar goed. De vraag van u is: is het een mogelijkheid om ook in Zuid-Limburg een leefgebied in te richten? Is het misschien dan een toezegging dat u dat gaat bekijken en dat u in ieder geval daarop terugkomt? Of dat dan wel of niet zo is, dat laat ik in het midden. Dat moet u dan maar even bekijken.

Gedeputeerde Faassen: We gaan de vraag beantwoorden.

De voorzitter: Wanneer? Anders is het geen toezegging, als ik geen termijn noem. Ja.

Gedeputeerde Faassen: Het is zo plotseling. Wat is normaal voor een toezegging? Ik heb geen idee. Een half jaar.

De voorzitter: Dat weet ik niet. U moet even kijken wanneer u in staat bent om die vraag adequaat te beantwoorden. Een half jaar is prima?

Gedeputeerde Faassen: Ik kijk even naar ...

De voorzitter: In het kader van de POVI zou dat wel in de planning passen, lijkt me.

Gedeputeerde Faassen: Maar dat komt erna. Dat is dan het antwoord. Een half jaar. We geven het antwoord. Dat gaan we nou niet doen, want dan krijgen we weer opnieuw een discussie. Dat gaan we niet doen. Dan vraagt de PvdA, mevrouw Schuur, een afschrift van de brief van Snijdersberg. Volgens mij hebben jullie de oorspronkelijke brief van de bewoners als PS gehad. Daarin werd gesteld dat we het voor 22 april moesten beantwoorden. Maar daarvan heb ik zelf gedacht: hij is aan GS gericht. In die zin dat we daar ook via GS antwoord op willen geven. Ik wacht sowieso vandaag even af hoe de discussie loopt, om te kijken hoe we die **brief beantwoorden**. Maar als het via GS loopt, krijgen jullie sowieso een afschrift, want dat is niet geheim. **Wat dat betreft gaan we u die sturen. Dat is een toezegging.** Dan vraagt mijnheer Loomans om betere voorzieningen, zodat de wilde zwijnen uit Meeressen wegblijven. 'Hoe kunnen we verbindingen beter maken?' Ja, dat is een antwoord dat we gaan krijgen als we weer dat gesprek met die partijen aan tafel hebben om te kijken hoe we dat gaan doen. Ik weet niet goed, voorzitter, hoe we dat zouden moeten terugkoppelen. Dan zou je een verslag van die brief ... Dat weet ik eigenlijk niet goed, hoe we dat kunnen doen. We kunnen misschien ... Dat weet ik eigenlijk niet.

De voorzitter: Daar zal ik ook eens over nadenken. Ga maar door.

Gedeputeerde Faassen: Daar moet ik nog over nadenken. Dat weet ik gewoon niet. U stelde die vraag ook niet, maar ik denk dat als u die vraag stelt en we zeggen dat we dat gaan overleggen, dan wilt u waarschijnlijk ook weten wat daaruit komt. Dat is duidelijk. Ja. **Dan gaan we even kijken hoe we dat terug kunnen koppelen eventueel.** Ja, precies, een mededeling portefeuillehouder zou kunnen. Ja, maar het heeft gewoon tijd nodig. We gaan nou niet op 19 mei ... Dit proces moet eerst lopen. Dat is ook iets waarvan we na een half jaar in feite weten waar we staan. Dan komen we dan terug. Dat lijkt me een idee. Dan de PVV. Die vraagt: hebben we nog wildtellingen? De PVV. Sorry? Zei ik dat? Hoelang ben ik al bezig eigenlijk? Volgens mij duurt het te lang. Schiet maar op. Oké, ga ik doen. ? Zijn er nog wildtellingen geweest de afgelopen jaren? Ja, de faunabeheereenheid ontvangt die rapportages. Die worden gemeld bij BIJ12. Er zijn tellingen, die hebben we gewoon. Ja, de Staten krijgen die. Goed. Hoeveel schade is ... Ja, dat is eigenlijk een lang antwoord, gaan we niet doen. De schades die wij hebben aan gewassen worden gemeld bij BIJ12. Die worden ook vergoed. Maar de schade voor particulieren hebben wij niet in zicht, want die schades worden niet gemeld. Nee. En niet vergoed. Ja, die kunnen misschien wel ... Ik weet niet of ze gemeld worden. Nee, dat denk ik niet, want die worden niet vergoed. De schades aan gewassen worden dus vergoed. Ja. Dus dat is dat. 'Wie betaalt de schade?' Ja, BIJ12 betaalt de schade, maar dat betalen wij als Provincie, laat dat duidelijk zijn, als schadevergoeding, maar niet aan particulieren.

De heer Bosch (PVV): Maar dan krijg je natuurlijk ook geen goed overzicht. Als je niet weet hoe groot de schade is die de diertjes toebrengen, dan blijven we maar in het ongewisse. Ik denk toch: al doe je het maar voor monitoring, om te weten dat er echt iets aan de hand is, zeker naar eigenaren toe.

De voorzitter: Maar wat is uw vraag?

De heer Bosch (PVV): Wat zegt u?

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Bosch (PVV): Mijn vraag is om in ieder geval toch tot een monitor te komen, zodat we daar zicht op krijgen. Zonder te monitoren weten we het niet. Ook niet de eigenaren. Als die het niet aanmelden; ja, ook daar ligt natuurlijk iets, dat zij het zouden moeten doen. Anders krijg je helemaal geen zicht op wat er gebeurt.

De voorzitter: Voor de notulen, dat was mijnheer Bosch. Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, zoals gezegd, we hebben als Provincie de opgave ... Tenminste, de schades die aan landbouwgewassen plaatsvinden worden gemeld bij BIJ12 en die worden vergoed. Dat is wat we doen en dat is ook de opgave die we hebben. Verdere opgaven hebben we niet en die wil ik ook niet op me nemen. Dat is iets wat in Meerssen zelf geregeld wordt met de bewoners. Daarvoor hebben we die overleggen. Maar om schade ... Je kunt het wel melden, maar we gaan het ook niet vergoeden. Daar hebben we geen geld voor. Dat is de andere kant. De ene meldt het wel en de ander niet. Dus dat wordt totaal onoverzichtelijk. U stelde de vraag: wie voert wat uit? Volgens mij heb ik geprobeerd dat vrij uitvoerig uit te leggen, wie wat doet en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ik hoop daar uw vraag voldoende mee te hebben beantwoord.

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ja, daar wil ik u voor bedanken. Dat is op zich wel heel duidelijk geworden: met faunabeheer, de instanties die daarin zitten. We juichen op zich ook wel toe dat de Gedeputeerde zich er ook niet te veel inhoudelijk mee wil bemoeien en dat het misschien ook helemaal niet kan, maar ik wil wel toch vragen: is er wel een soort coördinerende rol om in de gaten te houden: gaat het nu beter met de overlast of gaat het minder goed? Om wel aan de bel te trekken van: we zien dit en dit. Kan daarnaar gekeken worden zonder inhoudelijk te dicteren? Ziet de Gedeputeerde daar wel een rol voor?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Ja, ziet de Gedeputeerde daar een rol? De Gedeputeerde heeft die rol op zich genomen op het moment dat hij die overleggen met die WBE's begonnen is. Dat vervolg ik ook. Als je brieven krijgt van verontruste bewoners en brieven krijgt van een gemeente, dan nog een keer van WBE's, dan wordt er ook iets van je gevraagd. Die rol nemen we ook op ons. Dus ja, dat ga ik proberen te blijven volgen, totdat het uit zichzelf functioneert. Ik heb daar in principe geen rol in, maar die heb ik wel genomen om te kijken of we tot een oplossing kunnen komen. Dan de vraag van de VVD of GS het faunabeheerplan wel inhoudelijk wil toetsen. Nee, want dat is niet onze juridische basis. Daarvoor hebben we – volgens mij heb ik dat net ook al uitgelegd – die faunabeheereenheid, die is samengesteld uit verschillende partijen die dat plan maken. Wij keuren het goed ... Oké. Dan heb ik de vraag: zijn waterschappen en gemeenten ook aangesloten? Ja ...

De voorzitter: Momentje, momentje, momentje. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, Gedeputeerde. Inderdaad heeft u dat zojuist toegelicht. Maar het blijft natuurlijk wel een beetje een vreemd iets in onze beleving, als iets inhoudelijk zulke consequenties kan hebben, dat u dan niet inhoudelijk wilt gaan toetsen, dat u die behoefte dan niet proeft. Dus zou er een mogelijkheid zijn om dat toch nog eens te overwegen?

De voorzitter: Mijnheer Faassen.

Gedeputeerde Faassen: Het correcte antwoord is ook: blijkbaar wordt dat faunabeheerplan gemaakt naar aanleiding van onze beleidsvisie. Het staat inderdaad niet helemaal los. Onze beleidsvisie schijnt ook zo omschreven te zijn in het faunabeheerplan op pagina 289. Dat zegt u niks. **Maar wij gaan u laten toekomen waar dat staat en hoe dat geregeld is.** Als u dan nog vragen hebt, stel ze gerust, maar dat is het antwoord op de vraag. Waren waterschappen en gemeenten ook aangesloten? In de FBE zijn de waterschappen aangesloten. Gemeenten volgens mij niet. Nee. Maar die ... Zoals in Meerssen speelt de gemeente wel een rol. Het waterschap niet. Hier zeker wel, in dit specifieke geval. 'Welke oplossingen zijn concreet tot stand gekomen door uw overeenkomst?' Ja, dat is eigenlijk dezelfde vraag als die de heer Ijpelaar stelde. Niet op inhoud. Wel op proces. Dat is gelukt. Maar ja, het blijft een ... Mijnheer Ijpelaar, ik kan er niets aan doen. Dat is het antwoord dat ik daarop heb. Ik wilde me daar ook niet in mengen, want dan word je partij en dat was nou net niet de bedoeling. Nogmaals, het is een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de WBE's en de terreinbeheerder. Dat hoeft niet alleen Staatsbosbeheer te zijn. Dat kan ook Natuurmonumenten zijn, of particulieren. Ja, daar kan je natuurlijk niets over zeggen. In dit geval betrof het deze overeenkomst. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Ijpelaar heeft nog een uitbrander.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, de laatste interruptie. Een nabrander. Voordat de kogel door de kerk is.

De voorzitter: Een nabrander. Ja.

De heer Ijpelaar (CDA): Misschien wel goed. We hebben natuurlijk wel ... Het is goed dat we het over de oorzaken hebben gehad, maar er spelen nu natuurlijk best wel wat symptomen. Ik moest toch even terugdenken aan de inbreng van mevrouw Kester. We hebben toch een soort silver economy op dit moment in Nederland, waarbij we heel veel oudere mensen hebben die zich echt zorgen maken, die nu niet meer durven te wandelen. De vraag is eigenlijk: wat kunnen we nu doen? Wat zijn nou de adviezen? Waar kunnen deze ouderen nu wel wandelen?

De voorzitter: Ja, goed.

Gedeputeerde Faassen: Ja, voorzitter. Silver economy. Het woord is al eerder gevallen. Ik weet niet of dat leeftijdsdiscriminatie is, of dat überhaupt kan in een vergadering. Maar goed, ik neem het voor kennisgeving aan. Waar kunnen de ouderen, waaronder ik mezelf inmiddels ook schaar, mijnheer Ijpelaar, rustig wandelen? Dat zal gaan blijken. Wij gaan zoals gezegd met die partijen nog een keer aan tafel zitten. Het proces loopt nog. We zullen in mei daar weer over aan tafel zitten, daarop terugkomen bij u. U zult dat dan ... In feite is de gemeente in dezen natuurlijk jullie eerste aanspreekpunt. Ik snap dat jullie naar ons toe komen. Dat heb ik ook goed begrepen. Dus we zijn aan de slag en we werken eraan. Dat is eigenlijk de boodschap. Of 'we'. De partijen die het betreft werken eraan. Naar ik nu vernomen heb werkt dat goed. Ja, de resultaten moeten we afwachten. Dat zult u dan zien. Dat is wat wij kunnen doen en wat ik geprobeerd heb te doen.

De voorzitter: Oké. Dank u wel allemaal voor uw inbreng en voor de reactie van de Gedeputeerde. Mijnheer Franssen heeft ook nog een nabrander. Geen uitbrander, een nabrander.

De heer Franssen (BBB): Niet zozeer een nabrander op het onderwerp hier van de insprekers en van ... Ik heb een nabrander in die zin ... Dan wissel ik even naar de pet van faunabeheerder. Ik heb een paar keer gehoord dat zeugen met biggen geschoten worden. Ik kan u toch met enige grote zekerheid zeggen dat dat niet gebeurt. Waarom gebeurt dit niet? De kleine biggetjes creperen dan zoals aan die kant ook gezegd is. Dat is niet wenselijk. Als ze wat groter zijn, dan krijgen we het verhaal van opvoeding. De zeug en andere grotere varkens in de groep voeden de biggen op. Als die niet opgevoed worden, doordat het oudere varken, de zeug, weggeschoten wordt, krijgen we boefjes. Letterlijk en figuurlijk boefjes in het bos. Dat maakt het probleem alleen maar veel groter. Neem nou maar van mij aan: we proberen het te vermijden en het gebeurt ook niet als het niet echt nodig is. Zeugen met biggen worden niet geschoten. Dank u wel.

De voorzitter: Oké. Waarvan akte. Even met de andere pet op, maar wel goed voor de informatievoorziening. Ik rond dit stuk af met het formuleren van de twee toezeggingen die ik genoteerd heb. De eerste is: **GS informeert middels een mededeling portefeuillehouder Provinciale Staten over de werking van het ecoduct in relatie tot wilde zwijnen en de gevolgen voor de bebouwde kom en zal hierin eventuele maatregelen meenemen. Termijn: Q2 2025.** De tweede was: **GS informeert ook middels een mededeling portefeuillehouder of er een mogelijkheid is om in Zuid-Limburg een leefgebied in te stellen. Daar is de termijn Q3 2025.** Ja? Dat gezegd hebbende sluit ik daarmee dit agendapunt af. Ik schors even voor een minuut of twee. Nee, sorry, ik doe er nog even twee heel formeel, maar daar gaan we niet inhoudelijk op in.

T9658 Gedeputeerde Faassen zegt toe PS te informeren via een mededeling portefeuillehouder over de werking van een ecodeuct i.r.t. de wilde zwijnen en de gevolgen voor de bebouwde kom en eventuele maatregelen hierin mee te nemen.

T9659 Gedeputeerde Faassen zegt toe de Staten te informeren via een mededeling portefeuillehouder of het mogelijk is om een leefgebied in te stellen in Zuid-Limburg.

7.2.1 Rondvraag

7.2.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

7.2.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Voor de agendapunten 7.2.1 en 7.2.3 zijn geen punten aangedragen.

8. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

8.1.1 Rondvraag

8.1.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder

8.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Dus ga ik meteen door naar het onderdeel ruimtelijke ontwikkeling. Ik ben nu bij het onderdeel ruimtelijke ontwikkeling, maar ook daarvoor, agendapunt 8.1.1 en 8.1.3 zijn geen punten aangedragen.

9. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT

9.1. G-25-003 Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang, brief GS van 18 maart 2025 (GS DOC-00756524)

De voorzitter: Dus ga ik naar agendapunt 9.1. Dan zitten we bij milieu, energie en klimaat. Dus schors ik daar nu even voor, zodat u allemaal even de handen kunt wassen en kunt wisselen als u dat wil. Ja? Ik zie u zo meteen terug.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ja, wij gaan gewoon beginnen. Helemaal goed. Ik begin gewoon bij de mensen die wel aanwezig zijn. En wie er niet is heeft pech gehad. Ja, ik moet er een beetje druk op zetten, toch.

9 MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT

9.1 Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang

De voorzitter: Wij zijn bij agendapunt 9.1. Het Statenvoorstel Delegatiebesluit Geluidproductieplafonds industrieterreinen van provinciaal belang. Een hele mond vol. Het betreft een Statenvoorstel. We behandelen dat dus in twee termijnen, dat is bekend. Wij dachten dat drie minuten per fractie voor dit stuk voldoende zou moeten zijn voor de eerste termijn en één minuut in de tweede termijn. We zullen zien of dat haalbaar is. En de Gedeputeerde zit al naast mij voor de beantwoording. Ik begin met de eerste termijn van uw commissie en ik begin bij de heer Megens en ga dan zo rond. Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk dat we het vrij kort kunnen houden. Ja, wij maken ons wel zorgen over het aantal delegaties die wij richting GS geven. Dus wij willen eigenlijk wel een keertje een overzicht van GS hebben van wat we nu allemaal hebben weg gedelegeerd. Ook is het ons niet helemaal duidelijk waarom dit nu gedelegeerd wordt of dat we dat gaan delegeren. Natuurlijk handhaving en zo, dat valt allemaal onder GS, dus daar kunnen we helemaal mee instemmen. Maar als we het dan inderdaad over de normen hebben, ja, dan zou het toch wel fijn zijn als wij daar wel enige inspraak bij een Omgevingsverordening hebben ofzo. Dus ja, als de Gedeputeerde straks kan toezeggen dat wij in ieder geval een overzicht krijgen van eigenlijk alle weggegeven stukken richting GS, dan zijn wij tevreden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loomans.

De heer Loomans (HORIZON): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat wij ook niet heel erg lang over dit onderwerp hoeven te babbelen. Maar het feit dat er een geluidproductieplafond is heeft bij mij wel interesse gewekt, laat ik het dan zo noemen. En misschien is dat dan een soort technische vraag, want hoe wordt nu eigenlijk zo'n plafond gedefinieerd? Hebben wij het dan alleen over decibellen, hebben we het over frequenties, hoe wordt er eventueel omgegaan met pieken in de belasting? Ik noem maar wat, 's nachts om 03.00 uur wordt er ergens iets afgeblazen en gaat het geluidsniveau factor 5 omhoog. Ja, hoe ga je daar nou precies mee om? En een tweede vraag is wie controleert er nu eigenlijk of aan zo'n geluidproductieplafond wordt voldaan? Is dat de omgevingsdienst? En zo ja, worden er dan wel eens overtredingen waargenomen? Worden er wel eens... hoe noem je dat? Nou ja, wordt er wel eens een maatregel of iets dergelijks opgelegd? Even los van het feit dat er natuurlijk maar twee locaties zijn, als ik het goed begrijp, die op dit moment zo'n plafond hebben waar wij verantwoordelijk voor zijn of toezicht op houden. Dan kan ik er hooguit nog de vraag aan toevoegen van waarom zijn dat er dan maar twee? Is dat omdat... Maar goed, dat mag de Gedeputeerde me verder uitleggen. Ik denk dat dat het was. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schuurung.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons in principe goed vinden in dit voorstel. Het feit dat het een beleidsneutrale voortzetting is van deze taak. Maar ook dat, als ik het al in de voorbereiding van de discussie die hier volgende week plaats gaat vinden, goed heb gelezen dat het aantal terreinen van provinciaal belang in de toekomst zal toenemen, ja, lijkt het ons niet per se nodig om daar iedere keer hier in de commissie een politieke discussie over te voeren. Dus wat ons betreft is het zo akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. In het beleidskader hebben we al vastgelegd dat geluidshinder in ieder geval niet verruimd mag worden, dus dat is staand beleid. De laatste beleidswijziging van Chemelot was in 1987. Dus dat is al een behoorlijke tijd terug. Bij VDL was het nog wel redelijk recent, in 2020. Verwacht GS al in de nabije toekomst nog andere wijzigingen door te moeten voeren? En zo nee, wat is de reden dat GS toch graag die bevoegdheid wil als er vrijwel nooit iets wijzigt? D66 heeft er geen bezwaar tegen om dit over te hevelen naar GS, maar we zijn wel benieuwd naar waar die behoefte dan vandaan komt aangezien de Omgevingsvisie nu anders voorschrijft.

De voorzitter: Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Het beschermingsniveau bij bedrijven op een industrieterrein met gpp is voor geluid en ...[01:51:24] gelijk aan het beschermingsniveau uit het activiteitenbesluit. Bestaande maatvoorschriften voor geluid uit de tijd van inwerkingtreding bij de Omgevingswet blijven gelden. Vergunningvoorschriften over geluid, milieu, blijven op basis van overgangsrecht gelden. De vraag is kan je per keer delegeren of eens overdragen en blijft overdragen?

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Timmermans?

De heer Timmermans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren staat kritisch tegenover dit Statenvoorstel. Het gaat toch over belangrijke besluiten met aanzienlijke gevolgen voor omwonenden van grote industrieterreinen zoals Chemelot en VDL Nedcar. En dat het om technische ingewikkelde besluiten gaat mag geen reden zijn om de bevoegdheid af te staan. Wij nemen wel vaker technisch complexe besluiten en daarbij rekenen we op een duidelijke en eerlijke toelichting van het College op de belangrijkste keuzemomenten. Net zoals wij van het College verwachten dat die ingaat op zienswijzen van inwoners en op wat insprekers naar voren brengen. Dat komt allemaal tot zijn recht zodra Provinciale Staten het besluit uiteindelijk vaststelt. Zelfs bij eerst zo genoemde beleidsneutrale besluiten kunnen er veranderingen aan de orde zijn die gevolgen hebben. Installaties op de terreinen veranderen, net als de woningbouw eromheen. Ook inzichten over wat aanvaardbaar is qua hinder en hoe bewoners dat ervaren, evalueren. Beleidsneutraal betekent dus niet automatisch dat alles inhoudelijk hetzelfde blijft. Dus kortom, de Partij voor de Dieren ziet geen aanleiding om deze bevoegdheid te delegeren.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Dit besluit ligt voor omdat er een Omgevingswet is waarin dingen veranderd zijn ten opzichte van de vorige wetgeving. Heel veel bevoegdheden zijn in het kader van de Omgevingswet juist al bij bestuurder, bij GS of bij B&W waar ze vroeger bij Raden en Staten lagen. Hier is dit nou kennelijk andersom. Op zichzelf vind ik dat geen enkele aanleiding om dan vervolgens een delegatiebesluit te nemen. Zeker niet zoals mevrouw Wesseling ook aangeeft van ja, het is niet zo dat GS hier nu dagelijks besluiten over moet nemen. En ik vind het dus wat raar. Kijk, of je zegt van ja, dit is zelden aan de orde, dan hoeft je het niet te delegeren. Of je zegt van ja, we willen hier van alles mee. Maar als je hier van alles mee wilt dan had ik om te beginnen in het actieplan Geluid wat meer verhaal verwacht over industrielawaai. En dan denk ik dan zijn PS juist wel in de baan om daar iets van te vinden. Om een voorbeeld te geven, de 50 decibel contour, voor zover ik die begrijp, ligt voor een groot deel over Geleen. Ja, daar kun je wel iets van vinden. En ik vind ook dat wij als politici daar iets van zouden mogen vinden. Kortom, ja, voor mij is het toch een beetje de kernvraag waarom dit besluit nu eigenlijk wordt voorgelegd? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben blij dat we dit delegatiebesluit kunnen gaan nemen en ook dat onze kaderstellende en controlerende rol geborgd blijft. En dan laat ik het aan de Gedeputeerde om inhoudelijk te verduidelijken op de vragen die sommigen hebben gesteld van waarom is dat nou een wenselijke stap, ook voor PS en is dat extra werk voor GS? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u wel, voorzitter. In navolging van wat al eerder genoemd is door onze overburen, zeg maar, wordt het voorstel nu specifiek gedaan naar aanleiding zoals in de concept POVI beschreven is, dat we van twee gebieden naar veertig gebieden gaan, of in ieder geval ongeveer zoiets dan. En als het inderdaad zo is, zoals de heer Sol ook zegt, dat er nog eens zo'n grote wijziging aankomt, dan hadden wij daar inderdaad ook wat meer van verwacht. Op zich staan wij niet afwijzend tegenover het voorstel. Maar wat we wel willen zien, inderdaad, wie gaat dan controleren, wordt dat door Omgevingsdienst Zuid gedaan? En wij verwachten ook, gezien de... We zijn laatst bij een omwonendenbijeenkomst geweest van industriegebied Zevenellen. Dat in ieder geval Zevenellen dan ook in dit nieuwe plan wordt opgenomen. Maar daarover willen we graag nog eens met de Gedeputeerde in gesprek gaan. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, inderdaad. Op zich lijkt het een heel technisch rechttoe rechtaan stuk. Alleen de termen lopen wat door elkaar, hè. Want aan de ene kant wordt er gezegd ja, beleidsarm. Dus dat betekent eigenlijk dat als wij de kaders stellen dat u dan binnen die kaders mag handelen. Nou, dat lijkt me ook eigenlijk best wel de rol van PS. En aan de andere kant wordt er gesteld van ja, we verwachten ook wel weer wat nieuwe dingen. Dus de terminologie is een beetje tegenstrijdig met elkaar. Dus ik vraag de Gedeputeerde eigenlijk vooral waar wij nu de kaders kunnen stellen als het gaat om de gebieden en de geluidsplafonds? Is dat dan straks... Nou, dat is een vraag. En het tweede is een hypothetische vraag. Stelt u zich nu eens voor dat wij bij VDL Nedcar straks tanks willen gaan bouwen of daar willen we een ontwikkeling doen, betekent dat dan dat u bij ons terug moet komen voor meer geluidsruimte mocht dat meer geluid nodig hebben? Of gaan wij dan straks akkoord als we zeggen van nou, dat is GS en hoeft GS dat helemaal niet meer terug te sturen naar PS?

De voorzitter: Oké. Mijnheer Maillé.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, het stuk dat vandaag voorligt is vrij technisch van aard. In feite wat we gaan doen deden we al. We gaan geluidsplafonds vaststellen, die bevoegdheid lag bij GS en is door de stelselwijziging, door de inwerkingtreding van de Omgevingswet in feite bij PS komen te liggen. Dat is in feite de situatie die voorligt. Er wordt dan voorgesteld om die bevoegdheid weer te delegeren naar GS, zodat eigenlijk de feitelijke situatie kan worden voortgezet. En op zichzelf hebben wij daar niks op tegen. En dan is het ook goed dat we de uitvoering leggen waar die wat ons betreft ook hoort, en ook de naleving van de normen. Maar wat ik me nog wel afvraag, en dat is misschien een vraag voor de jurist hier in huis, van wat heeft de wetgever hier mee beoogt om deze bevoegdheid primair eigenlijk bij PS terug te leggen? Is dat het gevolg van de stelselvereenvoudiging die met de Omgevingswet in generieke zin is ingezet? Of is dat specifiek door de wetgever beoogt om dit bij PS neer te leggen? Dus daar zou ik graag nog een antwoord op krijgen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, vandaag gaat het over het vaststellen van de bevoegdheid voor het geluidproductieplafond. En inderdaad, het lijkt vrij technisch. Maar toch roept dat bij Forum voor Democratie een aantal vragen op. Juist vanwege het principe dat hier speelt hoe om te gaan met de bevoegdheden die nu bij de Provinciale Staten liggen. In het voorstel wordt gesproken over efficiëntie als argument van deze delegatie. Maar dat is voor ons onvoldoende onderbouwd. Natuurlijk, efficiëntie klinkt altijd aantrekkelijk. Maar je kunt je ook afvragen waar ligt die grens? Als je puur op efficiency aanstuurt zou je ook de hele Provinciale Staten kunnen opheffen. Dan zou besluitvorming nog sneller kunnen gaan. Dus efficiëntie mag nooit ten koste gaan van een

democratisch proces. Dus we willen daar graag toch een iets betere onderbouwing voor hebben. Dan wordt er gesproken over beleidsneutrale voortzetting. En dan hebben we toch een paar vragen van wat daar precies mee bedoeld wordt. Wat als de omstandigheden veranderen bijvoorbeeld, nieuwe verkiezingen, nieuw bestuur? Hoe wordt de positie van Provinciale Staten dan toch gewaarborgd? Wat de PVV ook heeft aangekaart is dat het niet om één ding gaat maar om alle drie de zaken, dus het vaststellen en de naleving daarvan. En daar heb ik ook nog een paar vragen over. Dus waarom alle drie? Zou het niet logisch zijn om bijvoorbeeld het vaststellen toch nog bij PS te houden? En is het voldoende gewaarborgd dat PS nog altijd tijdig en inhoudelijk betrokken blijft en wordt het toch nog een heel procedurele terugkoppeling. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde. Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter. Ik wilde eigenlijk beginnen met een opmerking die uw commissie niet gemaakt heeft. En dat is namelijk dat dit, in ieder geval voor mij als Gedeputeerde, het eerste Statenvoorstel is dat in het nieuwe format is opgesteld wat door de commissie VPPS onder leiding van de heer Ijpelaar, is ontworpen. En het doel daarvan, is mij verteld, is om de stukken voor u leesbaarder en begrijpelijker te maken en sneller overzichtelijk. En het feit dat u geen opmerkingen gemaakt heeft over de leesbaarheid en de overzichtelijkheid van dat stuk is het een compliment in de richting van de commissie VPPS en ook aan de mensen die er bij ons in geslaagd zijn om dat format ook helder en leesbaar in te kunnen vullen. En ik begrijp dat er nog een overgangperiode is. Maar in ieder geval wat ons betreft helder om op deze weg met u te communiceren.

Dan volgens mij naar de kern van dit stuk. Beleidsneutrale overzetting van de oude Wet geluidhinder naar de nieuwe Omgevingswet. En dat betekent dat de technische waarde die daar onder de Wet geluidhinder voor was nu beleidsneutraal, en dat is best een technisch proces, omgezet moeten worden van, en dan zeg ik het goed, van dagcijfers naar jaargemiddelden, beleidsneutraal. Waarbij uw Staten heeft vastgesteld in het beleidskader, mevrouw Wesseling zei dat terecht, dat ze niet mogen stijgen. En ja, dat is best een proces dat aan de gang gaat. En de reden waarom we u eigenlijk in de kern voorstellen om dit delegatiebesluit ook te nemen is om ja, die taak even niet bij u neer te leggen. Want dat zou betekenen dat wij als GS die technische omzettingen aan u moeten laten. En dat u daarvoor verantwoordelijk wordt. En dat wij hoogstens verantwoordelijk zijn voor de monitoring. En op het moment dat dan de naleving aan de orde is, dan bent u ook verantwoordelijk. En om dat proces van de technische omzetting van de dagwaarden naar de jaargemiddelden u in die zin daarin te faciliteren, stellen wij voor om dat te doen. Want er is wel een verplichting, en dat zeg ik dan ook maar even in uw richting, om er in ieder geval voor te zorgen dat die omzetting, en dan zeg ik het goed, voor 1 januari 2028 heeft plaatsgevonden. Dat is nog even. Maar ja, dat is ook een proces wat aan onze kant in ieder geval veel tijd gaat kosten om dat ook in te richten. U mag dat zelf doen wat mij betreft. Maar wij dachten dat voor u een stukje makkelijker te maken door, ja, eigenlijk de verhoudingen zoals die onder de oude situatie waren te respecteren.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Bij welk kader stellen wij nu die geluidsplafonds vast?

De voorzitter: Mijnheer van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, wat u al heeft vastgesteld, in het kader nieuwe energie en schoon leefmilieu, daarin heeft u vastgesteld dat de geluidsniveaus niet mogen stijgen. Wat u ook in het verleden heeft gedaan is specifiek aangewezen welke industrieterreinen van provinciaal belang zijn als het gaat over de geluidsbelasting. Als u daar nieuwe voor wilt aanwijzen, en ook dat is niet

zomaar iets wat u kunt doen, hè, dan kan u dat op ieder moment doen. Dat zou u kunnen doen, en volgens mij hintte mevrouw Schuurding daarop, richting de POVI, dat zou u kunnen doen. Maar u bent op ieder moment bevoegd om geluidsproductieplafonds vast te stellen... Nee, om aan te wijzen waar de industrieterreinen van provinciaal belang zijn ten opzichte van geluid. En die bevoegdheid blijft u ook altijd houden. Even kijken, want dan kom ik ...

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Het betoog van de Gedeputeerde overtuigt mij toch niet helemaal. Want wij vragen regelmatig aan GS om dingen voor te bereiden zodat wij een helder besluit in de Staten kunnen nemen. Daar hoeft niet per se een overdracht van bevoegdheden voor plaats te vinden. Dus ik snap dat u zegt van ja, we moeten niet aan individuele Statenleden gaan vragen om zo'n beleidsneutrale omzetting te doen. Dat klopt helemaal. Maar ik vind dat niet het meest heldere argument.

De voorzitter: En uw vraag is?

De heer Sol (GroenLinks): Mijn vraag is of dit het enige argument is van GS?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, er staan er nog een aantal meer. Ik kom daar dadelijk nog wel even op terug, sowieso bij de beantwoording van de vragen van de heer Sol.

Laat ik beginnen bij de heer Megens. Want hij vroeg welke zaken zijn al gedelegeerd? We hebben in deze periode, als het gaat over zwemwater buiten, een delegatiebesluit aan u voorgelegd. En er volgt, en dat is ook een voorstel van GS, later in het jaar, en dat kunt u zien op de voorraadagenda, ook een delegatiebesluit voor geluidproductieplafonds van wegen. De geluidproductieplafonds van de industrie komen voort uit de Wet geluidhinder. In de Omgevingswet zijn geluidproductieplafonds voor wegen echt totaal nieuw. Dus vandaar ook dat die nu niet samen bij u voorliggen, maar dat daar nog, ja, echt wel wat werk voor ligt. Maar dat zijn eigenlijk de besluiten die we nu nog verwachten zeg ik in de richting van de heer Megens. En we hebben aan de voorkant even de uitvraag gedaan omdat we verwachten van wat komt er dan nog meer uit? Wij hebben op dit moment niet inzichtelijk dat er verder nog delegatiebesluiten uw richting opkomen.

Dan in de richting van de heer Loomans. Hoe wordt zo'n plafond gedefinieerd, decibellen, frequenties, pieken. Ik heb u net gezegd dat zijn in principe nu onder de oude situatie de dagwaarden en dat worden onder de Omgevingswet jaargemiddelden. Dat moeten we omzetten, zodat dat in ieder geval niet toeneemt. Dat is de exercitie die we moeten gaan doen. **Mocht u daar echt verder nog de technische informatie voor willen hebben, dan kunnen we u die doen toekomen. En ik begrijp dat dat zo is. En dan laten we u die gewoon toekomen hoe dat echt technisch in elkaar zit.**

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (HORIZON): Ja, dan is mijn vervolgvraag nu meteen van hoe gaat u nu straks een dagwaarde omzetten naar een jaargemiddelde? Want ik kan mij voorstellen dat een daggemiddelde makkelijker constant te houden is dan een jaargemiddelde? Dat klinkt ook alsof pieken en dalen tegen elkaar weg gaan vallen. En met andere woorden, wanneer er 's-nachts om 03.00 uur een grote knal is, dan valt die in het gemiddelde totaal weg, want die duurde maar twee seconden. En misschien kunt u dan ook meteen toelichten of er nog een verschil is tussen de waarden van een dag en een nacht. Want gezien het achtergrondniveau wat er gedurende de dag geldt kan ik me voorstellen dat dat

niveau hoger mag zijn dan dat in de nacht, als het verkeer weggevallen is en nou ja, meer van dat soort dingen.

De voorzitter: Ja, ik ga even ingrijpen. Want dit wordt allemaal heel erg technisch. En de Gedeputeerde heeft net toegezegd dat hij die technische toelichting nog wel gaat toesturen. Dus zullen we afspreken dat hij dat dan gewoon in die toelichting meeneemt? Want anders wordt dat straks een heel technisch verhaal. En dan ben ik bang dat er hier een paar glazig gaan kijken. Zullen we dat zo afspreken?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik ga in ieder geval niet glazig kijken, voorzitter. **Maar we gaan u die informatie doen toekomen.** En voor zover de informatie bij mij is dat de nacht in ieder geval strenger is dan de dag.

Even kijken. Dan wie controleert er nu of daaraan wordt voldaan. Ja, op dit moment is dat in uitvoering bij de ODZL, namens de opdracht van het College. En ja, op het moment dat dit voorstel wordt aangenomen dan blijft die monitoring ook bij het College. Alleen zou dan vervolgens die naleving op basis van die monitoring ook bij u terechtkomen. En de vraag is of de effectiviteit van het handhaven en vlug maatregelen kunnen nemen dan zo effectief is. Want dat betekent dat we drie keer met een Statenvoorstel voor een besluit naar u terug moeten komen. En dat... Ja, dat bevordert in ieder geval, en dat zeg ik ook maar even richting de heer Sol, niet het snel handelen op het moment dat er een overschrijding plaatsvindt.

Even kijken. Wordt er wel eens een maatregel opgelegd, was de vraag van de heer Loomans. En dat ... Even kijken ... Ja, we gaan die even overslaan want ... Waarom hebben wij maar twee plekken, en dat is de laatste vraag, waar deze plafonds zijn vastgesteld? Op dit moment zijn er dus ook maar twee industrieterreinen van provinciaal belang aangewezen. En de historische reden daarom kan ik u niet geven. Maar het is een feit dat u er daar maar twee van heeft vastgesteld. En dat kan ook op basis van die Wet geluidhinder ook niet zomaar dat je ieder industrieterrein van provinciaal belang zomaar aanwijst. Dus ook daar zijn regels aan verbonden.

Dan ben ik bij mevrouw Schuurman, maar die had geen vragen.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (HORIZON): Maar als ik het dus goed begrijp ligt de bevoegdheid van het aanwijzen van die industrieterreinen bij PS?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zeker.

De heer Loomans (HORIZON): En dan ben ik nog wel nieuwsgierig waarom de Gedeputeerde het antwoord op mijn vorige vraag maar overgeslagen heeft? Of neemt die dat ook mee in de schriftelijke beantwoording van de andere aspecten?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik heb op dit moment ... Misschien kom ik er in tweede termijn nog even op terug, maar op dit moment heb ik nog niet het antwoord helemaal scherp of we dat al hebben opgelegd. Dus daar moeten we even op terugkomen.

Dan mevrouw Wesseling. Verwacht GS in de nabije toekomst nog wijzigingen door te voeren? Ja, de wijziging die wij verwachten door te voeren is de beleidsneutrale omzetting. En dat moeten we gaan doen. En daar zit die verplichting ook aan om dat te doen voor 1 januari 2028. Dat vergt nog best wel wat tijd voordat we daar zijn in de uitvoering. En verdere voornemens hebben we op dit moment niet. Waarom willen we dat dan delegeren? Nou ja, het is in hoge mate uitvoerend, zeg ik ook in de richting van de heer Sol. Beleidsneutraal, ja, daarvan kunt u zeggen dat u daar over wilt gaan. Maar u gaat

over het beleid en het feit is een technische omzetting van datgene wat er is. We willen dat ook het liefst zo snel mogelijk kunnen doen. En ook als het gaat over de naleving, dan helpt het wel dat wij snel kunnen acteren. En wij kunnen dat ook iedere keer aan u voorleggen. Maar dan gaat er op zijn minst een routingperiode van een maand of twee extra overheen. En ik neem niet aan dat u dat wenst. En ja, onder de streep denk ik ook dat de verhouding tussen een kader stellen en uitvoeren tussen GS en PS daarmee ook in de juiste proporties met elkaar wordt ingevuld.

Even kijken, dan de heer Erkamp. Kan je per keer delegeren of nog een keer overdragen? Wat we hebben opgenomen in de verordening is dat het moment dat... Nou ja, je kunt sowieso altijd, ook al is er een delegatiebesluit, besluiten om de delegatie in te trekken. Dat kan altijd. Maar op het moment dat wij zo'n plafond gaan vaststellen hebben wij opgenomen dat wij vooraf sonderend bij de commissie terugkomen voor de vaststelling van zo'n plafond. En daarmee hopen we ook tegemoet te komen aan de beoogde bevoegdheid vanuit de Omgevingswet, die in de praktijk niet zo heel praktisch is, maar dan geven wij wel u de ruimte om daar met ons het gesprek over te voeren.

Dan de heer Timmermans. U had geen vragen maar was wel heel kritisch. En dat mag uiteraard.

De heer Sol. Waarom wordt dit besluit nu voorgelegd? Ja, en daarop heb ik ondertussen een aantal antwoorden gegeven. Maar vooral omdat dit in hoge mate uitvoerend is en niet kaderstellend. Dat is uw rol. En onze rol is dan meer om dat uit te voeren. De beleidsneutrale omzetting, ja, die zou dan anders op uw bordje liggen. En wij denken dat als het gaat over het vaststellen van de plafonds en het controleren van de naleving daarvan, het effectief daar van doen, dat dat efficiënter, effectiever bij het College kan liggen. Daarom stellen wij u het voor.

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, de Gedeputeerde haalt nu een aantal keren handhaving en naleving aan, maar dat is in ieder geval door mij helemaal niet aan de orde gesteld. Want dat ligt vanzelfsprekend in eerste instantie bij de ODZL in opdracht van de Provincie. ...

[02:13:11]. Dus ik snap niet zo goed waarom dat steeds ter sprake wordt gebracht, want volgens mij zijn we het hier met z'n allen over eens dat uiteindelijk GS toeziet op uitvoering. Dus ik, ja, ik begrijp het niet zo goed.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, waarom ik dat aanhaalde is omdat met de wijziging van de Omgevingswet de controle op de naleving van die geluidproductieplafonds dat dat uw verantwoordelijkheid wordt. En u mag dat van mij met alle plezier doen. Maar wij denken dat het in de richting van de ODZL een stuk effectiever is en dat we ook sneller een besluit kunnen nemen als GS. Op het moment dat uit de monitoring, waar wij dan verantwoordelijk voor zijn, blijkt dat er een overtreding plaatsvindt. De naleving daarvan, ja, die mag u ook doen. Maar dat betekent dat wij een voorstel moeten voorbereiden om over te gaan tot handhaving. Nou dat moet dan in de routing naar de RO's, naar het College. Vervolgens ook ... Dus dat is de reden waarom wij u voorstellen om dat te delegeren zodat we daar ook direct op kunnen acteren.

Even kijken. Dan ben ik bij de heer Wolters Gregório. Waarom dit wenselijk is? Volgens mij heb ik daar ondertussen een aantal keren antwoord op gegeven.

De heer Franssen van de BBB vroeg wie gaat het controleren? In feite geven wij de opdracht aan de ODZL om dat zo te doen. En daar hebben ze ook best wel mandaat voor om dat ook te doen. Kan Zevenelle dan ook een gpp krijgen? Die bevoegdheid voor het aanwijzen van die terreinen, die blijft bij u. Dus die kunt u ook eventueel aanwijzen, dat kan. Maar dat betekent wel dat u dat alleen maar kan doen als dat efficiënt en doelmatig is. En dat die belangen niet door de gemeente behartigd kunnen worden. Want daar gaat het ook nog over, u moet aantonen dat het van provinciaal belang is dat dat

gebeurt. En dat de gemeente daar niet zomaar ook in zou kunnen voorzien. Even kijken. En in heel veel gevallen kan de gemeente prima zelfstandig deze zaken doen. De casus Zevenelle heb ik nu niet zo scherp, maar u bent altijd bevoegd om dat te doen. Maar daarbij moet u dan wel aantonen dat de gemeente dat dan niet kan.

Even kijken. Dan zijn we bij de heer Ijpelaar. Waar kunnen we de kaders stellen? Ja, u kunt die kaders stellen door die industrieterreinen van provinciaal belang met betrekking tot geluid aan te wijzen. U zou dat bijvoorbeeld bij de POVI kunnen doen. U kunt dat ook op ieder willekeurig ander moment doen op het moment dat u daar een voorstel voor indient. Wij hebben, en ik denk dat ik dat er nog aan toevoeg, in het beleidskader wel aangegeven, en daar heeft uw Staten ook mee ingestemd, dat in ieder geval, ja, dat niet mag toenemen en niet mag stijgen. Mocht dat dus aan de orde zijn, en u noemde de casus VDL volgens mij, ja, dan zijn de huidige kaders in ieder geval zo dat wat daar gaat gebeuren niet mag stijgen. Op dit moment is er nog niet de indicatie dat op het moment dat er in dat gebouw iets gaat plaatsvinden, dat dat ook aan de orde is, of zo.

Even kijken. Dan zijn wij bij de heer Maillé. Wat heeft de wetgever beoogt, ja, dat is altijd... want die wetgever is vaak meervoudig, hè, want daar zitten heel veel fracties in die daar uiteindelijk over besluiten, met het overleggen van de bevoegdheid bij PS. En ja, het beoogde doel van de Omgevingswet was om waar mogelijk tot een vereenvoudiging te komen, en dat was dan ook de achterliggende gedachte, zoveel mogelijk de bevoegdheden van alle instrumenten onder de Omgevingswet bij dezelfde bestuurslaag neerleggen. En zoveel mogelijk proberen gelijk te trekken. Dat is ten opzichte van deze terreinen ook gebeurd. Maar dat is... volgens mij kijk ik even naar rechts... Dat is gebeurd als een soort van generiek proces. En niet specifiek hiervoor. Alleen omdat dat op deze manier is gebeurd heeft dat hier deze consequenties. En wij denken heel eerlijk gezegd dat dit in de praktijk een niet heel werkbaar effect is van de invoering van die Omgevingswet.

De voorzitter: De heer Maillé.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik begrijp het antwoord van de Gedeputeerde. En ik denk ook dat hij daarin gelijk heeft dat dit het gevolg is van een generieke stelselvereenvoudiging die beoogd is door de wetgever. Maar ik vraag me wel af, en misschien dat we daar echt een memorie van toelichting bij moeten gaan pakken, of niet specifiek met dit onderdeel echt beoogd is om dat bij PS neer te leggen. Ik begrijp de redenering, dat dat in generieke zin het uitgangspunt is geweest van de wetgever. Maar ik wil die zekerheid daarin toch eigenlijk ook wel wat meer hebben.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, de toelichting van de wetsbehandeling heb ik niet helemaal scherp in mijn hoofd zitten. Maar ik neem aan dat de heer Maillé mij dat vergeeft. Ik weet niet of we dat in tweede termijn eventueel kunnen leveren. **Maar anders gaan we dat u schriftelijk even laten doen toekomen. Want we moeten toch in de richting van de heer Loomans iets sturen. Dus dan nemen we dat gelijk mee.** Even kijken. Dan was dat volgens mij een vraag van de heer Maillé. En dan de vraag van de heer Scholte. Volgens mij als het gaat over de effectiviteit en de onderbouwing, die heb ik gegeven. Wat wordt bedoeld met beleidsneutraal? Nou, in principe moeten we dat wat er nu in dagwaarden is omzetten naar jaargemiddelden. En dat moeten we zodanig doen dat het eigenlijk niet stijgt en niet daalt. Nou, en de regel is in ieder geval, en dat is op basis van uw beleidskader, dat mochten we er twijfel over hebben over de specifieke manier van omzetting, zou het dan toch kunnen stijgen? Dan kiezen we altijd voor het scenario waarbij het dan in ieder geval niet stijgt. Dus dan gaan we aan de veilige kant zitten. En hoe wordt de positie van PS geborgd? Nou, die blijft geborgd omdat u die industriegebieden van provinciaal belang kunt blijven aanwijzen en u kunt

altijd op enig moment het delegatiebesluit ook weer intrekken, als u dat wilt.
Voorzitter, dat zover in eerste termijn.

De voorzitter: Oké. Dan ga ik nu even kijken of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Mijnheer Megens? Mijnheer Loomans? Mevrouw Schuurin? Mevrouw Wesseling?

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank voorzitter. Heel kort. Dank ook voor de heldere toelichting van de Gedeputeerde. Wat ons betreft is het hartstikke duidelijk. Wij zijn als PS kaderstellend. En nu wordt er echt om een uitvoerend besluit gevraagd. Dus laten we ons daar ... We hebben heel belangrijke vraagstukken voor ons liggen, dus laten we hier zelf onze handen vanaf halen. Als klein pleidooitje richting mijn collega's, maar wat ons betreft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Erkamp nog? Mijnheer Timmermans? Mijnheer Sol?

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik ben er nog niet tegen om dit delegatiebesluit te nemen, maar de motivatie verbaasde mij wat, ook omdat ik uit... Ja, ik ben geen jurist, maar ik vind het wat raar dat er in de Omgevingswet gesuggereerd zou worden dat degene die een regel stelt ook verantwoordelijk is voor de naleving van die regel. Ik kan dat ook bij de informatie van het IPLO niet meteen terugvinden. Maar laten we daar nu niet in deze commissie uitgebreid over gaan soebatten. Dus we gaan wel mee.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório nog, tweede termijn? Mijnheer Franssen, tweede termijn? Mijnheer Ijpelaar?

De heer Ijpelaar (CDA): Ik vroeg me alleen af op een moment, hoe komt de monitoring terug bij ons, zeg maar? Die ligt bij u. Maar komt dat nooit meer in een stuk terug richting PS? Hoe het gegaan is met het geluidsplafond. En als ik het na alle vragen goed begrijp, dan wordt er aan u nu gedelegeerd hoe wij in beleidszin het handhaven van het huidige geluid ... Dat mag u dan gaan uitdokteren in welke formule dat dat dan ... Dus we vragen eigenlijk alleen maar een berekening van u om onze beleidskeuze nu goed uit te voeren. Dus de berekening gaan we straks bij u leggen. Maar de monitoring, waar komt die dan uiteindelijk te liggen? Of komt die überhaupt nog bij ons?

De voorzitter: Oké. Mijnheer Maillé nog iets voor tweede termijn? Mijnheer Scholte iets voor de tweede termijn?

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ja, het was me nog niet helemaal duidelijk waarom alle drie de onderdelen bij GS komen. Of ja, waarom dat juist bij GS komt. En bijvoorbeeld het vaststellen waarom dat ook meegenomen moet worden. Waarom moeten we allemaal in één keer... Dat is me nog niet helemaal duidelijk. En het stukje 'efficiëntie'. Kan daar nog een iets betere onderbouwing voor worden gegeven?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dank aan de heer Sol voor zijn constructiviteit. De overige collega's aan de linkerkant van de zaal hadden volgens mij geen aanvullende vragen gesteld. Hier aan de rechterkant was dat nog de heer Ijpelaar, volgens mij. En gaat GS nu de berekening van die omzetting maken? Ja, dat gaan we doen. Die gaan we beleidsneutraal overzetten. Dat is het voorstel wat hier voorligt. En daarmee neemt GS dan ook dat besluit. Als het gaat over, en dat vroeg de heer Scholte, waarom alle drie de zaken omzetten? Als het gaat

over de monitoring zegt de wetgeving dat Gedeputeerde Staten daarvoor verantwoordelijk is. En in de praktijk doet de ODZL dat. Op basis van de Omgevingswet zoals die nu geldt, is de vaststelling en ook de controle op de naleving de bevoegdheid van Provinciale Staten, van u. Maar wij stellen u voor beide onderdelen voor om die weer bij het College neer te leggen. Waar u verantwoordelijk voor blijft is het aanwijzen van de industrieterreinen van provinciaal belang voor geluid. Daar blijft u verantwoordelijk voor. De reden waarom we u dat voorstellen gaat zowel over de vaststelling, want daarover gaat die berekening waar de heer Ijpelaar het over heeft, als dat omzetten, ja, dat is een nogal tijdrovende technische exercitie. Wij willen u het voorstel doen om u dat te besparen en dat wij dat zelf gaan doen. En ook als het gaat over de naleving, ja, dat betekent dat op het moment dat er iemand over dat plafond heen gaat, wat blijkt uit de monitoring, ja, dan moeten wij de stap gaan zetten naar uw Staten met een voorstel om handhavend ergens op te treden. En daar gaat minimaal twee maanden extra overheen en daar zijn dan in die zin de omwonenden, de leefomgeving, ook niet mee geholpen. En ja, uit het oogpunt van effectiviteit en efficiency zouden we u dit willen voorleggen. Voorzitter, dat wat een tweede termijn betreft.

De voorzitter: Oké, dan ga ik nu ...

De heer Ijpelaar (CDA): Mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar weer een nabrander.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Nou, ja, geen nabrander, maar ...

Gedeputeerde Van Caldenberg: Een uitbrander deze keer.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Kijk, ik vind het gewoon heel moeilijk om het te plaatsen. Want bij Maastricht Aachen Airport zitten wij heel erg op geluidsplafonds. Daar zitten we eigenlijk wel heel erg sturend in. Daar willen we ook heel erg monitorend in zitten. Nou, we zien in het verleden dat het bij Chemelot en VDL eigenlijk best wel goed gaat. Maar tegelijkertijd is daar naar mijn idee ook een middenweg in te vinden. Dus misschien kan de Gedeputeerde zeggen, waar die dat doet maakt me niet uit, maar dat hij één keer per jaar in ieder geval even terugkomt met een kleine toelichting over hoe het nou gegaan is rondom dat geluidsplafond. Dus net iets meer van 'ja we zijn er binnen gebleven, maar ook niet teveel' zal ik zo zeggen. Dus een gulden middenweg. Dat is toch wel een behoorlijk bestuur, denk ik eigenlijk.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter, ik denk dat ik het niet hoeft toe te zeggen. Maar wij zijn wel bezig met gewoon het verslag van VTH. Dat hebben we ook bij het Statenvoorstel ODZL aan u verteld. En de rapportage vanuit de ODZL, over hoe zij dat gedaan hebben, daarvan hebben wij u destijds toegezegd dat u dat krijgt. Nou ja, en dat gaat dan over de volledige scope van wat zij controleren en doen. En daarmee denk ik dat u op uw wenken bediend wordt.

De heer Ijpelaar (CDA): Oké, dus dan hoor ik, mevrouw de voorzitter, toch eigenlijk een toezegging van de Gedeputeerde dat in de rapportage van de ODZL, ik moet nog even wennen aan de naam, daar in ieder geval een passage komt over hoe het is gegaan met de geluidsplafonds en de ruimte daarbinnen.

De voorzitter: Ik zit even te twijfelen of ik dat als toezegging moet doen, want ik hoor de Gedeputeerde zeggen dat het er al in staat. Dat dat gewoon het totale pakket van de ODZL is. Dus dan is het wat raar om dan een toezegging te maken dat er iets wordt toegevoegd. Toch? Of ... Nou ja, volgens mij begrijpen we elkaar. Het staat er gewoon in. Ja? Mijnheer Loomans?

De heer Loomans (HORIZON): Ja, misschien even vooruitlopend, omdat ik verwacht dat de voorzitter zo meteen gaat vragen of wij dit als een hamerstuk zien of niet. Of een bespreekstuk. Een vraag aan de Gedeputeerde. Kijk dat delegatiebesluit vind ik niet zo spannend. Maar die omzetting naar dagwaarden en jaargemiddelden dat zou best wel eens een spannende kunnen zijn. Dus mogen wij daar als PS nog een keer iets van vinden? Krijgen wij dat nog een keer voorgelegd? Of vervalt het straks ergens in de stukken en ...?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, want daar gaat het ook nog over. In principe is het niet de bedoeling dat u daar nog een keer op terugkomt, want de wijze waarop wij die beleidsneutrale omzetting moeten doen is bij wet vastgelegd. Dus nou, ja, dan is ruimte die u heeft om daar nog iets mee te doen en te spelen, ja, die is eigenlijk beperkt aanwezig, misschien wel niet aanwezig. **Nou, ja, en dat is de toezegging die ik u gedaan heb, ik ga nu aan u doen toekomen 'hoe dat werkt'. En dat gaan we schriftelijk doen, samen met de toelichting op de bedoeling van de Wet in de richting van de heer Maillé.**

Tot slot, misschien kunnen we een nieuwtje melden ten opzichte van de ODZL. De heer Ijpelaar bracht dat in. Zij zijn onlangs verkozen tot de aantrekkelijkste werkgever voor middelgrote bedrijven in deze provincie.

Applaus

De voorzitter: Waarvan akte. Dan ga ik nu inderdaad de twee vragen stellen. De eerste is vindt u dit stuk behandelrijp? Als u het niet behandelrijp vindt dan graag uw vinger omhoog. Ja, u vindt het behandelrijp. En de tweede vraag is, ik ga het maar even zo stellen, wie wil dit stuk behandelen in de Staten? Niemand? Dan concludeer ik daaruit dat u allen vindt dat het een hamerstuk moet zijn. Nee, nou trekt u verkeerde conclusies. Ik wil wel even de twee toezeggingen nog voor de helderheid vastleggen. **Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe PS schriftelijk nader te informeren over hoe de specificaties van een geluidproductieplafond worden gedefinieerd en neemt hierin mee hoe omzetting van het gemiddelde dag naar jaarwaarde plaatsvindt. Ja? Dat is de eerste. En de tweede. Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe PS schriftelijk nader te informeren over de achterliggende gedachte van de wetgever om de bevoegdheid met betrekking tot de vaststelling van geluidproductieplafonds met de Omgevingswet in eerste instantie te beleggen bij Provinciale Staten. Ja?**

Dat gezegd hebbende, constateer ik dat dit stuk als hamerstuk wordt doorgeleid naar Provinciale Staten. Dan schors ik nu de vergadering voor drie kwartier, zodat u allen kunt gaan lunchen als u dat wenst. Het is nu 12.30 uur, wat een timing. U wordt om 13.15 uur terugverwacht in deze zaal.

T9660 Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe PS schriftelijk nader te informeren over hoe de specificaties van een geluidsproductieplafond worden gedefinieerd en neemt hierin mee hoe omzetting van gemiddelde dag- naar jaarwaarden plaatsvindt.

T9661 Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe PS schriftelijk nader te informeren over de achterliggende gedachte van de wetgever om de bevoegdheid m.b.t. de vaststelling van

geluidsproductieplafonds met de Omgevingswet in eerste instantie te beleggen bij Provinciale Staten.

[SCHORSING]

9.3   Sonderend stuk inzake bevoegd gezag en opstarten projectprocedure Aansluiting Energielandgoed Wells Meer (ELWM) in de gemeente Bergen, brief GS van 18-3-2025 (GS DOC-00760846)

De voorzitter: Goedemiddag, ik heropen bij deze de vergadering. We zijn aangekomen bij agendapunt 9.3, sonderend stuk inzake bevoegd gezag en opstarten projectprocedure Aansluiting Energielandgoed Wells Meer in de gemeente Bergen. We hebben één termijn, en de spreektijd per fractie is vijf minuten, en met reactie op sonderende vragen. Dan hebben we de sonderende vragen. En ik denk dat ik op mijn linkerzijde ga beginnen – de heer Sol, vindt u dat prima?

De heer Sol (GroenLinks): Ja, hoor.

De voorzitter: Mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. We kunnen hier kort over zijn, want dit moeten we gewoon doen. De belangrijkste vraag die ik eigenlijk heb, is wat het 'wat' nu precies omvat. Omdat, ik begrijp uit de stukken dat de kabelvelden in Venray eigenlijk al bestemd zijn door de gemeente. Ik begrijp overigens ook uit de projectplanning van TenneT dat de bouw van het 150 kV-station in ieder geval ook al in de planning zit. Dus de vraag voor wat betreft die twee aspecten van het project, en zeker van die kabelvelden in Venray, is van: wat moeten wij nu als Provincie nog exact doen, gegeven het feit dat er al heel veel is gebeurd, op dat vlak? Verder geen vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Timmermans, Partij voor de Dieren.

De heer Timmermans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn er ook heel kort in: dit moet gebeuren. Ik heb wel inhoudelijk een klein, kort vraagje. Want wij vinden dat de Provincie verantwoordelijk is voor de natuur- en soortenbescherming. En dat de Provincie die verantwoordelijkheid ook serieus moet opnemen. En als er gevolgen zijn voor Natura 2000 gebieden – wat wij ook denken dat er zullen zijn – dan moeten er serieuze alternatieven worden onderzocht en mitigerende maatregelen in kaart worden gebracht. En we vragen het college dan ook om hun bevoegd gezag die verantwoordelijkheid actief op zich te nemen, en PS tijdig te informeren over stappen die worden gezet. Dus niet achteraf informeren als alle keuzes zijn gemaakt, maar vooraf ons al meenemen in het traject. Kan het college deze toezegging doen? Tot zover.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan ga ik naar de heer Erkamp, 50PLUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. Voorzitter, 50PLUS aandachtspunten en opmerking bij het oppakken van de rol van bevoegd gezag, en het starten van de projectprocedure voor de aansluiting van het Energielandgoed Wells Meer. Er liggen twee vragen voor. Vraag 1) Oppakken van de rol van bevoegd gezag voor de volledige aansluiting. Het combineren van een bevoegd-gezagrol bij Gedeputeerde Staten voor zowel het deel waarvoor de Provincie als voor de gemeenten bevoegd zijn. Zorg voor één centrale procedure, één tijdlijn, één rechtsgang en één aanspreekpunt. Dit voorkomt versnippering, versnelt het proces en biedt duidelijkheid aan de initiatiefnemers, inwoners en andere belanghebbenden. Juridische onderbouwing. Op grond van

artikel 9c Elektriciteitswet van 1998 zijn GS primair bevoegd gezag voor het projectbesluit voor de aansluiting van windparken. Overdracht van deze bevoegdheid aan de gemeente is alleen mogelijk onder strikte voorwaarden, met de instemming van de betrokken gemeente. De gemeenten Bergen en Venray hebben ingestemd met Provincie als bevoegd gezag. Draagvlak, samenwerking. Zowel de gemeente Bergen en Venray als de netbeheerder TenneT en Enexis hebben schriftelijk bevestigd dat zij keuze voor de Provincie als bevoegd gezag ondersteunen. Goede afstemming, duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheid, planning, kosten: essentieel voor soepel proces. De vraag namens 50PLUS: zijn deze afspraken al formeel vastgelegd? Zo ja, welke concrete afspraken zijn er dan? We spreken nu enkel over één kader. Zo nee, wanneer worden deze vastgesteld en gedeeld met PS? Vraag 2) Voortvarend en transparantie. Het tijdig starten van de projectprocedure is noodzakelijk om de aansluiting van het Energielandgoed op het elektriciteitsnet te realiseren, en zo de energiedoelstelling van de Provincie en de RES-regio te halen. Transparantie over productiecombinatie en met belangen zijn van groot belang. Het project biedt ruimte voor de participatie van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Dit moet conform Provincie ... [3:22:37] Provinciale Staten worden vormgegeven. De vraag is: is deze al gestart? Zo ja, hoe wordt een en ander vormgegeven? Zo nee, wanneer start dit project? Samenvattend: 50PLUS onderstreept het belang voor de efficiëntie, transparantie en goed afgestemde aanpak, met het oog op juridische zekerheid, financiën, duurzaamheid en de robuuste energie-infrastructuur. Tegelijk is het cruciaal om het risico rond het bestemmingsplan, stikstof en plannen scherp te blijven volgen, en waar dit nodig is bij te sturen. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Jenneskens, van D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, wij kunnen kort zijn: de beide gemeenten vragen aan ons om die coördinerende rol te verrichten. De netbeheerder betaalt. Wat ons betreft gaan we dit doen. Los van wat je inhoudelijk van het energielandschap vindt, daar gaat het niet om, het gaat om de ruimtelijke procedure. Onze vraag aan GS is – maar die is wel een beetje op het randje: wordt deze rol vaker van ons gevraagd? Want wij kunnen ons voorstellen dat, zeker in het kader van netcongestie, het uit handen nemen van de ruimtelijke kant van de puzzel soms kan helpen. En mijn vraag was: bent u al bekend met dergelijke vraagstukken, of niet? Is dat een optie, om te versnellen? En kunnen wij die rol ook waarmaken als dat vaker van ons gevraagd zou worden? Dat was het.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ook wat ons betreft kunnen we hier kort over zijn. Niet alleen is het van belang voor de aansluiting van het Energielandgoed van Wells Meer, maar ook voor de versterking van de energie-infrastructuur van Noord-Limburg. En het is een stap in de goede richting, ook omdat hier ervoor gezorgd wordt dat de efficiëntie hoog in het vaandel komt, en dat het steeds één punt is waar men mee werkt, dus één procedure, één aanspreekpunt en één verantwoordelijke. Wat ik wel wil meegeven – en dat is naar aanleiding ook van de procedure zoals wij die in Maasbracht hebben doorlopen – om als Provincie zichtbaarder te zijn in de omgeving, bij het ontwikkelen van dit project. Dat veroorzaakt ook voor de bewoners duidelijkheid over waar de verantwoordelijkheid nu precies ligt. En ik kan me voorstellen dat dat ook wenselijk is rondom de burgerparticipatie die daarbij thuishoort. En dat was het voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel, voorzitter. En ik ga de prijs winnen voor de kortste bijdrage, want ik zou gewoon zeggen: dit moeten we gewoon doen. En de vragen die ik had, die zijn al gesteld. Dus, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Megens, PVV.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Bij ons is het iets minder rooskleurig, maar dat hadden jullie waarschijnlijk al verwacht. Vandaag hebben we het over het kabeltracé van het Energielandgoed Wells Meer in Bergen. De gemeenten Bergen en Venray vragen zelf om een Provinciale projectprocedure. Maar dat roept bij ons wel de vragen op. Voorheen wilde de gemeente Bergen namelijk juist het project zelf naar zich toe trekken, en geen bemoeienis van de Provincie. Wat is hieraan veranderd? En welke uitleg heeft de gemeente Bergen aan deze draai gegeven? Er lopen ondertussen nog juridische procedures. Het bestemmingsplan is nog steeds niet onherroepelijk, en komt binnenkort weer bij de Raad van State, met wat nieuwe aanpassingen die gedaan moesten worden. Is het dan wel verstandig om nu al te starten met deze projectprocedure? Of kunnen we beter zeggen: is de Provincie misschien toch al gestart? Want twee weken terug stond dit al in de krant. Wat als de Raad van State straks het plan vernietigt? Is al het werk van de Provincie dan voor niets geweest? En wie draait er op voor de kosten? Is het de Provincie die opdraait voor de kosten? Zijn het de gemeenten Bergen, Venray? Of zijn het partijen net als TenneT en Enexis? Wij vragen ons ook af hoe realistisch het is om al te starten terwijl de stikstofcompensatie nog niet eens geregeld is. Er lopen nog onderzoeken waarvan we de uitkomsten nog niet weten. Zijn er alternatieve tracés onderzocht die minder impact kunnen hebben op de natuur en het landschap daar, in de omgeving? Hoe gaat het in zijn werk: gaan we dwars door een Natura 2000 gebied graven om deze kabels aan te sluiten? Voorzitter, in het stuk lezen we ook dat er gesproken wordt over een 150 kV-station. Waar komt deze opeens vandaan? En is deze noodzakelijk voor de regio? Of enkel om het project te kunnen aansluiten op het net? Hoe zit het met het Provinciaal belang om enkel daar stroom op te gaan wekken waar het hard nodig is? Want daar is in dit gebied geen sprake van. Verder vraagt de PVV zich af: wie stuurt hier echt? De overheid, of partijen als Enexis en TenneT? Ook opvallend: het zonnepark zit in het projectbesluit, terwijl de Energiewet alleen windenergie noemt. Op basis waarvan is beslist dat ook de zonne-energie in dit project deel uitmaakt van deze wet? Vanuit de omwonenden heb ik ook gehoord dat ze nauwelijks betrokken zijn bij het tracé dat nu voorligt. Twee jaar geleden werden zij voor het eerst geïnformeerd. Daarna was het radiostilte. Tot enkele weken geleden, in maart: toen verscheen er opeens een brief aan de omwonenden, dat de Provincie voornemens is om te starten met deze procedure. Dit is volgens ons geen echte inspraak, en niet zoals bedoeld in de Omgevingswet en is vastgelegd, daar. Is dit geen schijnparticipatie, zoals eerder ook al bij het Energielandgoed Wells Meer gebeurd is? Hoe zorgt de Provincie ervoor dat er echte inspraak voor omwonenden in dit deel van het traject plaatsvindt? Welke lessen zijn er geleerd uit eerdere participatietrajecten? En hoe wordt voorkomen dat het weer puur voor de vorm is? Tot slot voorzitter, hoe worden wij als PS tussentijds betrokken en op de hoogte gehouden van dit hele gebeuren? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan ga ik naar de heer Scholte, Forum voor Democratie.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, voordat ik inga op de projectprocedure waar dit debat over gaat, wil ik eerst iets anders benoemen. Iets wat mij oprecht frustreert, en waarvan ik denk dat ik niet de enige ben. Want laten we eerlijk zijn, dit debat draait uiteindelijk om iets wat al lang is besloten. Het gaat om een hoogspanningsstation en een kabelverbinding, maar die zijn natuurlijk bedoeld voor de aansluiting van windturbines en een zonnepark. Daar is het allemaal mee begonnen. En nu op dit moment mogen wij als Provinciale Staten meedenken over de projectprocedure. Dat

klinkt misschien bestuurlijk verantwoord, maar het voelt in de praktijk alsof wij de kleuren van het papier mogen uitkiezen. Want de grote keuzes zijn al gemaakt. De Raad van State is erbij betrokken, klimaatdoelstellingen zijn gesteld, en gemeenten hebben hun positie ingenomen. Wij mogen nu onderling de operationele details doorspreken. En ik wil dit gewoon even benoemd hebben. Het is onbevredigend om hierover te praten terwijl de strategische lijn al bepaald is. Dan terug naar de inhoud, voorzitter. Bij een projectprocedure hoort ook burgerparticipatie, zoals de PVV heeft aangegeven. En daar wil ik mij vandaag extra op focussen, omdat het mij persoonlijk raakt, met een voorbeeld dat ook echt gebeurd is. Namelijk, in mijn directe omgeving, bij kennissen dan, is recentelijk een AZC geplaatst. Ook daar werd gepraat over burgerparticipatie. Een informatieavond werd gehouden, maar alleen met een beperkt aantal burgerbewoners. Die werden alleen uitgenodigd. De zorgen werden daar geuit, en vervolgens werd er helemaal niets mee gedaan. En de bewoners noemden het terecht een toneelstukje. Alles bleek al vast te liggen. En voorzitter, dat mag niet nog een keer gebeuren. Niet in dit project, niet opnieuw. Als je participatie serieus neemt, dan betrek je niet alleen een paar bewoners, maar iedereen die mogelijk geraakt wordt. Dan luister je niet alleen, dan doe je er ook wat mee, als het mogelijk is. Het is niet alleen een processtap, maar ook een inhoudelijk onderdeel van de besluitvorming. Laten we eerlijk zijn, de overheid is er voor de burger en niet andersom. En juist op dit soort punten zien we te vaak dat het omgekeerd lijkt. Instanties die vooral onderling vergaderen, maar de burger afdoen met een avondje meepraattheater. En tot slot, de punten die ik nog wil meegeven die gevraagd zijn. Dus om participatie niet als formaliteit af te handelen. In een vroeg stadium echte invloed mogelijk te maken. En burgers ook de garantie te geven dat hun inbreng daadwerkelijk iets kan veranderen. Alleen dan is er sprake van oprechte participatie vanuit de burger. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Beckers, JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank u wel, voorzitter. Het gaat alleen over de infrastructuur, en toch wordt ons gevraagd om nu al bestuurlijk voorop te lopen, terwijl het fundament nog niet op orde is. Zoals de PVV net ook al aangaf, het bestemmingsplan is op dit moment nog niet onherroepelijk. De Raad van State heeft de herstelopdrachten gegeven, onder andere over de geluidsnorm. En zonder het fundament vinden wij het onverstandig om al een projectprocedure te starten die uitvoering veronderstelt. Wat ook opvalt is dat het projectbesluit wat nu voorligt zowel het windpark als het zonnepark meeneemt. Het zonnepark valt strikt genomen niet onder de Elektriciteitswet. En de landsadvocaat zegt het terecht: dat kan alleen als er sprake is van Provinciaal belang. Maar ik heb, voor zover ik weet, in het stuk nergens het Provinciaal belang juridisch onderbouwd gezien. Andere Provincies, zoals Flevoland en Drenthe, die scheiden dit bewust, juist om juridische risico's te vermijden. En Limburg lijkt hier een andere koers te varen. Dan de aansluiting zelf. In het stuk wordt genoemd dat het project is opgenomen in het pMIEK. Dat klinkt als prioriteit, maar het is volgens mij geen garantie. Er is geen transportindicatie, zover ik weet geen aansluitcontract, geen formele bevestiging van netcapaciteit. Terwijl we weten dat Noord- en Midden-Limburg een congestiegebied is. Als we kijken naar andere Provincies – Wieringermeer, Zeewolde, Drentse Monden – dan zien we dat daar eerst het juridisch fundament rond is, er een transportindicatie ligt, de kosten geregeld zijn, en dán pas het bevoegd gezag of de projectprocedure volgt. En volgens mij draaien wij het nu redelijk om. En waarom is dat? En dan heb ik ook nog iets over de overeenkomst met TenneT. Dat er alleen maar een intentie is, op het moment. En ik zie ook nergens in het stuk wat deze aansluiting betekent voor andere netgebruikers. Krijgt dit project voorrang? En zo ja, ten koste van wat? En ik sluit me ook aan bij de PVV over het betrekken van de burgers. We moeten durven benoemen dat het voorstel naar onze mening vooruitloopt op juridische duidelijkheid, op financiële dekking en op technische haalbaarheid. En daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Nijskens, VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, een logisch voorstel. Ik heb hier al vaker in deze zaal gezegd: een vergunning is, als je aan de voorwaarden voldoet, een recht en geen gunst. Toch denken steeds nog mensen dat een vergunning, omdat er 'gunnen' in staat, dat het een gunst is. Dus als een gemeente-overstijgend project, en twee gemeenten vragen de Provincie om het bevoegd gezag op zich te nemen, dan vind ik het logisch als we daaraan meewerken. Er zijn een aantal dingen gezegd over participatie. En een aantal dingen snap ik ook wel. Vaak is bij participatieprojecten ook niet helemaal duidelijk wat daadwerkelijk de invloed van de participanten is. En het is natuurlijk wel van belang dat als je zoiets start, dat je vooraf zegt: het is slechts informatie, of: u kunt daadwerkelijk meebeslissen. Kijk, de ruimtelijke procedure moet natuurlijk nog volledig gelopen worden. En als er een gunstiger traject is voor die kabel van Venray naar Wells Meer, dan komt dat wel uit die procedure. Dus daar maak ik me niet zo'n zorgen over. En als mensen het daar niet mee eens zijn, dan zal inderdaad ook de gang naar de rechter weer genomen worden. En dan zien we wel waar uiteindelijk het besluit valt. Dus logisch voorstel, en wat ons betreft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ontzettend goede zet van ons als we dit zouden overnemen van de twee gemeenten. Want we hebben deze week nog mogen lezen dat het weer twee jaar langer duurt voordat we 1.500 bedrijven kunnen aansluiten. Heel Limburg ligt op slot, op dit moment. En dan zouden wij het aan twee losstaande gemeenten, van een omvang waarvan we denken: nou ja, ik hoop dat ze het aan een ambtenaar overlaten om een ingewikkelde vergunningsprocedure op te nemen. Dus chapeau dat we dat als Provincie willen doen. Noodzaak: enorm. Het is gewoon vijf óver twaalf op dit moment, als het gaat om ons energienet. En het heeft helemaal niks met milieu of met duurzaamheid te maken. Nou ja, het heeft eigenlijk daar ook wel mee te maken. Maar het heeft vooral met ondernemers te maken die gewoon aangesloten willen worden, die bedrijven willen opstarten. En ik denk dat we dat altijd in ogenschouw moeten nemen. Dus op het moment dat er een manier is om een vergunningstraject soepeler te laten verlopen, jongens laten we dan in godsnaam snel die hamer pakken en er een hamerstuk van maken. Dat zou ik zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, mijnheer Megens heeft een vraag.

De heer Megens (PVV): Ik was hem alweer kwijt, want hij triggerde me net met: een ondernemer die hier een aanvraag doet. Die vind ik eigenlijk nog wel leuker. Vindt u dat de gemeente Bergen een ondernemer is?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik heb niet gezegd dat een ondernemer een aanvraag doet. Ik heb gezegd dat er verschillende ondernemers een aanvraag hebben gedaan om aangesloten te worden op het elektriciteitsnet, en dat kan simpelweg nu niet. Die willen graag doorgroeien, die willen graag hun bedrijvigheid voortzetten, die willen graag meer werkgelegenheid creëren. Die willen graag een innovatieve economie in Limburg. En die worden op dit moment belemmerd doordat wij lopen te muggenziften over procedures, terwijl we allemaal weten dat we gewoon meer energie nodig hebben als we een toekomstbestendige economie willen realiseren. Dus dat is wat ik gezegd heb. En ik heb niet gezegd dat de gemeente Bergen een privaat persoon is.

De voorzitter: Mijnheer Megens, vervolgvraag?

De heer Megens (PVV): Ja, eigenlijk mijn tweede vraag meteen, waar ik eigenlijk de interruptie om plaatste. Want ik hoorde net zeggen: de vergunningverlening moet sneller. Maar volgens mij hebben we hier in dit huis, en samen met de RES Noord- en Midden-Limburg juist een samenwerkingsverband opgericht, om juist die vergunningsprocessen sneller te laten gaan. Dus ik vraag me af: waarom wordt dit nu dan bij de Provincie neergelegd, terwijl dit eigenlijk een taak zou zijn voor het samenwerkingsverband RES Noord- en Midden-Limburg?

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Prachtige vraag. Daar kan de Gedeputeerde dadelijk ook nog op antwoorden. Maar ik zal wel als een soort surrogaat de Gedeputeerde dienen. Het heeft met bevoegd gezag te maken, denk ik. Maar ik laat hem graag over aan de Gedeputeerde. Ik ga even door met mijn inbreng.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Kijk, we gaan natuurlijk wel een klein beetje bij de troepen vooruitlopen. Dus het is wel heel belangrijk dat we de coördinatie ook met de realisatie van Wells Meer behouden. Dus het zou fijn zijn als we daar even een toelichting van krijgen van de Gedeputeerde, hoe die coördinatie dan uiteindelijk met het project wordt gerealiseerd, op het moment dat wij dit overnemen. Het was een van de vragen van mijnheer Megens, maar die kan ik ook beantwoorden: in het stuk staat namelijk dat de gemeente Bergen wel de realisatie van Wells Meer zelf op zich wil nemen, en wij pakken dan dat tracé. Maar dat zijn uiteindelijk wel communicerende vaten. Dus daar zou ik graag nog een antwoord op willen. En dan inderdaad, ik sluit me aan bij de vraag: op het moment dat de vergunningsprocedure niet lukt, hoe zit die financiële verdeling dan? Er staat in het stuk heel klein iets over dat daar wel over nagedacht is, maar kunt u daar iets verder over uitweiden: wie draagt welke kosten in het project, ook in relatie tot TenneT en Enexis? En wat pakken wij voor ons op? En dan nog: wanneer wordt er iets bekend over het tracé van de kabel, en de ruimtelijke procedure? Is daar al iets over bekend in de toekomst? Dat waren mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel, voorzitter. Ons worden twee vragen gesteld: het oppakken van de rol van bevoegd gezag door de Provincie, en daaraan gekoppeld het starten van de projectprocedure, voormalige PIP. Als het sec om het beantwoorden van deze twee vragen gaat, kunnen we kort zijn: het ligt voor de hand dat de Provincie deze rol op zich neemt, en dit doet in de vorm van een projectprocedure. Dat mag u noteren. Er blijven een aantal serieuze vragen over. Allereerst, de risico's. Het bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk. Wat dit precies behelst, wordt mij niet helemaal duidelijk uit de documentatie. Er is sprake van twee herstelopdrachten: geluid en maatschappelijke inpassing, met besluitvorming op 22 april. Betreft de datum van 22 april de besluitvorming van de gemeente Bergen, alvorens deze herstelopdrachten aan te bieden? Of betreft het de besluitvorming van de Raad van State over deze twee herstelopdrachten? Ons niet helemaal duidelijk. En is daarmee de besluitvorming van de Raad van State afgerond? Of volgt er dan nog weer besluitvorming over het gehele plan? Een ander geval is de vraag inderdaad waarom wij hier deze vragen moeten beantwoorden, die twee vragen die aan het begin gesteld zijn, nu dit allemaal nog in de lucht hangt. Kunt u iets meer zeggen over de inhoud en de timing van de besluitvorming, en daar duidelijkheid in verschaffen? En een ander ding is nog inderdaad: als de Provincie deze rol op zich neemt, dan nemen wij denk ik die twee gemeenten werk uit handen. Ik hoorde net zeggen dat alle

kosten door TenneT zouden worden gedragen. Maar de vraag die ik heb, is: hoe zit het, als wij werk overnemen van die gemeenten, met de kosten die daarin gestoken worden? Dan, in de documentatie wordt gesteld dat vandaag op de agenda staat: de rol van de Provincie, en niet het energielandschap Wells Meer zelf. Dat klopt. Echter kunnen wat ons betreft deze zaken niet geheel los van elkaar worden gezien. Recent hebben wij vragen gesteld over de relatie tussen negatieve elektriciteitsprijzen, en of het zinvol is om op dit moment nog te investeren in grootschalige opwek van zonne-energie op land, en de daarmee samenhangende infrastructuur. Negatieve prijzen, die volgens ons het gevolg zijn van groter aanbod dan vraag. Op die vragen die we gesteld hadden kwam als antwoord dat de negatieve prijzen niet het gevolg waren van overaanbod, maar van gebrek aan investeringen in het energiesysteem. Hierop hebben wij nog wat nader onderzoek verricht bij deskundigen, ook producenten van stroom, biomassacentrales. En die bevestigen toch echt dat er langdurig sprake is van negatieve prijzen door overaanbod. Dat wordt ook nog een keer gestaafd door een vraag die ik aan AI gesteld heb. De Nederlandse elektriciteitsmarkt kent op het moment een negatieve stroomprijs. Komt dit doordat het stroomnet onvoldoende capaciteit heeft? Of omdat er op dergelijke momenten meer aanbod dan vraag is? Ik zal het niet helemaal voor gaan dragen, maar in ieder geval zegt men: negatieve stroomprijzen op de Nederlandse elektriciteitsmarkt ontstaan voornamelijk doordat er op bepaalde momenten meer aanbod dan vraag is. Onvoldoende netcapaciteit speelt een ondergeschikte rol. De vraag is dus of het wijsheid is om nu besluiten te nemen met betrekking tot de verbinding tussen Wells Meer en het stroomnet, en daarmee ook het project Wells Meer zelf. Dit geldt met name ook voor het voornemen om de verbinding op te nemen in het prioriteitenprogramma pMIEK. Het is natuurlijk de bevoegdheid van het college, daar tornen wij niet aan. Maar de vraag is of het slim is, gegeven de schaarse aanlegcapaciteit die er momenteel is. Daar waar inderdaad bedrijven, ziekenhuizen, nieuwbouwwijken zitten te wachten, aankijken tegen wachttijden van zeven jaar. Voor ons vragen die openstaan voordat we uiteindelijk positieve antwoorden geven op de twee, terecht gestelde vragen. Graag een reactie van de Gedeputeerde hierop.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan ga ik nog naar de heer Wolters Gregório, van de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Wells Meer, ik ga omwille van de tijd niet een heel epistel voordragen. Want ik merk dat bijna heel PS inmiddels wel doordrongen is van het belang van energielandschap Wells Meer. Wel heb ik nog een aantal vragen voor het college. De eerste is: wanneer we nu niet starten met de projectprocedure, hoeveel vertraging loopt het project dan nog op? En de tweede is, ook naar aanleiding van een krantenartikel van afgelopen week: welke zaken zijn er voor de netbeheerders nodig om bij Wells Meer maar ook in de rest van de provincie de netcongestie sneller aan te pakken dan nu gepland is? Ons maar neerleggen bij wat TenneT of Enexis mededelen, lijkt mij niet de beste oplossing als wij toch bevoegd gezag op bepaalde projecten oppakken. Mijn derde vraag is: hoeveel Rijkssubsidie is er potentieel beschikbaar voor ons? En waar hangt het vanaf of wij dat geld daadwerkelijk ook zullen krijgen? En als laatste heb ik geen vragen, maar ik wil nog even aangeven dat het goed is om te lezen dat we dit project zeer helder en nauwkeurig vastleggen, zodat bij toekomstige vergelijkbare projecten in scope of vorm dit als hulpstuk gebruikt kan worden om de vaart er goed in te houden. Dank u wel.

De voorzitter: Goed zo, dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de eerste en enige termijn. Dan ga ik naar Gedeputeerde Theuns. Bent u klaar voor de beantwoording? Ga uw gang.

Gedeputeerde Theuns: Dank u wel, voorzitter. En dank aan de commissie voor de gestelde vragen. Even voor de duidelijkheid, inderdaad: wat ligt er hier voor? Dit is niet een procedure die al gestart is. Ik hoorde een aantal mensen daarop hintten. Maar wij vragen u eigenlijk, of wij sonderen bij uw Staten wat u ervan zou vinden als wij in deze het bevoegd gezag zouden overnemen. En dat doen we

inderdaad niet zomaar, dat doen we ook op verzoek van de gemeenten Venray en Bergen. En dan kun je zeggen: waarom doen we dat? Daar hoorde ik ook iemand een vraag over stellen. Want volgens de Elektriciteitswet gaat het college alleen als bevoegd gezag over de aansluiting van de windmolens. Maar juist vanuit efficiëntie, en te zorgen dat je niet straks één procedure van de Provincie hebt voor de windmolens, en twee procedures van de gemeenten, namelijk een van Venray en een van Bergen, voor de aansluiting van de zonnenvelden, waardoor drie procedures naast elkaar lopen. Ik hoorde de commissie veel zorgen uiten over participatie, en hoe je dat goed doet. Nou, dat doe je niet goed op het moment dat je drie verschillende procedures bij drie verschillende overheden in hetzelfde gebied laat lopen. Dus juist vanuit dat oogpunt en omdat wij het ook goed willen doen, zorgvuldig willen doen en efficiënt willen doen, hebben wij op verzoek van de gemeenten ook voor het deel waar wij niet volgens de Elektriciteitswet bevoegd gezag voor zijn, toch stellen wij in ieder geval nu voor om dat toch te doen en om alles in één projectbesluit te vatten. En dat is wat hier voorligt. En daar moet dus nog een heleboel ook worden uitgezocht. Er zijn een paar specifieke vragen gesteld. Ik ga ze even per fractie langslopen. De heer Sol vroeg: wat zit dan in het project, en wat zit niet in het project? Dit gaat puur om de aansluiting van het 150 kV-station in Bergen. Dus wat nodig is om het Energielandgoed aan te sluiten op het net en het tracé tot aan Venray. Dat zit in deze procedure. Ik hoorde iemand anders nog de vragen stellen over dat 150 kV-station – volgens mij, de heer Megens. Daar kom ik zo meteen nog even op. De heer Timmermans van de Partij voor de Dieren vroeg: worden wij ook als PS daarover continu geïnformeerd en ook meegenomen? En het antwoord daarop is: ja, zeker. Dus nadat wij uiteindelijk de procedure op gaan pakken komt er ook een Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Dan moet er nog een verkenning plaatsvinden. Dan moet er een voorkeursalternatief gekozen en gewogen worden. Over al die stappen zullen we u op de daarvoor geëigende momenten natuurlijk informeren, zodat u daar tijdig kennis van kunt nemen, en ook aan de bel kunt trekken op het moment dat u vindt dat zaken niet goed gaan. Dat mag natuurlijk altijd. Dat is ook uw rol.

De voorzitter: Gedeputeerde. Mijnheer IJpelaar.

De heer IJpelaar (CDA): Voorzitter, betekent het als wij het bevoegd gezag niet overnemen dat die procedure er dan anders uit zou zien? Dat wij op andere momenten, of eigenlijk niet terugkoppeling zouden krijgen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

De heer IJpelaar (CDA): De Gedeputeerde schetst net een situatie van wanneer wij terugkoppeling zouden krijgen. Maar op het moment dat wij het bevoegd gezag niet overnemen, krijgen we dan toch terugkoppelingen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Du moment dat wij niet alles in één projectbesluit zouden doen zoals we dat nu gaan doen – dan zouden wij bijvoorbeeld alleen aan de lat staan voor de aansluiting van alles wat betrekking heeft op de aansluiting van de windmolens – daar zou dan eigenlijk eenzelfde proces voor gaan lopen, maar dat zou dan een minder omvattend proces zijn. Dus bijvoorbeeld hypothetisch gezien zouden voor de aansluiting van het zonnepark dan twee verschillende procedures bij de gemeenten lopen. En daar hebben de gemeenten dan hun gemeenteraden over te informeren. Dus dan komt er gewoon minder in het traject bij de Provincie te zitten, en dan gaat dat via de gemeente lopen – als je dat zo zou doen. Maar dat stellen we dus nadrukkelijk niet voor.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: De heer Erkamp en ook nog een aantal andere mensen, vroegen: hoe worden nu afspraken gemaakt over kostenverdeling, en dat soort dingen allemaal? Dat is dus wat je met elkaar allemaal gaat vastleggen in een anterieure overeenkomst. Toen we het hier hadden over het project in Maasbracht - Graetheide, waar ook de Provincie natuurlijk het bevoegd gezag over heeft genomen, ook mede op verzoek van de gemeenten, waar dat betrekking op heeft, daar maak je in zo'n anterieure overeenkomst gedetailleerd met elkaar afspraken over. Daar kunnen we nu ook niet op vooruitlopen. Want 1) we moeten die afspraken nog maken, en 2) dat soort afspraken zijn natuurlijk ook vertrouwelijk. Voor uw Staten is natuurlijk uiteindelijk alles inzichtelijk, maar dat zijn niet afspraken waar je in ieder geval in het openbaar met elkaar over communiceert. U kunt daar natuurlijk altijd, als het zover is, kennis van nemen.

De voorzitter: Ik zie twee vragen, van de PVV en BBB. Ik begin bij de heer Megens, PVV.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor, we moeten afspraken maken in die anterieure overeenkomst. Maar hoe kun je dan dit besluit al op gaan starten als die overeenkomst er nog niet ligt? Dat betekent dus dat wij dadelijk iets opstarten waar we dus kosten voor maken, maar het ligt nog niet eens vast wie verantwoordelijk is voor deze kosten. Het lijkt mij dan een idee om eerst die anterieure overeenkomst te laten maken, en dan pas deze procedure op te starten. Dat zou de juiste gang zijn, denk ik.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ja, maar uiteindelijk om een anterieure overeenkomst op te gaan stellen met elkaar, dan moet je wel uiteindelijk weten dat je het bevoegd gezag gaat overnemen. En in uw afspraken die u met ons college heeft gemaakt, betekent dat dat wij eerst sonderend langs PS gaan. Dat is precies wat we nu doen. Dus we doen het precies in de goede volgorde.

De voorzitter: De heer Huizing, BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Inderdaad even over die kosten, ik had die vraag ook gesteld. En ik respecteer het dat daar vertrouwelijkheid achter zit. Ik snap ook dat alle details op dit moment nog niet te overzien zijn. Maar het ging me wel om de gedachte – graag daar een uitspraak van u over – dat als je werk overneemt, substantieel werk overneemt van zo'n gemeente, wat je denk ik doet in zo'n situatie, dat dat ook zijn weerslag vindt in die overeenkomst in vormen van dat die gemeenten op de een of andere manier er toch kostenmatig in bijdragen. Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Op het moment dat wij werk van anderen overnemen in zijn algemeenheid, zullen wij er altijd voor zorgen, vanuit ons eigen Provinciaal financieel belang, dat wij zorgen dat we daar op een goede manier afspraken over maken, en daar ook in ieder geval deels voor gecompenseerd worden. En dat dat in verhouding staat tot het werk wat wij doen. Maar dat is ook zaak van de onderhandelingen die we gaan doen in het kader van de anterieure overeenkomst.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: Dan kom ik bij mevrouw Jenneskens, van D66. Die zei: wordt deze rol nu vaker van ons gevraagd? Het antwoord is: ik verwacht van wel. Je ziet ook dat bij Graetheide - Maasbracht dat we het daar natuurlijk al doen. Volgende week vrijdag gaan we met u de discussiebladen van de Provinciale Omgevingsvisie bespreken. Daar kunt u voor wat betreft energie ook een aantal dingen in lezen waar in de toekomst mogelijk meer van dit huis gevraagd gaat worden, daar waar het aankomt op ruimtelijke procedures. En uw andere vraag was: kunnen we dat aan? En daar ben ik ook wel heel realistisch in. Als wij nu opeens hier tien projectbesluiten zouden moeten draaien, zou ik even op dit moment niet weten waar we die mensen vandaan zouden moeten halen. Er zitten er hier een paar heel goede naast me, maar die kunnen niet tien van dat soort procedures doen. Dus dat betekent wel dat we ook in dat vlak echt nog wel organisatorisch ook wat te doen hebben. Want die rol die van de Provincie wordt gevraagd gaat niet kleiner zijn in ieder geval, is mijn inschatting. Mevrouw Wolters had ook opmerkingen over: zichtbaar zijn in de omgeving, ook daar waar het aankomt op de participatie. Er waren trouwens een heleboel meer partijen die iets vroegen over de participatie. En laat ik daar ook in algemene zin over zeggen: u heeft zelf als Provinciale Staten voor de zomer van vorig jaar een nota vastgesteld die juist gaat over: hoe gaan wij als Provincie op het moment dat wij zelf bevoegd gezag zijn, om met participatie. Daar heeft u zelf heel heldere kaders voor gesteld. En aan die kaders gaan wij ons natuurlijk houden. Dus precies op die manier gaan wij ook de participatie vormgeven. En als dan wordt gezegd 'is er sprake van schijnparticipatie?', dan denk ik: de participatie is nog niet eens begonnen. En we gaan juist als extra stap mensen een brief schrijven, van: let op, dit komt de komende tijd allemaal mee. En u kunt op deze manier ook invloed uitoefenen. En ik zeg u ook: in een andere procedure, Maasbracht - Graetheide wederom, is juist via de participatie er een extra variant op tafel gekomen. En die was er zonder de participatie niet geweest. Namelijk, dat wij zijn gegaan voor Greenfield Zuid, waar uiteindelijk ook de beoogde locatie van het hoogspanningsstation aldaar is. Dus dat hier wordt gezegd dat in dit huis aan schijnparticipatie wordt gedaan, dat werp ik heel ver van me, voorzitter.

De voorzitter: Ja. Er is nog een vraag van Forum voor Democratie en van de heer Megens van PVV. De heer Megens, PVV.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de Gedeputeerde het hier over de participatie hebben. Laat TenneT nu net aan de lat staan voor dit project. Ik heb hier een brief van TenneT voor me liggen. En daarin geeft TenneT zelf aan: in 2023 hebben wij u voor het laatst geïnformeerd over dit project. En dat gaat puur over het kabeltracé. Op, om precies te zijn, 21 maart krijgen dezelfde bewoners weer een brief dat dit voornemens is. Dat noem ik geen vorm van goede participatie. Dit is alleen van: dit gaan we doen, en voor de rest houden jullie je er maar buiten. Dan vraag ik me toch af hoe de Gedeputeerde hier tegenaan kijkt. Is dit een goede participatie?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Waar u nu aan refereert, dat gaat over het bestemmingsplan van Wells Meer. En hier vandaag hebben we het over het projectbesluit wat wordt genomen in het kader van de aansluiting van Wells Meer. En waar u aan refereert dateert uit de tijd van het bestemmingsplan. Ik wijs u erop dat die procedure een aantal jaren heeft stilgelegen bij de Raad van State, maar dat gaat niet over de procedure die vandaag hier in de commissie voorligt. De procedure die hier voorligt, die moet nog worden opgestart. En daar staat de Provincie als bevoegd gezag aan de lat voor het ook mee organiseren van de participatie. En daar hebben we uw participatieverordening voor, en daar gaan we ons ook aan houden.

De voorzitter: De heer Megens, vervolgvraag.

De heer Megens (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik wil hier toch wel benadrukken: TenneT heeft helemaal niets te maken met het inhoudelijke project Wells Meer. Dit gaat echt puur over het kabeltracé. De titel van de brief luidt dan ook: 'Informatie over de ondergrondse 150 kV-kabel tussen Energielandgoed Wells Meer en Venray.' Dit gaat niet over het Wells Meer, dit gaat over het kabeltracé. Dus wat u hier verkoopt, is gewoon grote onzin.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik kan niet vanaf hier zien of ruiken welke brief u daar op tafel voor u heeft liggen. Ik weet alleen waar wij voor aan de lat staan, als bevoegd gezag. En ik weet dat wij ons daarbij houden aan de kaders die uw Staten daarvoor hebben gesteld. Dat is mijn antwoord.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer Scholte, Forum voor Democratie.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ja, ik wil toch even iets corrigeren. De Gedeputeerde heeft het over dat er wordt benoemd dat er schijnparticipatie is, en dat de participatie nog moet plaatsvinden. En daar ging mijn betoog ook wel over: het moet nog plaatsvinden. Dus mijn input was dan ook: zorg dat dat goed gebeurt. En het voorbeeld dat ik gaf, over het AZC, waar inderdaad een toneelstukje werd opgevoerd, dat was op gemeentelijk niveau. Dus dat wil ik wel even rechtzetten.

De voorzitter: Oké. Vervolgt u uw betoog.

Gedeputeerde Theuns: De heer Loomans, die had geen vragen, die had een korte bijdrage. Dus dat brengt me bij de bijdrage van de heer Megens. En die vroeg ook in ieder geval aan ons, en daar heb ik een aantal fracties aan horen refereren: wat als de Raad van State uiteindelijk ervoor zorgt dat het bestemmingsplan voor Wells Meer niet doorgaat. Ja, dat is inderdaad een risico. Dat staat ook in deze nota opgenomen. Overigens neemt komende dinsdag, dat was volgens mij een vraag van de heer Huizing, het college van B&W van Bergen het herstelbesluit. Daarna is het wachten op de check van de Raad van State. Ja, hoe lang gaat dat duren? Dat is ook voor ons helaas af en toe een black box. Maar juist ook vanwege berichtgeving die bijvoorbeeld deze week in de krant stond, en allerlei vertragingen die er in dit soort projecten zijn, hebben wij gezegd: aan ons zal het in ieder geval niet liggen, wij nemen dat risico omdat wij dat ook een gecalculeerd risico vinden. Want ja, het is een risico. Tegelijkertijd ook gaat het om twee punten, waarvan de verwachting ook is dat die stand zullen houden. Dus wij vinden dat een aanvaardbaar risico. En de eventuele gevolgen van een aantal maanden later opstarten – want dan heb je meteen ook een aantal maanden vertraging te pakken – dat vinden wij een veel groter risico voor Limburg dan nu alvast dit aan uw Staten voor te leggen.

De voorzitter: Mijnheer Huizing BBB, heeft een vraag.

De heer Huizing (BBB): Dank u, voorzitter. Ja, dat is voor een stuk wel een verduidelijking van mijn vraag. Dan gaat de besluitvorming van de Raad van State alleen maar nog over die twee herstelopdrachten, en verder is het al positief? Voor de duidelijkheid, dat is mijn vraag.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Correct. En ik word trouwens net gecorrigeerd: 22 april neemt de gemeenteraad... Maar in ieder geval, de gemeente neemt het besluit, dus de gemeenteraad formeel. Niet het college van B&W. Herstel daarvoor.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Theuns: De heer Megens vroeg ook nog, van: in allerlei tracés, zijn er alternatieven onderzocht? Dat is nu juist uiteindelijk onderdeel van de procedure die we op gaan starten. Dus er ligt nog niet een tracé vast. Dat is nu juist onderdeel van de procedure die gaat volgen, en waarin je ook uiteindelijk een voorkeursalternatief zult moeten opnemen. U vroeg ook naar dat 150 kV-station: waarom is dat eigenlijk nodig? Dat heb ik net ook, naar aanleiding van de vraag van de heer Sol, toegelicht: dat station op die plek is nodig, om uiteindelijk vanuit het Energielandgoed de aansluiting te kunnen maken op de kabel naar het stroomnet. Daar is dat voor bedoeld. U vroeg ook: waarom wordt die zonne-energie meegenomen, ondanks dat GS niet volgens de Elektriciteitswet daarvoor bevoegd gezag is? Daar is dus de reden voor: efficiency. Participatie, heb ik het over had. En hoe PS op de hoogte wordt gehouden – ook dat heb ik, bij de vragen van de heer Timmermans, reeds beantwoord, omdat u daar net zoals bij andere procedures, zo ook bij Graetheide, op geëigende momenten op de hoogte wordt gehouden. De heer Scholte, die heb ik een aantal zaken over participatie horen zeggen. Die zei daar zelf ook nog even iets over. Volgens mij heb ik de meeste vragen daarover, hoe wij dat zien, wel beantwoord.

De voorzitter: Mijnheer Scholte heeft een vraag.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Jawel, op zich wel. Alleen, ik heb daar toch nog wel een vraag over. Gedeputeerde geeft aan: het is al een keer vastgesteld in de Staten. En dat geloof ik op zich allemaal wel, maar kan de Gedeputeerde wel aangeven wat er nog te kiezen valt, dus als er bepaalde besluiten... Gaat het dan echt alleen maar over heel operationele zaken? Of mogen ook de grondslagen hiervan nog ter discussie worden gesteld? Dus of bijvoorbeeld de duurzaamheids... of de windparken zelf? Of gaat het echt alleen over dat project, hoe dat verloopt?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ja, via de participatie wordt niet meer het nut en de noodzaak van het project Wells Meer an sich ter discussie gesteld. Dit gaat echt over: hoe moet je uiteindelijk de ruimtelijke procedure – want daar gaat het over, de aansluiting – hoe kun je die op zo'n goed mogelijke manier, in harmonie met de omgeving vormgeven. En daar kunnen mensen ook op meedenken en op participeren, zoals dat ook in uw eigen participatieverordening staat. Dat gaat niet meer over het ter discussie stellen van het project Wells Meer an sich, als dat is waar u op doelt.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Theuns: De heer Beckers vroeg ook: waarom draaien wij het om, waarom starten wij al hiermee voordat de formele procedure rond is? Ik heb daarnet ook al wat over gezegd. Wij vinden het juist een risico op het moment dat we zouden wachten, misschien nog wel een aantal maanden voordat de Raad van State uiteindelijk op die twee punten, waarvan de verwachting is dat daar een akkoord op komt, dat dat op een goede manier hersteld wordt, dat wij al die tijd wachten met het aansluiten van de kabel, juist ook vanwege alle berichten die wij horen over projecten die vertraging oplopen. Dit project zit juist in de planning, ook bij de netbeheerders. En dan vinden wij het eigenlijk onaanvaardbaar als wij zouden wachten in afwachting van wat op papier in ieder geval een zeer haalbare casus lijkt. Dus dat is de reden dat wij dat risico nu gecalculeerd nemen: omdat wij juist niet willen temporiseren met de energietransitie. Van de heer Nijskens had ik verder geen vragen genoteerd. De heer Ijpelaar vroeg ook naar de coördinatie van de werkzaamheden tussen de

verschillende onderdelen van het project, en ook de kostenverdeling. In die overeenkomst worden daar uiteindelijk afspraken met elkaar over gemaakt. En er is natuurlijk ook een projectgroep waar zowel de gemeente als de Provincie als iedereen, in zit. Maar het is dus in die zin ook niet ongewoon voor dit huis om dat op die manier te doen. En wanneer wordt het tracé bekend? – daar vroeg u naar. Zoals de planning er nu uit ziet wordt er in ieder geval gemikt op een voorkeursalternatief in de eerste helft van 2026. Dus dat is de procedure zoals die er nu uit ziet.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, u heeft een vraag?

De heer Ijpelaar (CDA): Ja. Ik had het net even met mijn buurman erover. Misschien puur uit interesse, maar kunnen we dat dan ook PIP'en als Provincie, dat tracé? En gaat dat dan onder het IPML vallen? Hoe gaat dat eruit zien voor ons?

Gedeputeerde Theuns: Even voor de helderheid: PIP bestaat niet meer, hè. Sinds de Omgevingswet kennen we het projectbesluit – dat is wat nu hier voorligt. Maar het verschil was dat bij het PIP uw Staten uiteindelijk het laatste woord hadden via een Statenbesluit. Onder de Omgevingswet is dat naar de bevoegdheid van ons college gegaan. En omdat uw Staten er, denk ik, destijds discomfort bij voelden dat het college eenzijdig allerlei zaken zou kunnen besluiten zonder dat de Staten daarbij formeel aan bod komen, is toen de afspraak gemaakt: op het moment dat wij zo'n projectprocedure voornemens zijn om op te gaan starten, gaan wij sonderend – en dat is wat we vandaag doen – langs de Staten. Dus voor de helderheid: er bestaat geen PIP meer. Het projectbesluit is eigenlijk het PIP onder de Omgevingswet.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, vervolgvraag.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, en de uitwerking komt wel nog terug. Dit is inderdaad dan het PIP-besluit, maar de uitwerking van het tracé komt wel nog terug. Of ook niet?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Niet naar uw Staten. Uw Staten zijn niet in besluitvormende zin aan zet. Dat is het College van GS.

De heer Ijpelaar (CDA): Oké. En kunnen wij nog op een moment dan wensen en bedenkingen meegeven? Of niet?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ik zou zeggen, Provinciale Staten mogen altijd wensen en bedenkingen uiten ten aanzien van het werk van ons college, maar er zit niet een formele procedure nog richting PS in. Dus u geeft vandaag al dan niet het groene licht. Dat moeten wij uiteindelijk afwegen op basis van deze behandeling, van: is het wijs om deze procedure op te starten? Is daar draagvlak genoeg voor? Maar dat meen ik vandaag hier in ieder geval wel te bespeuren. En daarna gaan wij het formele traject in. En daar is ook formele inspraak bij aan de orde. Maar het is niet dat uw Staten daar nog iets in moeten vaststellen of formeel wensen en bedenkingen daarin moeten uiten. Maar nogmaals, wij nemen u wel in de informatievoorziening mee. En het staat u altijd vrij om daar, op wat voor manier dan ook, zaken over te uiten.

De voorzitter: Gedeputeerde, gaat u verder met uw betoog.

Gedeputeerde Theuns: Ja, ik kom bij de laatste vragen die gesteld zijn. De heer Huizing vroeg: wat is nou dat risico, en wie neemt welk besluit? Volgens mij heb ik daar een en ander over gezegd. Over de kostenverdeling heb ik denk ik het een en ander gezegd. U vroeg nog: is het wijs om nu besluiten te nemen, gegeven de schaarste die er is aan capaciteit op het net? Ik moet u ook heel eerlijk bekennen: dat is wel vooral het domein van mijn collega Van Caldenberg, maar ik zal proberen daar zo goed als mogelijk een antwoord op te geven. Want de verbinding, die is opgenomen in het door het college vastgestelde pMIEK, vanwege juist ook de bijdrage die het project levert aan de doelen die we hebben vastgesteld in de Energievisie 1.0. Dus dit is uiteindelijk wel juist een project wat in onze ogen bijdraagt aan de doelen die we daarvoor gesteld hebben. Maar als u daar een keer uitgebreider over nut en noodzaak in discussie wilt, dat mag natuurlijk altijd. Maar ik stel voor dat u dat vooral met collega Van Caldenberg een keer doet. Want die zit daar veel meer in dan ik daarin zit, voorzitter.

De heer Huizing (BBB): Als u daar een vooraankondiging bij hem voor wilt doen, dan leg ik me daar bij deze bij neer.

Gedeputeerde Theuns: Met alle plezier zal ik dat doen, voorzitter. De heer Wolters tot slot, die vroeg: hoeveel vertraging als we dit nu niet doen? Dan moeten wij wachten totdat de Raad van State zich heeft uitgesproken over het herstelbesluit wat Bergen heeft genomen. En hoe lang zal dat duren? Wie zal het zeggen: zes maanden, twaalf maanden? Ik weet het niet. Maar je moet wel aan dat soort termijnen denken voordat we dan weer opnieuw hier bij uw Staten voor deze sonderende behandeling zouden zitten. En daarom zeggen wij: dat vinden we eigenlijk onaanvaardbaar, dat we dat op die manier op de lange baan zouden schuiven.

De voorzitter: De heer Nijskens VVD, heeft een vraag.

De heer Nijskens (VVD): Aanhakend hierop: kijk, de sondering hebben we nu gedaan, maar wanneer gaat GS ook daadwerkelijk besluiten? Gaat dat dan inderdaad ook heel snel? Of kijkt u toch nog even de kat uit de boom? Want het zijn twee verschillende dingen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Uiteindelijk, het is gewoon een lange procedure. Dus het is niet zo dat dit volgende maand geregeld is. Maar voor uw beeld: het voornemen en participatie en de concept-NRD, daar gaan we rond de zomer van 2025 dan over besluiten. Dat betekent dat de verkenning plaats zal vinden in de tweede helft van dit jaar. En zoals ik net aan de heer Ijpelaar ook antwoordde, dat je dus komt tot een voorkeursalternatief in de eerste helft van volgend jaar. En vervolgens kom je tot een ontwerp-projectbesluit en een project-MER in de eerste helft van 2027. En dat is als we nu dat opstarten. Dus als we dat nog een keer twaalf maanden naar achteren schuiven, dan kunt u zich voorstellen hoe ver dat naar achteren gaat. Dus dit is überhaupt wel een traject van de lange adem, en we willen daar niet een nóg langere adem van maken.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Theuns: Ja, volgens mij heb ik nog één vraag echt openstaan, en dat is ook een vraag van de heer Wolters. Die vroeg nog: hoeveel Rijkssubsidie is er potentieel beschikbaar? En hangt het nog ergens vanaf hoeveel geld we daarvoor krijgen? Ja, er zijn natuurlijk wel allerlei verschillende SPUK's beschikbaar, maar er zijn niet specifiek subsidieregelingen waar wij aanspraak op kunnen maken voor dit project. Dus er zijn in zijn algemeenheid allerlei Rijksmiddelen in het kader

van de energietransitie, maar niet specifiek die we kunnen aanvragen om middelen binnen te halen voor het oppakken van deze rol als bevoegd gezag.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório heeft een vraag.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, een beetje verhelderend. Want in het stuk lezen we – de afkorting is volgens mij CDOKE – dat we daar potentieel aanspraak op maken als we op deze manier inrichten. Maar dat potentieel, daar heb ik dan een onprettig gevoel bij. Het mag ook schriftelijk achteraf, maar ik zou graag weten: waarom staat er 'potentieel', en waarom staat er niet 'niet', als we toch verantwoordelijkheden voor een gemeente gaan overnemen om procedures beter te laten verlopen? Dan zou ik graag ook het comfort van het Rijk hebben dat die middelen ook daadwerkelijk bij ons zullen landen, in plaats van alleen maar potentieel.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dat is dus een voorbeeld van inderdaad meer algemene SPUK-middelen. En of je die dan inderdaad kan aanwenden hiervoor, of je dat daarvoor krijgt, dat is een uitzoekpunt. Maar of we nu SPUK-middelen krijgen of niet, uiteindelijk moeten we afspraken maken met de verschillende partijen over de kostenverdeling in een anterieure overeenkomst. En komt het geld niet van het Rijk, dan moeten we uiteindelijk het geld op een andere manier met elkaar dekken. En daar maak je dan de afspraak over. Volgens mij voorzitter, heb ik alle vragen dan beantwoord.

De voorzitter: Ja. Dan zijn we aan het einde van dit sonderende stuk. Dank u wel. Allen, bedankt voor uw inbreng, ook Gedeputeerde voor uw inbreng. Ik schors de vergadering even voor vijf minuten. Dan kunnen we vervolgens naar de rondvraag gaan, en hopen dat de Gedeputeerde ook aanwezig is.

[SCHORSING]

9.4.1 Rondvraag

De voorzitter: Goed mensen, als u uw plaats wilt innemen, dan gaan we weer beginnen. Goed, we vervolgen de vergadering met agendapunt 9.4.1 Rondvraag. De heer Sol van GroenLinks heeft gisteren een rondvraag toegestuurd over het RIVM-onderzoek inzake Chemelot. Via de nazending heeft u hier kennis van kunnen nemen. Gedeputeerde Van Caldenberg, naast mij, wellicht aan u het antwoord op de vraag, of wil mijnheer Sol nog iets toelichten? Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ik denk dat het wel nuttig is om dit wat toe te lichten. Ik heb dat rapport, die publicatie van het RIVM ook bekeken, en eigenlijk is dat een heel weinig opzienbarend stuk. Wat daarin staat, is, grosso modo, dat als je heel veel fabrieken bij elkaar zet, die elk voor zich meerdere giftige stoffen uitstoten, het totaaleffect groter is dan van elk van die stoffen. Ik denk dat als je elke inwoner van de westelijke mijnstreek vraagt hoe dat zit, dat hij of zij dat ook wel snapt. En ik was dus ook heel erg verbaasd over het feit dat het College kennelijk toch wel een beetje in de stress lijkt te zijn geschoten. Kijk, wat het RIVM doet, is een soort schaal van Richter opstellen om uiteindelijk de cumulatie van al die zeer zorgwekkende stoffen op te tellen. En, natuurlijk, dat is niet heilig. Een aardbeving met een kracht van 7 hoeft niet per se verwoestend te zijn, maar ik kan me voorstellen dat ook GS zou moeten willen weten of Chemelot nou een 2 of een 8 is, om het maar even in die analogie te houden. Dus ik ben eigenlijk vooral heel benieuwd waar nou eigenlijk de stress vandaan komt.

De voorzitter: Dank u wel. Gedeputeerde, kunt u deze vraag beantwoorden?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat is een andere vraag dan die u heeft toegezonden, maar dat is op zich niet zo ...

De voorzitter: We houden ons bij de vraag die is toegezonden.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Maar bij ons is er in die zin geen stress, mijnheer Stol, omdat wij ervan overtuigd zijn dat we een aantal zaken ook echt gewoon goed geregeld hebben. En voor GS, als het gaat over de gezonde leefomgeving, specifiek ook in de omgeving van Chemelot, dan is daarbij zorgvuldigheid, transparantie en duidelijkheid echt aan de orde. En laat ik dan ook maar direct aangeven dat wij niet geprobeerd hebben iets tegen te houden. Wij hebben juist geprobeerd, vanuit dat oogpunt van zorgvuldigheid, transparantie en duidelijkheid, een nadere duiding te krijgen vanuit de staatssecretaris over hoe wij met dit rapport moeten omgaan. Misschien moet ik feitelijk aangeven dat de metingen door onze eigen ODZL zijn uitgevoerd en dat die van goede kwaliteit zijn. En over die metingen heeft GS u vorig jaar in maart een mededeling portefeuillehouder gestuurd, dus wij zijn volkomen transparant geweest in wat de waarden zijn die daaruit zijn gekomen. Wij hebben in die zin vervolgens ook gewoon medewerking gegeven aan dit onderzoek naar een mogelijke nieuwe methode, vanuit het RIVM, voor deze ontwikkeling. En toen wij het conceptrapport zagen, hadden wij als College wel de behoefte aan een nadere duiding vanuit de staatssecretaris over hoe wij hier nu mee om moeten gaan. Want wij vinden het van belang, en dat hebben we ook geschreven in de mededeling portefeuillehouder, die we u afgelopen maandag hebben doen toekomen, dat we juist die gezonde leefomgeving van belang vinden. En wat wij hebben gepoogd te voorkomen, is dat er onnodige onrust zou ontstaan bij omwonenden, en dat er duidelijkheid komt voor bedrijven waar ze aan toe zijn, maar ook duidelijkheid voor onszelf, als bevoegd gezag, waar wij toezicht op moeten houden en handhaven. En laat ik dan maar de beeldspraak gebruiken zoals ik die deze week zelf heb gebruikt: Als je door het rode licht rijdt, dan is het heel helder. Namelijk, het mag niet en u krijgt een boete als het niet zo is. Als je door het groene licht rijdt, dan is er niks aan de hand. Maar als je door het oranje licht rijdt, dan ben je wel voor de wet verplicht om te proberen te stoppen, maar als het niet lukt, dan mag je wel doorrijden. Wij hebben, als het gaat over toezicht en handhaving, een opgave op het moment dat het in het oranje bereik zit, en dan zijn wij dus op zoek naar hoe wij in de praktijk omgaan met deze nieuw gepubliceerde rekenmethode. En wij hebben aan de staatssecretaris gevraagd: geef ons daar nu de duiding van. En die brief kunt u lezen. Wij hebben ook juist in die brief aangegeven: wij zijn op zoek naar een publicatie op het moment dat het volledige onderzoek ook is afgerond. En u kunt lezen in de brief van de staatssecretaris dat er nog nader onderzoek moet plaatsvinden, en best een hoop, onder andere naar wat de gezondheidseffecten dan ook daadwerkelijk zijn, want dit is geen gezondheidseffect, en naar wat deze methode überhaupt ook gaat betekenen op het gebied van wetgeving. En u heeft ook kunnen lezen dat we de duidelijkheid, die wij hebben gevraagd van de staatssecretaris, niet echt hebben ontvangen. Want wij hebben hem gevraagd hoe het tijdspad er eventueel uitziet na de implementatie, en hij geeft daarbij aan dat hij dat zelf complex vindt, om vervolgens daar ook de doorkijk te geven dat dat op Europees niveau zou moeten worden geregeld. En in de tussentijd ligt er dus een methode die op zichzelf valide is verklaard door het RIVM, die geen wettelijke basis heeft, die op basis van die methode wel een conclusie trekt over het jaar 2023, als het gaat over de cumulatie, maar welke gevolgen dat voor de omwonenden heeft, kunnen wij aan de omwonenden niet echt vertellen. Welke gevolgen dat heeft voor de bedrijven waarbij wij moeten handhaven, kunnen we niet echt vertellen. En wij kunnen ook, op basis van de brief van de staatssecretaris, niet echt iets vinden waarvan we zelf tot de conclusie komen: dat is niet iets wat we al deden. Want de staatssecretaris zegt: dat kunt u wel gebruiken om te proberen te verminderen. En dat klopt, maar het is niet voor niks dat ons College u in het voorjaar een

voorstel heeft voorgelegd om het toezicht te intensiveren bij de ODZL, en juist ook bijvoorbeeld als het gaat over die vermijdings- en reductieprogramma's. Het is dus in die zin niet dat we daar als GS de staatssecretaris voor nodig hadden om tot die wetenschap te komen. Maar waar wij behoefte aan hebben van de staatssecretaris, is duidelijkheid: hoe moeten wij nu in juridische zin omgaan met die nieuwe methode, nu die er is? Dat antwoord hebben wij tot op de dag van vandaag niet.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Sol heeft nog een verhelderende vraag?

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ik snap dat die helderheid er niet is. Het RIVM pretendeert ook helemaal niet om daar helderheid over te verschaffen, want dat is uiteindelijk aan de wetgever, en de wetgeving maakt op dit moment, buiten milieulasten voor geur en geluid, eigenlijk helemaal geen plafonds beschikbaar. Het College weet ongetwijfeld ook dat ik ook ambtelijke ondersteuning heb gevraagd, juist ook op het punt van hoe zouden we nou, of zouden we überhaupt, en hoe, in staat kunnen zijn om daar waar je ziet dat er een combinatie van heel veel effecten op milieu en gezondheid plaatsvindt, toch iets van een soort plafond kunnen bereiken, ook zonder die juridische basis. Nou, dat is ook een ingewikkelde vraag, dat snap ik ook heel goed, en dit zou een stukje van die puzzel kunnen zijn. Dus ik was eigenlijk vooral verbaasd waarom we dit niet zouden omarmen, en we nu meteen op de toer gaan van hoe we dat dan vergunningstechnisch moeten afdwingen, want ik snap dat dat inderdaad nog te vroeg is. Dus ik ben nog steeds op zoek naar: wil het College nu de richting van het RIVM omarmen, ja of nee?

De voorzitter: Ik wil u er even op wijzen dat u ook nog antwoord krijgt op de schriftelijke vragen die u heeft ingediend.

De heer Sol (GroenLinks): Ja.

De voorzitter: Oké. Gedeputeerde, kunt u hierop antwoorden?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, wij hebben aan de staatssecretaris gevraagd om ons die duidelijkheid te geven. De wettelijke norm, daar zou je van mogen uitgaan dat dat een gezond en acceptabel leefklimaat garandeert. Maar de zin die u niet in het media-artikel heeft gevonden, maar die wel in onze brief staat, is dat als dat niet het geval is, het aan de wetgever is, de staatssecretaris, om daarop te acteren. En we hebben gevraagd naar die duidelijkheid. En de staatssecretaris geeft eigenlijk aan dat die hazard index een van de mogelijke instrumenten zou kunnen zijn, en dan druk ik me nog voorzichtig uit, die mogelijk aanleiding geeft om er een keer iets mee te gaan doen. En daarmee is de situatie ontstaan dat er gecommuniceerd is dat er een overschrijding is die het risico op kanker bij wijze van spreken overschrijdt, maar die index heeft in die zin geen juridische status, die is net nieuw, die is nog niet ingevoerd. Daarmee creëren we een situatie in de buitenwereld dat mensen daarvan kunnen schrikken en dat wij niet precies weten hoe we daarmee om moeten gaan, en daar hadden we van gehoopt die duidelijkheid te krijgen.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel voor uw beantwoording van de vragen. Dan zijn we aan het einde van de rondvraag.

9.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

9.4.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Dan ga ik verder naar de punten 9.4.2 en 9.4.3. Daar is niets op binnengekomen.

10. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV

10.1. G-25-004 Statenvoorstel aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee, brief GS van 18-3-2025

De voorzitter: Dus we gaan naar punt 10 'Regionale bereikbaarheid en ov'. Goed, mensen, we zijn aangekomen bij 10.1, neemt u alstublieft uw plaats in, 'Statenvoorstel aanvullende besluitvorming ten behoeve van (minnelijke) grondverwerving fietsverbinding N595 Wittemer Allee, brief GS van 18-3-2025'. We doen dit in twee termijnen, waarbij de eerste termijn drie minuten per fractie is en de tweede termijn één minuut per fractie. En dan ga ik beginnen aan mijn rechterzijde bij de heer Huizing van de BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel. Als ik ook even stilte mag hebben van mijn collega's. Dank u. Grondverwerving en de BBB, ik zie de Gedeputeerde zijn veiligheidsgordels al omdoen. Eens even kijken, in de voorliggende stukken worden we op de hoogte gesteld van de verdere besluitvorming inzake de aanleg en reconstructie van de N595 met een fietspad. Het doet ons deugd te constateren dat er, sinds de laatste keer dat wij hier in de Staten over dit project gesproken hebben, progressie is geboekt in de vorm van een bestemmingsplanwijziging, een ROK en, hoewel de meerkosten toch beduidend meer waren dan een oude SOK, zelfs een SOK. Nu ligt de vraag voor of we het besluit willen nemen om het College op te laten treden als bevoegd gezag, om langs minnelijke weg het eigendom van de benodigde gronden te verwerven en als laatste optie te kunnen onteigenen. De BBB kan daarmee instemmen. Wellicht ten overvloede, maar wel dat dat plaatsvindt met de inachtneming van alle spelregels die daaraan ten grondslag liggen en, los van de formele kant van de zaak, ook met de nodige empathie met partijen wiens grond het betreft. Er blijft één vraag over: uit de documenten wordt ons niet geheel duidelijk of de grondverwerving alleen de verwerving ten behoeve van het tracé betreft of ook ten behoeve van natuurcompensatie. Wat betreft die laatste categorie willen wij er toch op aandringen om niet uiteindelijk over te gaan tot onteigening als laatste middel, maar, indien het zich het voor zou doen, op zoek te gaan naar alternatieven die wel middels minnelijke verwerving gerealiseerd kunnen worden. De BBB wil graag de toepassing van het onteigeningsinstrument tot een minimum beperken, alleen wanneer het niet te vermijden is voor de aanleg van het object of het tracé zelf. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Het lijkt me een heel rechttoe rechtaan stuk. Er is verder niks veranderd in het budget ten opzichte van de vorige keer dat wij het budgetrecht hebben behandeld. De samenwerkingsovereenkomst ziet er goed uit. En ik denk dat we vaart moeten maken met dit project, want het trekt best wel lang, dus: gaan met die banaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Bloi, VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter, en dank voor de snelle beantwoording van de technische vragen. Ik kan me eigenlijk aansluiten bij de woorden van het CDA. Ik zou alleen nog willen meegeven: Het is een vrij technisch stuk en zo is het ook opgeschreven. En volgens mij hebben wij ooit een motie aangenomen over, wat moet ik zeggen, B1-niveau taalgebruik. Ik denk als ik dit mijn buurvrouw, die overigens graag met de fiets over de Wittemer Allee gaat, voorleg, dat ze hier echt niks mee kan. Dus dat is eigenlijk het enige wat ik wil meegeven. Voor de rest heb ik geen tweede termijn nodig, volgens mij.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, het belang van die aanpak van die fietsverbinding N595 Wijlre naar Wittem blijft belangrijk. Ik heb er pas nog gelopen, en ik kan niet wachten totdat het fietspad er apart gaat liggen. Ik kom daar heel vaak, en ik zie daar wat dat betreft dingen die eigenlijk niet meer van deze tijd zijn, dus het is een prima zaak. Het blijkt ook wel dat er behoorlijk wat geld voor is verzameld. De vraag die ik heb, is ook wel een beetje in lijn met de vragen van de BBB: Kunnen we die situatie, die we hier nu hebben als het gaat om grondverwerving, op de een of andere manier vergelijken met de N280? Komt natuurcompensatie er ook bij kijken? Die vraag was al eerder gesteld. Ik denk dat het in ieder geval goed is om de communicatie met die grondeigenaar goed te laten verlopen, en ervaringen en mogelijke leerprocessen uit dat traject N280, van Leudal in de richting van Kelpen-Oler was het, geloof ik, pregnant mee te nemen. Dan blijft natuurlijk het stikstofsyndroom boven de markt hangen. Wij krijgen daar nog een sessie over in het IPML, die ons waarschijnlijk wijzer zal maken, maar dat houdt verder niet in dat wij hier niet zo snel mogelijk mee aan de slag moeten gaan. Dus dat is het eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel voor uw inbreng. De heer Roso, JA21. Wilt u ook even uw bordje wijzigen? Dank u.

De heer Roso (JA21): Ja, ik ben inderdaad niet mijnheer Beckers. Ik ben speciaal voor u gekomen, mijnheer Bloi. Voorzitter, als JA21 steunen wij natuurlijk de vernieuwing van de N595 Wittemer Allee. Ik zag wel iets terug, waar ik aansluit bij de vragen van LOKAAL-LIMBURG, zojuist, en CDA en een aantal van de VVD en BBB, trouwens. Die stonden allemaal in mijn stukje om ook te stellen, dus die ga ik allemaal overslaan, maar ik zag wel nog een stukje staan over de Raad van State en het bestemmingsplan. Kan dat nog leiden tot eventuele verdere vertragingen? Dat is één. En twee: wij zijn in de basis natuurlijk altijd tegen gedwongen uitkoop, onteigening, en ook hierin vragen wij eigenlijk om daar heel goed mee om te gaan. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Scholte, Forum voor Democratie.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, we spreken vandaag over een fietspad van twee kilometer langs de N595. Op het eerste gezicht lijkt het een klein project, maar het voorstel raakt iets veel groters: de manier waarop de overheid omgaat met eigendomsrecht, vertrouwen van burgers en het inzetten van juridische drukmiddelen. Want dit is niet zomaar een project, voorzitter. Dit gaat over de eerste stap van onteigening voor de aanleg van een fietspad, en volgens het voorstel is het nemen van dit beginselbesluit nodig om tot overeenstemming te kunnen komen. Alleen als de Provinciale Staten akkoord lijkt te gaan met het voorbereiden van onteigening, mag de overheid de grondeigenaren volledig compenseren. Laat dit even op u inwerken: je mag mensen pas een eerlijke vergoeding bieden, inclusief inkomens- en vermogensschade, als je eerst dreigt hun grond af te nemen. Voorzitter, dat is bizar. Dit laat zien hoe scheef het systeem in elkaar zit. Je kunt als overheid dus niet normaal onderhandelen, zonder eerst een juridisch dreigement neer te leggen. Het lijkt erop alsof de gesprekken met de grondeigenaren nog lopen. Het is een beetje alsof je iemand een woning wil verkopen, maar je direct een onteigeningsdocument erbij legt, voor het geval die persoon nee zegt. Met zo iemand wil je toch geen zakendoen, voorzitter? Dit is geen onderhandeling. Dit is intimidatie, vermomd als procedure voor uw eigen bestwil. En dan vraag ik me af: voelen de eigenaren zich nog vrij om nee te zeggen of zitten ze nu feitelijk al met de rug tegen de muur? In de stukken vond ik het niet duidelijk wat voor soort grond het betreft. Maar ik heb het zelf opgezocht en het lijkt hier om drie à vier percelen grond te gaan, agrarisch gebied lijkt het zo ook, boerenland dus. Mijn vraag is: klopt dat?

De voorzitter: Mijnheer Scholte, mijnheer Van den Beucken heeft een vraag aan u.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik schrik toch wel even van de robuustheid, zal ik maar zeggen, van uw woorden, want ik heb zelf ook aangegeven dat ik het namens onze fractie heel erg belangrijk vind dat er op een goede manier wordt gecommuniceerd. Ik heb ook gevraagd naar leerprocessen uit het dossier N280. Maar is het niet zo dat er toch in de eerste aanleg gesproken wordt over een minnelijke verwerving? En is het ook niet zo dat wij in die middelen van € 19, en nog wat, miljoen, die we bij elkaar hebben gebracht, ook rekening houden met de maximale vergoeding die wij deze mensen kunnen bieden? Dus zijn de woorden misschien niet wat voorbarig en niet wat fors, voorzitter? Dat was de vraag aan de collega.

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Nee, voorzitter, daar zijn we het niet mee eens. Op het moment dat je gaat onderhandelen, kun je niet al de volgende stappen voorbereiden over onteigenen, want dat geeft toch echt druk. Het kan zijn dat die mensen hun grond niet willen verkopen, maar nu toch eieren voor hun geld willen kiezen, dus daar zijn we het gewoon niet mee eens.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken heeft een vervolgvraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dan betekent dat dat wij na het stikstofprobleem, waar u als partij denk ik ook wel wat zorgen over heeft, nu nog een probleem hebben. Namelijk, dat we eigenlijk niks meer kunnen doen voor de veiligheid van onze weggebruikers. Want eigenlijk komt uw betoog daarop neer. Dan stopt alles wat we nog willen gaan doen.

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, voor ons is dit gewoon een principieel punt. Dus je kunt wel zeggen: Het systeem werkt zo, dus wilt u liever uw linkerhand of uw hele arm eraf? Dan kies ik toch wel voor alleen mijn hand. Nee, zo werken wij niet. We hebben gewoon een principe en daar staan we achter. Ja, daar staan wij achter.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst heeft ook nog een vraag.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik hoor wat u zegt, en tegelijkertijd vraag ik me dan af: op het moment dat in uw wereldbeeld een enkele inwoner eigenlijk liever de grond niet wil verkopen en dat dus niet doet en daarmee een project traineert, en de gevolgen daarvan zijn dat de gemeenschap vele tientallen miljoenen euro's meer gaat betalen voor datzelfde project tegen de tijd dat dat project wel gerealiseerd kan worden, omdat iemand uiteindelijk die grond wel verkoopt, maar gewoon tegen de absolute hoofdprijs, vindt u dat dan eerlijk ten opzichte van het algemeen belang? Dus kiest u dan voor het algemeen belang of voor het individuele belang van deze individuele inwoner?

De voorzitter: De heer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Op zich een terechte vraag. Er zullen misschien uitzonderingen kunnen zijn, maar het gaat wel om een fietspad: Dus dat wil ik wel echt heel even duidelijk maken, dat we het nu hebben over onteigening, daar zijn we al op aan het voorsorteren, voor een fietspad. Kijk, als het nou ging over heel belangrijke economische zaken, infrastructuur met het Roergebied, bijvoorbeeld, waar het echt voor nodig is, dan is dat misschien wel een ander verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst heeft een vervolgvraag.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik snap wat u zegt. Het doel waarvoor je zo'n procedure start, moet wel de middelen legitimeren. Dit is een van de gevaarlijkste wegen van de provincie. Hier vallen doden, mijnheer Scholten. Vindt u dan dat, met die kennis in uw achterhoofd, verder traineren of de mogelijkheid creëren tot het verder traineren van dit proces, in het algemeen belang is en dat dit zware middel, want ik ben het met u eens, onteigening is een zwaar middel, dan niet mag worden ingezet?

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, dat wil ik dan nog wel eens zien in hoeverre dat klopt. Goed, ik ga verder. Dat wil ik dan nog wel eens zien in hoeverre dat zo is. Ik heb zelf ook wel een keer een fiets gehuurd in Italië. Ik heb er eens gereden, daar word je gewoon met 120 kilometer per uur langs de weg ingehaald. Dat lijkt me ook niet wenselijk, maar we hoeven ook niet ieder risico dwangmatig in te dekken en daarbij naar die zware middelen te grijpen.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik heb nog de volgende vragen aan de Gedeputeerde: hoe wordt de vrijwilligheid van de gesprekken gewaarborgd onder deze juridische druk? Waarom is volledige compensatie juridisch alleen mogelijk onder dreiging van onteigenen? Wordt er nu niet heel handig op een bureaucratische manier voorgesorteerd op onteigenen? En is het waar dat het hier om agrarisch grondgebied gaat, en hoe wordt de schade precies verrekend? Heeft Gedeputeerde Staten eigenlijk al contact gehad met de betrokken grondeigenaren over de achterliggende gedachten van dit voorstel wat nu ingediend is bij de Staten? Voorzitter, laat ik ook dit zeggen: Ik begrijp inderdaad dat er mensen zijn die er hard aan hebben gewerkt, die dit traject zorgvuldig hebben voorbereid en die dit nu graag willen afronden. Daar heb ik oprecht respect voor, maar teleurstelling hoort soms ook gewoon bij het leven, zeker als het gaat om projecten waarbij anderen worden geraakt. In het bedrijfsleven is dat de dagelijkse realiteit. Je kunt weken werken aan het binnenhalen van een klant en uiteindelijk kan die toch nee zeggen. Dan kun je ook niet naar de rechter.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken heeft een vraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik ga het nog een keer proberen. Ik denk het stuk goed gelezen te hebben. Pas op het moment dat wij hier iets van gevonden hebben, gaan die gesprekken lopen, dus hoe kunnen wij nu al weten dat er mensen zijn geraakt? Dat is even de vraag.

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ja, dus dat zeg ik: het kan zijn dat daar mensen voor worden geraakt, en daar vraag ik dus nu aandacht voor.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken heeft een vervolgvraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG):] Dus u zou het wel met me eens kunnen zijn als we nu ... Want het begint altijd met minnelijke grondverwerving, daar begint dat hele gebeuren mee. U

zult toch wel groen licht willen geven voor in ieder geval minnelijke grondverwerving, waarbij bovenmarktconforme prijzen aan de orde zijn? Volgens mij is er hier volledige schadeloosstelling aan de orde, en daarna kun je pas stellen dat er een conflict is. Is dat juist?

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Voorzitter, mijn punt is vooral dat je pas volledig kunt compenseren wanneer je het hebt over onteigening. In de ideale situatie zou je het minnelijk doen, zou je ook volledig compenseren, maar in de stukken staat dat dat juridisch niet mogelijk is. Dus ik vraag er aandacht voor dat dat juridisch onmogelijk is. En als je volledig wilt compenseren, is er dus die dreiging. En ik kan me gewoon voorstellen dat als de overheid een stuk land van jou wil en al voorbereid op onteigening, dat je dan niet heel sterk in je schoenen staat in je eentje. De overheid heeft daarvoor veel meer middelen. Dus dat is wat ik duidelijk probeer te maken, voorzitter.

De voorzitter: Oké. Bent u klaar met uw betoog? O, maak het even af.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Dus wat ik net zei: in het bedrijfsleven is dat ook zo en zo zou de overheid ook moeten opereren, met realisme, met respect voor eigendom en zonder automatisch naar dwangmiddelen te grijpen als het even tegenzit. Tot slot: Wat mij betreft is dit voorstel een schoolvoorbeeld van hoe een systeem kan ontsporen in iets wat moreel niet meer klopt. Het is fundamenteel mis als je eerst moet dreigen met onteigenen om fatsoenlijk met iemand te kunnen onderhandelen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Hoks, PVV.

De heer Hoks (PVV): Dank u wel, voorzitter. Na het vorige betoog ga ik proberen om het iets positiever te houden. Ik wil graag de ambtenaren bedanken voor de antwoorden die we vandaag hebben gekregen. We hadden dezelfde vragen als de VVD, maar die zijn dus hierbij beantwoord. Wel zouden wij graag willen dat bij het toekomstige voorstel deze gegevens, zoals hoeveel percelen het zijn en hoeveel eigenaren en particulieren het zijn, in het stuk vermeld staan. Wij zijn als partij niet voor onteigening als pressiemiddel. Wij zijn dan ook blij met de ruimhartige regeling, en voor ons is het in ieder geval wel een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan naar mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik ben nu tien jaar Statenlid. En ik doe ook al tien jaar de portefeuille 'Mobiliteit', en in die tien jaar kan ik mij niet herinneren dat ik ook maar één keer een stuk voorbij heb zien komen waarin wij een perceel gedwongen onteigend hebben voor een weg of een rotonde, niet één keer. Voorzitter, ik zie een vraag van mijnheer Roso.

De voorzitter: Mijnheer Roso heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Nee, sorry, ik kreeg een opmerking of dat mijn rotonde was. Nee. Is mevrouw Berghorst het wel met mij eens dat het feit dat die gedwongen onteigening niet is voorgekomen, niet los kan worden gezien van het feit dat die onteigening wel in de achterzak zit bij de onderhandeling?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Bij de overheid zit de onteigening altijd in de achterzak en dat is omdat de overheid het algemeen belang moet dienen en niet het individuele belang van één individuele inwoner of een groep inwoners. Dat zal altijd zo zijn en dat zal altijd zo blijven, tenzij er in de Tweede Kamer een wetswijziging plaatsvindt, maar ik zie dat voorlopig nog niet gebeuren. Wat ik wilde doen, is een compliment uitdelen aan het cluster 'Mobiliteit' en de bestuurders van de Provincie Limburg. Want we hebben in de afgelopen tien jaar heel wat megalomane dossiers voorbij zien komen, Maaslijn, N280, Buitenring, en op al die dossiers hebben wij nooit een gedwongen onteigening moeten toepassen. En dat verdient een compliment, want dat betekent dat de Provincie Limburg op een goede manier omgaat met het instrument onteigenen, en ik denk dat dat een geruststelling moet zijn aan alle woordvoerders in deze zaal die zich zorgen maken over het inzetten van dwangmiddelen. Voorzitter, de Partij van de Arbeid heeft maar twee opmerkingen over dit stuk, en de eerste opmerking is door de heer Bloi al gemaakt. Het is een juridisch hoogstandje, prachtig, als jurist lopen mij de tranen over de wangen, zo mooi, maar voor individuele inwoners absoluut onleesbaar. En we hebben met elkaar afgesproken, dat we ernaar streven om provinciale stukken, en zeker stukken die besluitvormingen van ons vragen, toegankelijk te maken. En ik constateer dat dit stuk niet toegankelijk is, en ik zou graag van het College willen weten: hoever zijn we nou eigenlijk met het hele project om provinciale stukken toegankelijker te maken? En dan heb ik nog een technische opmerking en dat gaat over de risico's. Bij de overige risico's en kanttekeningen staat het stikstofrisico beschreven. En ik snap dat stikstof bij het project Wittemer Allee een risico is, maar het gevraagde besluit is een beginselbesluit over onteigening of niet. En tenzij ik me zeer vergis in de omvang van het stikstofdossier, maar stikstof is volgens mij niet een risico sec bij het beginselbesluit of je wel of niet wilt onteigenen. En ik vind het goed dat je in het kader van de volledigheid een risico dan wel benoemt, maar dan moet je misschien ook volledig zijn met alle risico's die je benoemt en ik betwijfel of dat in dit geval het geval is. Dus ik constateer dat het voorstel aan de ene kant zeer technisch geformuleerd is, maar als het gaat om het invullen van het formulier zelf, ietwat gebrekkig, en ik zou het College willen vragen om daar wat aandacht voor te hebben in de toekomst.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Jenneskens, D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, voorzitter, ik mag vandaag optreden als mobiliteitswoordvoerder, en dat kan eigenlijk maar één ding betekenen en dat is dat de heer Vaessen dit een hamerstuk achtte. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Est, 50PLUS.

Mijnheer Van Est (50PLUS): Dank u, voorzitter. Voorzitter, sorry, ik moest even wisselen. Het stuk is duidelijk. Die onteigeningsprocedure komt pas in de Frage op het moment dat niet minnelijk geschikt wordt. En dan, op het moment dat het speelt en wordt voorgelegd aan Provinciale Staten, kun je het nut en de noodzaak van die onteigening afwegen, of je het een slecht idee vindt. Dat is volgens mij ook het moment, maar volgens mij is het streven daar niet op gericht. Eén vraag die wij nog hadden, maar misschien is die al gesteld, is: Q4 2025, laat ik het zo zeggen, die termijn vonden wij wat ruim. Of dat je tussen 1 oktober en 31 december minnelijk probeert te verwerven, dat is wat ruim. Is dat nader te concretiseren of is het gewoon het idee van ... Want eigenlijk heb je een einddatum waarop je zegt: we komen er niet uit en dan gaan we onteigenen. Dan vind ik de aanduiding Q4 2025 ruim geformuleerd. Misschien is daar een reden voor en daar zou ik graag een toelichting op willen hebben. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel. De SP is niet aanwezig. Dan gaan we naar de Gedeputeerde voor de beantwoording van de eerste termijn. U heeft ongeveer een minuut of twintig. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Het grootste vraagstuk en discussiepunt in datgene wat we hier met elkaar bespreken, is natuurlijk onteigenen. Maar voordat ik daarnaartoe ga, laat ik toch even inderdaad adresseren dat ik het punt van de leesbaarheid en het hoge juridische gehalte ook even tot mij neem, en dat wij dat ook voor reflectie even intern zullen meenemen. En daarbij neem ik ook het punt mee van de risico's die benoemd worden. Stikstof is een risico voor het project in zijn totaliteit, maar er zijn natuurlijk meerdere risico's in de bredere context. Dus of we kiezen voor de beantwoording van de risico's in een bredere context, dan noem je ook kabels en leidingen en andere zaken die op dit moment eventuele vertragingen zouden kunnen betekenen, of we spitsen ons toe op dit sec besluit. Nou ja, goed, daar zullen wij nog even op reflecteren en daar lering uit trekken. Dan naar de grote vraag van het geheel, namelijk: hoe ga je om met onteigenen? En in de eerste plaats wil ik inderdaad benadrukken dat het minnelijk verwerven van gronden voor ons ten alle tijden het uitgangspunt is waarmee wij ons werk doen hier in de provincie. Mevrouw Berghorst zei: kunnen we momenten noemen dat er daadwerkelijk onteigend is? Jazeker. We hebben één casus gevonden in de afgelopen tien jaar waarin dat heeft plaatsgevonden. Dat is bij Hut-De Plank. Maar goed, dat kunt u allemaal voor de trivia-avond van de Provinciale Staten onthouden. Maar dat neemt het brede perspectief natuurlijk niet weg dat wij uitermate zorgvuldig, ook bij de grote projecten, ernaar streven om niet over te gaan tot onteigening. Daarnaast, de discussie die hier in de Statenzaal ontstond, met name na een bijdrage van de heer Scholte van Forum voor Democratie, was: moet je als overheid het dwanginstrument willen inzetten? Dat is in de eerste plaats een keuze van het Rijk, want die maken in juridische zin de spelregels voor de manier waarop wij hiermee omgaan. En de andere kant is: wij dienen ons natuurlijk te verhouden binnen dat regelspectrum. En om onze eigen inwoners recht te doen, namelijk om hen de mogelijkheid te geven om bij die minnelijke verwerving ook een maximale vergoeding te krijgen, moeten wij juist dit instrument inzetten. Want anders mogen wij juridisch niet die maximale vergoeding bieden, omdat je dan te maken hebt met staatssteun, en dat is natuurlijk een spanningsveld waar je je in toe hebt te verhouden. En dat zorgt er dus ook voor dat als je dit instrument inzet, je diegene juist in die positieve kant mee kunt krijgen. Want als jij, inderdaad, zoals de heer Scholte zei, te weinig biedt, dan is het natuurlijk een lastig gesprek dat je met elkaar hebt. Een tweede punt, waarvan ik denk dat het goed is om die te maken, is: zeggen dat je bereid bent om te onteigenen als overheid, betekent ook dat je zegt: dit is onze definitieve inzet. We gaan niet misschien hier een weg aanleggen of misschien hier een fietspad aanleggen. Nee, we gaan zeker hier een fietspad aanleggen, en dat kan uiteindelijk leiden tot onteigening. Kijk, je wilt natuurlijk niet onderhandelen met een overheid die zegt: het zou kunnen dat ik bij u eventueel in de tuin iets zou komen doen, en ik zou van tevoren alvast uw grond willen hebben. Dat is natuurlijk een onwenselijke situatie. Dus je wil de zekerheid hebben dat wij definitieve plannen hebben waar we op acteren, en dat bevestig je door te zeggen: ad ultimum zijn wij bereid om te onteigenen. Nou ja, goed, daar zijn we dus ook heel zorgvuldig mee, zoals al is gebleken. En dit is gewoon de start van dat proces, van die minnelijke verwerving, zoals u in de antwoorden van de VVD-fractie al heeft kunnen lezen: 27 percelen, 11 eigenaren, waarvan 8 particulieren. We hebben er veel vertrouwen in dat we hier goed uit gaan komen. Met de mensen in dit gebied zijn we natuurlijk al lang in gesprek over de gebiedsontwikkeling. Dit is niet voor het eerst dat die mensen horen van de plannen die wij hebben, en dan kun je dus ook meestal een goede inschatting maken over hoe lastig of minder lastig een proces zal verlopen. We hebben er veel vertrouwen in dat we hier een proces ingaan dat bijvoorbeeld niet te vergelijken is met de N280, zoals de heer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG zei. Want daar zie je bijvoorbeeld dat het natuurlijk een veel grotere hoeveelheid percelen betreft en ook een veel grotere complexiteit. En om ook meteen een antwoord te geven op de heer Huizing van de BBB: Het gaat bij de N280 zowel om onteigening van de weg als om natuurcompensatie. Dat is hier niet het geval. Dit gaat sec over het tracé.

De voorzitter: Gedeputeerde, mijnheer Van den Beucken heeft een vraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik denk dat het ook belangrijk is om aan te geven dat ik dat niet gezegd heb, maar heb gevraagd hoe die vork in de steel zit en of dat vergelijkbaar zou zijn met de situatie die we daar hadden. Dus dat moet wel heel even rechtgetrokken worden, want anders ontstaat er hier een beeld dat niet goed is.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, met uw goedvinden, dan corrigeer ik dat en dan is het in ieder geval niet per se vergelijkbaar in de casussen, zowel door de grootte, maar ook door de redenen waarom er voor welke type gronden onteigend wordt.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dan vroeg JA21 nog: is het risico er niet alsnog dat de Raad van State langere vertraging gaat opleveren? Het antwoord daarop is: jazeker. Hoe langer de Raad van State wacht met het geven van een definitief oordeel, hoe langer de vertraging in dit proces duurt. En het verleggen van de kabels en leidingen in deze regio blijft een ander spannend onderdeel. Dat is ook gewoon een spannend onderdeel of we de mankracht daar op het juiste moment voor beschikbaar hebben.

De voorzitter: Mijnheer Roso heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, heeft de Gedeputeerde ook een beeld of dat nog gevolgen kan gaan hebben voor de financiële afwikkeling van dit traject?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Zoals bekend, ook binnen het IPML, staat bij dit proces gewoon aangegeven dat dit een van de grootste risico's is. Daar zijn we ons van bewust. Binnen de huidige verwachtingen blijven we binnen de budgetten. Maar ja, er zit ook natuurlijk gewoon een grens aan hoe lang je dat oordeel van de Raad van State vooruit kunt schuiven. Voorlopig zitten we in ieder geval nog binnen de termijnen en gaat het nog goed, maar dat is natuurlijk niet voor de oneindige, verre toekomst.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dan komen we aan het einde van de vragen, met nog één vraag van de heer Van Est. Die vroeg of Q4 2025 niet arbitrair is, of dat niet misschien wat ver weg in de toekomst is. We verwachten dat het een aantal maanden gaat duren voordat die gesprekken gaan starten. En of dat precies Q4 is, dat zou wat ver weg kunnen zijn, maar laten we zeggen dat wij zo snel mogelijk aan de slag gaan. Ik heb hier staan: het daadwerkelijk starten van een onteigeningsprocedure is altijd een arbitraire situatie. Dus wat dat betreft is een correcte, exacte datum een soort van in de toekomst kijken. Dat kunnen we niet zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Van Est heeft een vraag.

Mijnheer Van Est (50PLUS): Nee, dat antwoord volstaat. Maar ik had eigenlijk nog een andere vraag naar aanleiding van de opmerking van 'dit is een definitief ontwerp'. We hebben gelezen in de antwoorden dat het 11 eigenaren zijn en 27 percelen. Stel nu dat er straks één lastige 50-plusser is die twee percelen heeft en zegt: uit principe doe ik het niet. Maar die andere percelen kunnen middellijk verworven worden en u zei: het is een definitief ontwerp. Dan zou het kunnen zijn dat misschien een andere vorm van dit ontvallend ontwerp kan leiden dat je het kunt realiseren zonder een onteigening. Is dat een optie of moeten we dat vergeten?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Nee, het bestemmingsplan is vastgesteld, dus daarmee ook het tracé en de route die je gaat doorlopen. En dus zijn ook de percelen vastgesteld die je daarvoor nodig hebt. Wij verwachten op dit moment niet dat dat problematisch zal zijn, dus we gaan nog met veel vertrouwen dit minnelijk proces in. En die vervelende 50-plusser waar u aan refereert, ja, je weet nooit waar ze zitten.

De voorzitter: Het zijn net dassen.

De voorzitter: De heer Van Est.

Mijnheer Van Est (50PLUS): Misschien zitten ze in de commissie.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel, gedeputeerde. Dan zijn we aan de eerste termijn ...

Gedeputeerde Kuntzelaers: Mijnheer Scholte heeft nog een vraag.

De voorzitter: O, sorry, mijnheer Scholte. O, er zijn meerdere vragen? Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ik mis nog het antwoord op de vraag of het over agrarisch grondgebied gaat en of er al contact is geweest met de grondeigenaar en wat er eventueel al besproken is.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Ja, er zitten ook agrarische percelen bij in dit geval. De grootste eigenaar van die agrarische percelen is het Limburgs Landschap en daar zijn ook gesprekken mee. Dus ja, dat is zo, punt. En er zijn ook gesprekken.

De voorzitter: mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): En kan er gedeeld worden hoe die gesprekken zijn verlopen? Is er al wat aangegeven aan de eigenaars? Staan ze er positief in, misschien negatief? Kan daar iets meer over verteld worden?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, over dit soort gesprekken doen we natuurlijk nooit uitingen in een openbare commissievergadering, omdat dat natuurlijk vertrouwelijke gesprekken zijn die je hebt met mensen. En zowel in de voorbereiding van dit proces, om te komen tot de ontwerpen die er

liggen, als in de aanloop naar eventuele toekomstige keuzes die er gemaakt zijn, zijn er gesprekken met de omgeving en met de betrokken partijen geweest. Maar nee, we doen daar voor de rest geen uitspraken over hoe die gesprekken lopen.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel, allen. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn. Dan gaan we door naar de tweede termijn, waarbij één minuut per fractie openstaat. We beginnen weer bij de BBB. BBB, niets. CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bloi van de VVD? Nee. Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik kan niet wachten tot het zover is. Ik zie die drie ingrepen al helemaal voor me: de verbetering van de weg, het aparte fietspad en natuurlijk die omklap ter hoogte van de Gerarduskerk. Dus: gaan die banaan.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Roso? Mijnheer Scholten

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ik hoorde de Gedeputeerde zeggen dat in het begin ... Ik heb het even allemaal op me laten inwerken, even goed de antwoorden afgewacht. De Gedeputeerde heeft gezegd dat de keuze aan het Rijk is, dus het onteigenen. Ik leek een beetje te horen dat de Gedeputeerde daar ook niet helemaal blij mee was, dus mijn vraag is eigenlijk ook nog van: vindt u dit principieel niet ook scheef dat je hier mee moet komen voordat je een volledige compensatie kunt geven? En ik begrijp dat je dat niet hier direct kunt veranderen, maar zou het niet goed zijn om je daarvoor wel uit te spreken dat het Rijk op misschien een lange termijn daar wel naar kan luisteren, zodat het in het vervolg dan niet meer op deze manier hoeft? Dat was mijn inbreng, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hoks? Geen toevoeging. Mevrouw Berghorst?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens was duidelijk. De heer Van Est? Ook niets van toepassing. Dan heeft de Gedeputeerde nog een vraag openstaan ter beantwoording van de tweede termijn.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik weet niet hoeveel minuten ik heb voor een exercitie over ...

De voorzitter: U kunt zeven minuten erop los.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Over de natiestaat, het belang van het onteigenen en ... Nee. Voorzitter, als reactie op datgene wat Forum voor Democratie zegt: Wat ik heb aangegeven, is dat het Rijk de kaders stelt voor onteigening. Dus ik zeg niet dat ik me daartegen verzet. Beter gezegd: ik denk dat het noodzakelijk is om een aantal van deze kaders te hebben om te komen tot daadkrachtige besluiten en om, vanuit het perspectief van Forum voor Democratie voor een fietspad, zoals u het zegt, maar in mijn optiek voor verkeersveiligheid deze stappen te nemen. Of u dat arbitrair vindt of daar wel of niet voor onteigend moet worden, daar kunnen we met elkaar van mening over verschillen, maar dat je voor zaken die je van belang vindt voor het collectief zegt, of dat nou industriële

ontwikkeling, defensie of wegen aanleggen is of anderszins, in het ultieme geval zet ik daar het onteigeningsinstrument voor in, dat lijkt me iets waar we met z'n allen achter staan. En dat je dat ook onderschrijft door te zeggen dat moeten we zo zorgvuldig mogelijk doen, dat is de andere kant van dat verhaal. Maar voor mij is het geen discussie of je het instrument moet kunnen inzetten, want ik denk dat dat heel belangrijk is. Want alleen dan kunnen we het algemeen belang in de brede zin dienen. En daarbij dienen we, zo zorgvuldig mogelijk te zijn om de belangen ... En ik denk dat de BBB dat in haar betoog ook goed zei dat je met empathie naar de eigenaar toetreedt en zegt: wij snappen dat het heel vervelend is dat u in het algemeen belang een bepaalde inschikkelijkheid moet tonen, maar voor het grotere goed is het van groot belang. Dus in die zin ga ik niet bij het Rijk lobbyen om verandering van de wet, en ga ik tegen u zeggen: het is de keuze aan u om te bepalen wat u van belang vindt om voor te onteigenen.

De voorzitter: Dan heeft de BBB nog een vraag. Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, eigenlijk een vraag aan de heer Scholte. Bent u niet van mening, ik bedoel, het is hier een beetje aan orde geweest, de afweging is in algemeen belang en in individueel belang, dat dit eigenlijk hier het gremium is waar wij die afweging maken. Kijk, als hier nou een voorstel zou liggen voor een wipkip, dan zou ik me kunnen voorstellen dat ik zeg van in verhouding met dat private belang gaan we niet voor een wipkip onteigenen. Maar ja, wij vinden hier dat er een fietspad aan de hoogte is en dat het ook met verkeersveiligheid te maken heeft, en daarvoor maken wij hier als Staten de afweging: dan zou je in het ultieme geval mogen onteigenen. Dus ik snap dat het vervelend is dat er iemand naar je toe komt met in de achterzak een onteigeningsvoorstel, maar, eerlijk gezegd, de manier waarop de besluitvorming plaatsvindt, bent u niet met mij van mening dat het eigenlijk heel netjes en zorgvuldig gaat?

De voorzitter: Mijnheer Scholte.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Misschien wel met de middelen die er nu zijn, maar mijn punt is niet dat de Staat dat onteigenen eventueel kan doen in de provincie of in het Rijk. Het gaat mij er vooral om dat het nu noodzakelijk is om een volledige compensatie te geven op het moment dat je dat al op tafel legt, en dat maakt de onderhandelingspositie een stuk minder. Dus los van of een fietspad proportioneel is of niet, gaat het vooral om de manier waarop dit moet. Het zou mijn ideale situatie zijn, misschien om het nog iets duidelijker te maken, om gewoon aan te kloppen bij de eigenaren en te zeggen van dit en dit hebben wij te bieden, gaat u daarmee akkoord? En mocht je er na verloop van tijd niet uitkomen, om dan weer aan tafel te gaan zitten, zoals we nu doen, en te kijken van is onteigening een optie. Dus het gaat er mij vooral om dat het nu al op tafel werd gelegd en dat eigenlijk ... Ja, we weten niet welke gesprekken en hoe dat precies is gegaan, maar ik kan me voorstellen dat het niet fijn is om dat direct al zo te horen. Dan ga je toch eerst een normaal gesprek aan en dan ga je zo normaal onderhandelen? Dat is vooral mijn punt.

De voorzitter: Gedeputeerde, gaat u verder met uw beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, tot slot: ik denk dat misschien de meeste argumenten zijn gewisseld. Ik wil de heer Scholte toch meegeven dat als u de Staat of de provinciale overheid de mogelijkheid geeft om zonder definitieve besluiten ook grote bedragen naar mensen toe te brengen, dus dat er geen definitieve keuze is gemaakt waar een tracé is, dus met eventuele onteigening, dat je dus in een heel vreemde situatie komt dat een overheid eigenlijk aan iedereen geld aan kan gaan bieden om de gronden te verwerven, zonder dat je daarbij, in dit geval, met staatssteunproblemen te maken zou gaan krijgen. Dus dat zijn wel uitdagingen waar we met elkaar dan in terecht zouden komen. Dus de

reden waarom je met een heel definitieve keuze moet komen, waarbij je dus zegt van dit is het definitieve tracé, is omdat je alleen op basis daarvan mag onteigenen, En dat ligt ook aan de volksvertegenwoordiging, aan u, dus voor om daar ja op te zeggen. Pas dan mag je met die grote zak geld komen. En als je dat van tevoren mag doen, mag je dus eigenlijk bij heel veel mensen met een grote zak geld gaan komen, en dan ligt willekeur ook weer op de loer. Dus dat is de andere kant van deze discussie, maar dan begeven we ons in een heel gezellige setting. Ik stel voor, zoals de heer Blijlevens zou zeggen, dat moeten we in het tribunaal doen. En daar hou ik me ook voor aanbevelen, maar voor nu lijkt me dat voor deze discussie geen diepere noodzaak.

De voorzitter: Goed zo. Dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de tweede termijn. Dan moet ik nog formeel de vragen stellen: Is het Statenvoorstel behandelrijp? Zo ja, dan zie ik graag handen. Mooi, de meerderheid. De behandeling vindt plaats in de PS van 9 mei. Graag met handopsteken als u het een hamerstuk vindt. Mooi zo. Excuses.

De heer Scholte (Forum voor Democratie): Ik zou dat graag, als die mogelijkheid er is, later nog willen aangeven voor het weekend.

De voorzitter: Ja, dat kan. Dan verzoek ik uw fractie om uiterlijk maandag 12.00 uur uw idee over te brengen aan de ... Sorry, dinsdag. Correct, dinsdag. Maandag is het Pasen. Aanstaande dinsdag uiterlijk om 12.00 uur het aangeven bij de Griffie. Bij geen beantwoording wordt het gewoon een hamerstuk. Goed zo, dan zijn we aan het einde gekomen van dit onderdeel.

- 10.2.1   **Rondvraag**
- 10.2.2   **Mondelinge mededelingen portefeuillehouder**
- 10.2.3   **Actualiteiten IPO**

De voorzitter: Bij 10.2.1 tot 10.2.3 is er niets.

11.   Sluiting

De voorzitter: En dan zijn we bij de sluiting. Ik dank u allen voor uw inbreng, en we zien elkaar de volgende week weer bij de extra LEO-vergadering op 25 april. Ik wens u allen een fijn paasweekend, en de vergadering wordt gesloten om 15.00 uur.

(Einde van de vergadering om 15.00 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 23-5-2025,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers / Jenneskens

